

ISSN 1686-8897 ISSN XXXX-XXXX (Online)

MBU HUMANITIES Academic Journal

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
The Journal of Humanities, Mahamakut Buddhist University

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2566 Vol.15 No.2 July – December 2023

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

MBU Humanities Academic Journal

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2566 Vol. 15 No. 2 July-December 2023

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

MBU Humanities Academic Journal

The Faculty of Humanities, Mahamakut Buddhist University

(Peer Reviewed Academic Journal)

ISSN 1686-8897

เจ้าของ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ปรึกษา

1. พระเทพวัชรเมธี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. พระศรีวิจิราภรณ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. พระมหามหาวินทร์ ปุริสสุตโต, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
4. พระปริยัติวัชรกิจ	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
5. พระมหาเกรียงไกร สิริวิฑูโร	หัวหน้าภาควิชาภาษาตะวันตก

บรรณาธิการ

อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ณัฐวดี คล้ายสุวรรณ

รองบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.सानิตย์ สีนาค

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

1. อาจารย์อภิเดช สุผา 2. อาจารย์อรรชนีดา หวานคง 3. อาจารย์ภูริณัฐ พฤกษ์เนรมิต

กองบรรณาธิการ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ปรเมษฐ์ คำเอก	คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สำเนียง เลื่อนใส	คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเหลือ ใจมโน	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
5. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาชวีภรณ์ น้อมเนียน	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
7. ดร.เสนห์ เดชะวงศ์	คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
8. ดร.อุดมกฤษณ์ ศรีนนท์	คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ฝ่ายเลขานุการวารสาร

นางสาวสุภัชรี รักนาวิ, นางสาวกิตติมา มางเขียว

สำนักงาน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

248 ม.1 ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

โทรศัพท์ 0-2444-6000 ต่อ 1079-1081 โทรสาร 0-2444-6069 Email : johu@mbu.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นวารสารวิชาการที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเวทีในการนำเสนอบทความวิจัย บทความวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ในสาขาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต และศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์ สำหรับบทความที่นำเสนอในวารสารฉบับนี้มีบทความวิจัย 3 เรื่อง และบทความวิชาการ 5 เรื่อง ดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดอภัยการาม โดยณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร, นวกชมน หีบงา, ปิยะ หัตถปรานิตย์, พนมทวน เรืองศรี, และสมชาย ศิริจร

2. สถานภาพการศึกษาวรรณกรรมพระสงฆ์ไทยในรอบ 1 ทศวรรษ (พ.ศ. 2553-2563) : กรณีศึกษา งานที่ปริวรรตโดยพระอริยานุวัตร เขมจารี โดยเอียรณพัฒน์ เมืองหลวง, ชูไรดา เจณี และศิริวรรณ เจริญชวลวงศ์

3. ความเชื่อมั่นและความคุ้มค่าการท่องเที่ยวไทย หลังสถานการณ์ปลดล็อกจากมาตรการโควิด 19 ต่อการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน และสหราชอาณาจักร โดยณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร

4. “จักรที่ปณี” ตำราโหราศาสตร์ที่พยากรณ์ดวงชะตาด้วยเทวดานาน วรรณคดี ชาดก และพุทธประวัติ โดยชนินทร์ ผ่องสวัสดิ์

5. นิราศรบพม่าที่ท่าดินแดง : การศึกษาภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โดยพีรเดช ภูศรี และณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ

6. การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา โดยอภิเดช สุมา, พระสมพร นามอินทร์ และชาตรี สุขสบาย

7. การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 สู่การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในยุคดิจิทัล โดยอรรรชนีดา หวานคง

8. การวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้เรื่องประเภทของคำกริยาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยวัทนพร บุญชู

ในนามของกองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่ส่งบทความมาตีพิมพ์ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้พิจารณา กลั่นกรองให้ข้อชี้แนะในการแก้ไขบทความให้สมบูรณ์ทางวิชาการเพิ่มขึ้น

บรรณาธิการวารสาร

สารบัญ

บทความวิจัย	หน้า
การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดอัยยการาม	
ณัฐพัชร วรพงศ์พัชร, นวกชมน หีบงา, ปิยะ หัตถปรานิตย์, พนมทวน เรืองศรี, สมชาย ศิริจร.....	1-13
สถานภาพการศึกษาวรรณกรรมพระสงฆ์ไทยในรอบ 1 ทศวรรษ (พ.ศ. 2553-2563) : กรณีศึกษา งานที่ปริวรรตโดยพระอริยานุวัตร เขมจารี	
เจียรณพัฒน์ เมืองหลวง, ชูไรดา เจะนิ, ศิริวรรณ เจียรชัชวาลวงศ์.....	14-26
ความเชื่อมั่นและความคุ้มค่าการท่องเที่ยวไทย หลังสถานการณ์ปลดล๊อคจากมาตรการโควิด 19 ต่อการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน และสหราชอาณาจักร	
ณัฐพัชร วรพงศ์พัชร.....	27-41
บทความวิชาการ	
จักรทิพย์” ตำราโหราศาสตร์ที่พยากรณ์ดวงชะตาด้วยเทวดานาน วรรณคดี ชาดก และพุทธประวัติ	
ชนินทร์ ผ่องสวัสดิ์.....	42-47
นิราศบพมาที่ท่าดินแดง : การศึกษาภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
พีรเดช ภูศรี, ณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ.....	48-56
การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา	
อภิเดช สุผา, พระสมพร นามอินทร์, ชาตรี สุขสบาย.....	57-67
การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4สู่การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในยุคดิจิทัล	
อรรชนิดา หวานคง.....	68-77
การวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้เรื่องประเภทของคำกริยาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	
วัทนพร บุญชู.....	78-97

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ
เทคนิค STAD เรื่องการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดอัยยิการาม

A DEVELOPMENT OF LESSON PLAN BY TEACHING THE COOPERATIVE LEARNING
GROUP STAD TECHNIQUE TITLE: WRITING PROGRAM BY PYTHON LANGUAGE
IN COMPUTING SCIENCE SUBJECT OF SECONDARY 2 EDUCATION STUDENTS
WAT-AIYIKARAM SCHOOL

ณัฐพัชร์ วรพงศ์พัชร / Ntapat Worapongpat

นวกชมน หีบงา / Nawakachamon Heebnga

ปิยะ หัตถปรานิตย์ / piya Hadtapranit

พนมทวน เรื่องศรี / Phanomtuan Rueangsri

สมชาย ศิริจร / Somchai Sirijon

ศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมชุมชน ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวและการศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกแห่งสุวรรณภูมิ และสถาบันนวัตกรรมทางการศึกษา สมาคมส่งเสริมการศึกษาทางเลือก
Center for Knowledge Transfer, Technology, Community Innovation, Entrepreneurship, Tourism and Education
Eastern Institute of Technology Suvarnabhumi (EITS)

วันที่รับบทความ 7 พฤศจิกายน 2566 / แก้ไขบทความ 20 พฤศจิกายน 2566 / ตอรับบทความ 25 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อน
และหลังเรียน โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2/1 ที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง การเขียน
โปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชา วิทยาการคำนวณ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)
มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีประชากรจำนวน 189 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบบ
เฉพาะเจาะจง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดอัยยิการาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
จำนวน 40 คน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1.การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้
การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้
มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยรวมเท่ากับ 0.86 2.การวัดก่อนและหลังการจัดกิจกรรม มีความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 12.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.97 และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 15.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.61

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82

คำสำคัญ : วิทยาการคำนวณ, การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ, เทคนิค STAD, โปรแกรมไพทอน

Abstract

The objectives of this research are 1. to develop a learning management plan 2. to compare achievement before and after learning. Using collaborative group teaching 3. To study the satisfaction of Mathayom 2/1 students with the learning management plan. Using collaborative group teaching using the STAD technique on programming with Python in the subject Computational Science. It is quantitative research. (Quantitative Research) has research tools such as questionnaires with a population of 189 people by selecting a specific sample. There were 40 students in Mathayom 2/1 at Wat Aiyikaram School, semester 1, academic year 2022, and the data collected from the questionnaire were analyzed using descriptive statistics, consisting of percentage, mean, and standard deviation. The research results were found. that 1. Developing a learning management plan using cooperative group teaching and STAD techniques to find the consistency index of the learning management plan There was an overall index of conformity (IOC) of 0.86. 2. Measurement before and after organizing the activity. There was a statistical significant difference at the 0.01 level. Before organizing collaborative group teaching activities using the STAD technique, the mean was 12.45, standard deviation was 1.97, and after organizing group teaching activities. Collaborative STAD technique has a mean of 15.52 and a standard deviation of 1.61. 3. Satisfaction of Mathayomsuksa 2/1 students is overall at a high level of satisfaction. The mean is 4.20 and the standard deviation is 0.82.

Keywords : Computing science , Cooperative Learning, Student Teams Achievement Division , Python

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ทั้งในสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่จะก้าวเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นความเจริญก้าวหน้า ทางด้านเทคโนโลยีทางด้านวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม การศึกษาได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาให้เหมาะสม กับสภาพการณ์ต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของการศึกษาคือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความงอกงาม ของบุคคลโดยถ่ายทอดความรู้การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม สร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ ให้บุคคลเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม วัฒนธรรมการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มุ่งพัฒนาบุคคลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ซึ่งเป็นวิชาใหม่ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการคิดแก้ปัญหา และการเขียนโปรแกรมเบื้องต้น เนื้อหาที่สอนนั้นมีหลากหลายวิชามาดูรวมในการเรียน และส่วนมาก เนื้อหาเป็นทฤษฎี จากการสังเกตของครูผู้สอนพบว่า นักเรียนยังไม่มีความสนใจที่จะเรียน และในเวลาที่มี เนื้อหาบรรยายเยอะๆ เด็กจะไม่สนใจในเนื้อหาที่ครูสอน ในเวลาที่ครูให้ตอบคำถามเด็กจะตอบแบบส่งๆ หรือตอบเพื่อผ่านๆ ไม่เข้าใจอย่างแท้จริง และเด็กบางคนไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเมื่อให้ทำแบบทดสอบ เด็กส่วนมากก็จะทำไม่ได้เพราะไม่เข้าใจเนื้อหา ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การจัดการเรียน การสอนไม่เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ เพราะเนื้อหาที่จะเรียนในเรื่องต่อไปมีเนื้อหาที่ยาก และเป็นเนื้อหาใหม่ ที่เด็กไม่เคยเรียนมาก่อนนั่นก็คือการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน เป็นภาษาเขียนโปรแกรมระดับสูง ที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในการเขียนโปรแกรม และเป็นภาษาแบบ interpreter ที่ถูกออกแบบโดยมีวัตถุประสงค์ ที่จะทำให้โค้ดอ่านได้ง่ายขึ้นและโครงสร้างของภาษานั้นจะทำให้โปรแกรมเมอร์สามารถเข้าใจแนวคิดการเขียน โค้ดโดยใช้บรรทัดที่น้อยลงกว่าภาษาอย่าง C++ และ Java ซึ่งภาษานั้นถูกกำหนดให้มีโครงสร้างที่ตั้งใจ ให้การเขียนโค้ดเข้าใจง่ายทั้งในโปรแกรมเล็กไปจนถึงโปรแกรมขนาดใหญ่จึงส่งผลให้คะแนนเก็บของนักเรียน ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (สุนีย์ ยามิ, 2561)

จากปัญหาที่พบในชั้นเรียนวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพมีหลายวิธีด้วยกัน ในการที่จะนำมาแก้ปัญหา ในการจัดการเรียนการสอนจากปัญหาที่พบผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มหลากหลายวิธี เช่น รูปแบบ Jigsaw, เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม, เทคนิคการตรวจสอบเป็นกลุ่ม, เทคนิค STAD จากการศึกษาเทคนิคดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้นำเทคนิค STAD มาใช้เพราะมีความเหมาะสมนำมาพัฒนา นักเรียนในรายวิชาคอมพิวเตอร์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค

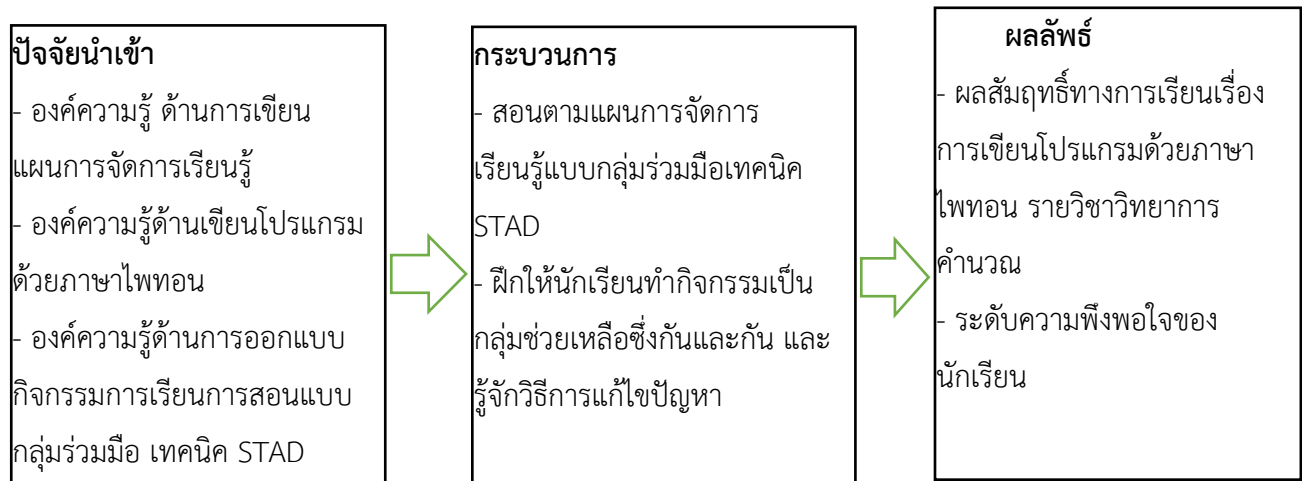
STAD (Student Team Achievement Division) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาที่เรียนด้วยตนเองและเพื่อนๆในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่เท่ากันและเมื่อแยกกันทำแบบทดสอบนักเรียนจะทำแบบทดสอบได้ดีมากขึ้น และยังส่งผลให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, น.174) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือสามารถนำมาใช้ได้กับการเรียนทุกวิชา และทุกระดับชั้นจะมีประสิทธิผลยิ่งกับการจัดการเรียนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านการแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ การคิดแบบหลากหลาย การปฏิบัติภารกิจที่ซับซ้อน การเน้นคุณธรรม จริยธรรมการสร้างเสริมประชาธิปไตยในชั้นเรียน ทักษะทางสังคม การสร้างนิสัยความรับผิดชอบร่วมกัน และความร่วมมือภายในกลุ่ม และการจัดการเรียนการสอน แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ยังเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนในโรงเรียนวัดอัยยการามเพราะใน 1 ห้องเรียนมีนักเรียนจำนวนเยอะ การบรรยายอย่างเดียวทำให้เด็กไม่สนใจ และเมื่อเด็กเรียนไม่ทันที่ครูสอนเด็กจะไม่กล้ายกมือถามครู แต่จะถามเพื่อนข้างๆบางครั้งเพื่อนอาจจะให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ครูจึงต้องหากิจกรรมมาสอดแทรกเพื่อให้เด็กได้มีวิธีการเรียนแบบใหม่ ให้เด็กสนใจในการเรียนยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดอัยยการาม โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางและใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

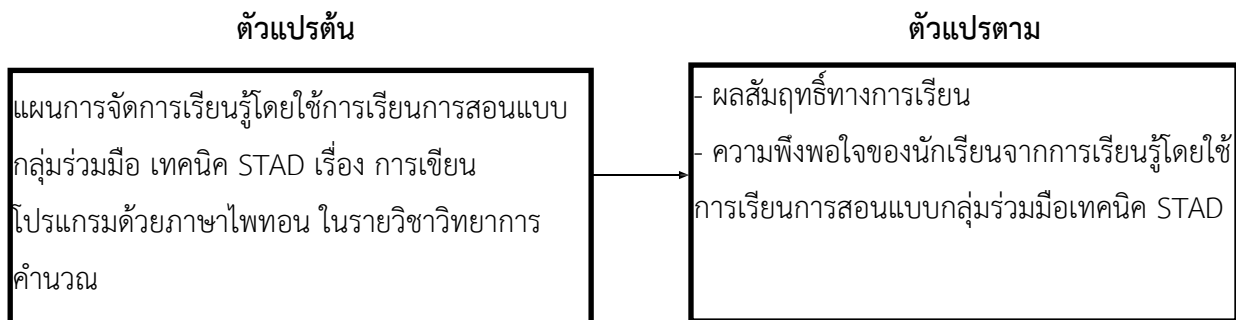
1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดอัยยการาม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดอัยยการาม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 2 ตัวแปรที่ศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดอภัยการาม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 189 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบบเฉพาะเจาะจง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดอภัยการาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 40 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น จากการศึกษาเอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องที่จะทำการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มี 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือและการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่มีต่อ

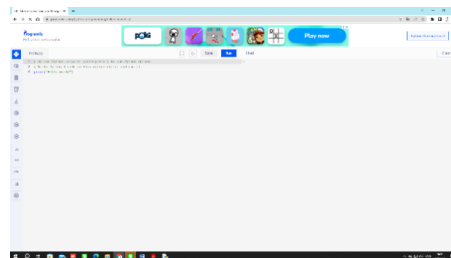
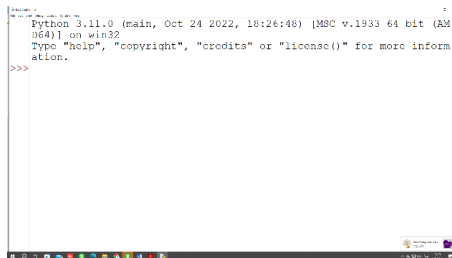
แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชา วิทยาการคำนวณภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนในจังหวัด ชล และกรุงเทพฯ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.94.การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชา วิทยาการคำนวณ (2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง STAD เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน รายวิชาวิทยาการคำนวณ (3) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ

โปรแกรมไพทอน ออฟไลน์

โปรแกรมไพทอน ออนไลน์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ก่อนการทดลองให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 ข้อ เวลา 60 นาที
2. ผู้รายงานดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 4 แผนโดยให้นักเรียนเรียนและปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ วิธีการการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD
3. เมื่อสิ้นสุดการทดลองสอนแล้ว นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 ข้อ เวลา 60 นาที ไปทดสอบนักเรียนอีกครั้ง จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณจากนั้นนำผลที่ได้รับ ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน วิชา วิทยาการคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการหาคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t – test for Dependent Sample) สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Percentage) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัย พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD รายวิชาวิทยาการคำนวณ มีค่าดัชนีความสอดคล้องกัน

ตารางที่ 1 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

รายการที่ประเมิน	ผลการประเมิน			IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3		
1. ความสอดคล้องเหมาะสมกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. ความสอดคล้องเหมาะสมกับธรรมชาติวิชา	1	1	0	0.66	ใช้ได้
3. ความสอดคล้องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. ความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน	1	0	1	0.66	ใช้ได้
5. ความเหมาะสมต่อกระบวนการพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6. ความเหมาะสมของเนื้อหา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. ความเหมาะสมกับบริบทในสถานศึกษา	1	0	1	0.66	ใช้ได้
8.ความเหมาะสมของการใช้ภาษากับระดับชั้นของผู้เรียน	0	1	1	0.66	ใช้ได้
9. ความเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10.ความเหมาะสมของรูปแบบ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
รวม		26		0.86	ใช้ได้

จากตารางที่ 1 พบว่าการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD รายวิชาวิทยาการคำนวณ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยรวมเท่ากับ 0.86

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการสอน	จำนวนนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า T-Test
ก่อนเรียน	40	12.45	1.97	-17.044*
หลังเรียน	40	15.52	1.61	

จากตารางที่ 2 พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 12.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.97 และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 15.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.61

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชา วิทยาการคำนวณ โดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ

หัวข้อประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ด้านบรรยากาศ			
1. บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.42	0.59	มาก
2. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม	4.25	0.77	มาก
3. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.10	0.84	มาก
4. บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ	4.17	0.90	มาก
5. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย	4.47	0.71	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
6. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.20	0.85	มาก
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด	4.20	0.79	มาก
8. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและตัดสินใจ	4.00	0.75	มาก

9. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบ	4.30	0.82	มาก
10. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.22	0.83	มาก
11. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น	4.35	0.86	มาก
12. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	4.17	0.87	มาก
ประโยชน์ที่ได้รับ			
13. การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.10	0.95	มาก
14. การจัดการเรียนรู้ทำให้จำเนื้อหาได้นาน	4.20	0.93	มาก
15. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเองได้	4.07	0.94	มาก
16. การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่นๆ	4.15	0.92	มาก
17. การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดที่สูงขึ้น	4.20	0.82	มาก
18. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.10	0.98	มาก
19. การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น	4.27	0.67	มาก
20. กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.12	0.60	มาก
รวม	4.20	0.82	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนอัยยการาม ที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ โดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการเขียน โปรแกรมด้วยภาษาไพทอน รายวิชาวิทยาการคำนวณ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยรวมเท่ากับ 0.86 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค SATD มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 86.00 การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD สามารถนำไปใช้กับห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนอกจากจะช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้ว ยังสามารถทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในกลุ่มทำให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียน ช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม มากกว่าการแข่งขันกันเรียนในห้องเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรนนท์ กุญชรโมรินทร์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะการอ่านออกเสียงและเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ของนักเรียนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบเกม มีค่าเท่ากับ 0.7246 หรือคิดเป็น ร้อยละ 72.46

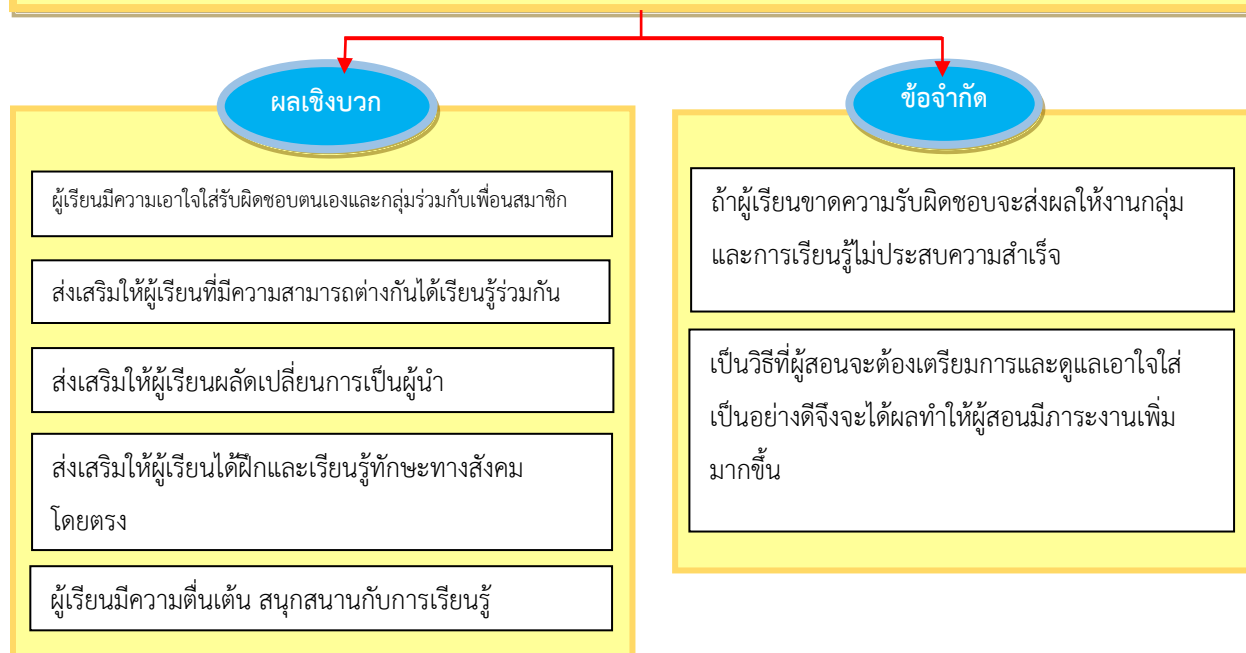
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 12.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.97 และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 15.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.61 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม ร่วมมือเทคนิค SATD เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกแต่ละคน ในกลุ่ม ที่มีการร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาที่ได้รับให้สำเร็จตามเป้าหมาย และเป็นการทำกิจกรรมที่ให้เกิดได้แลกเปลี่ยน ความคิด ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ส่งเสริม ทำให้นักเรียนได้คิดอย่างอิสระ มีความสนุกสนานใน การทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกภรณ์ ทองระย้า (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.75 คะแนน ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 20.39 คะแนน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ($P=2.000$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รายวิชาวิทยาการคำนวณ ที่เรียนด้วยการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน โดยรวมมี ความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.82 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บรรยากาศของการจัดกิจกรรมทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนจึงทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขชาติ เดชทอง จันท์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาวิชาบริหารท้องถิ่น : เปรียบเทียบ การเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค (STAD Student Teams – Achievement Division) กับการเรียนแบบบรรยายปกติ ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนของอาจารย์และพัฒนาการ การเรียนของ นักศึกษาด้วยรูปแบบ STAD นั้น พบว่า ทั้งความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอน ของอาจารย์และ ความพึงพอใจต่อการพัฒนาการเรียนของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากันคือ 4.4

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดอัยยการาม เป็นแผนภาพได้ดังนี้

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดอัยยการาม

จากแผนภาพดังกล่าวสรุปได้ว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดอัยยการาม เป็นการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกันทั้งในลักษณะของผู้นำและผู้ตาม ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสดำเนินการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบ สามัคคี และสร้างแรงจูงใจในการเรียน ลดความรู้สึกละเลยหน่ายในการเรียน เนื่องจากทั้งกลุ่มมีเป้าหมายเดียวกันและทุกคนในกลุ่มสามารถทำประโยชน์ให้กลุ่มได้ความสำเร็จรายบุคคลจะเป็นความสำเร็จของกลุ่มด้วยทุกคนจะกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ก่อให้เกิดความสำเร็จต่อกลุ่มและต่อตนเองในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 ความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ กับเทคนิคแบบกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ขึ้นอยู่กับบริบทของธรรมชาติวิชาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องการเน้นการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มของผู้เรียน

1.2 การสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อีกครั้งระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการใช้เทคนิคแบบ STAD ควรสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับธรรมชาติวิชาของแต่ละรายวิชา โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย

1.3 การสร้างเครื่องมือวัดความพึงพอใจ สามารถปรับปรุงประยุกต์ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย ให้สามารถดำเนินการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องหรือใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ดำเนินการทดลองการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแบบกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กับแผนการจัดการเรียนรู้อื่นเพิ่มเติม ควรมีการจัดบรรยากาศของกิจกรรมการเรียนการสอนและอุปกรณ์ที่จำเป็นให้มีความหลากหลายและครบถ้วนเพียงพอแก่ผู้เรียน

2.2 ปรับปรุงรูปแบบของเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อีกครั้งระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนให้มีความหลากหลาย เพื่อประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

2.3 ปรับปรุงรูปแบบเครื่องมือวัดความพึงพอใจ ให้มีความหลากหลาย เพื่อประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กนกภรณ์ ทองระย้า. (2557). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). การจัดการเรียนรู้แนวใหม่. นนทบุรี: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปราณี กองจินดา. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และทักษะการคิดเลขในใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบชิปปาโดยใช้แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิดเลขในใจกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คู่มือครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542,19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 (ตอนที่ 74 ก), หน้า 1-23.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2545). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เฮาสออฟ เคอร์มิสท.

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2548). *การเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป
แบบเนจเม้นท์.

ไพโรจน์ คะเชนทร์. (มปป). *การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.wattoongpel.com/>

ไพศาล วรคำ. (2552). *การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research)*. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

สมนึก ภัททิยธนี. (2549). *การวัดผลการศึกษา*. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

ภูษิต สุวรรณราช. (2559). *การเปรียบเทียบทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค
STAD*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.

สมพร เชื้อพันธ์. (2547). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.*

สิริพร ทิพย์คง. (2545). *หลักสูตรและการสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

สุชาวดี เดชทองจันทร์. (2558). *การศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาวิชาการบริหารท้องถิ่น : เปรียบเทียบ
การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD (Student Teams Achievement
Division) กับการเรียนแบบบรรยายปกติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สุนีย์ ยามี่. (2561). *แบบฝึกทักษะการเขียนโปรแกรมรู้จักกับภาษาไพทอน*. โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยเชียงราย.

สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์. (2535). *การวัดผลการเรียนภาคปฏิบัติ*. วารสารครุศาสตร์.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบความคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

ไสว พักขาว. (2544). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.

อติติยา สวยรูป. (2556). *การศึกษามูลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศเรื่อง คอมพิวเตอร์
เบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD.
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน.*

อภิรัตน์ดา ทองแกมแก้ว และนพเก้า ณ พัทลุง. (2558). *การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับ
บทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีทุ่งสง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

**สถานภาพการศึกษาวรรณกรรมพระสงฆ์ไทยในรอบ 1 ทศวรรษ
(พ.ศ. 2553-2563) : กรณีศึกษางานที่ปริวรรตโดย พระอริยานุวัตร เขมจารี
Status of Studying Literature Written by Thai Monks in Decade
(2010-2020) : Case Study of Transliterated Work by
Pra Ariyanuwat Kamacharee**

เจียรณพัฒน์ เมืองหลวง / hiennaphat Muengluang

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Faculty of Humanities and Social Sciences Yala Rajabhat University

ซูไรดา เจหนี / Suraida Jehni

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Faculty of Humanities and Social Sciences Yala Rajabhat University

ศิริวรรณ เจียรชัชวาลวงศ์ / Siriwan jianchatchawanwong

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Faculty of Management Science Yala Rajabhat University

วันที่รับบทความ 4 ธันวาคม 2566 / แก้ไขบทความ 20 ธันวาคม 2566 / ตอรับบทความ 25 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อจัดประเภทวรรณกรรมที่ปริวรรตโดยพระอริยานุวัตร เขมจารี 2) เพื่อสังเคราะห์สถานภาพงานวิจัยที่ใช้ผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี เป็นกรณีศึกษา ผลการศึกษาพบว่า งานวรรณกรรมที่ปริวรรตโดยพระอริยานุวัตร เขมจารี มีทั้งหมด 122 เรื่อง สามารถนำมาจัดแบ่งตามประเภทของวรรณกรรมได้ทั้งหมด 6 ประเภท ได้แก่ 1. ชาดก 2. นิทานพื้นบ้าน 3. ตำนาน 4. วรรณกรรมประกอบพิธีกรรม 5. วรรณกรรมคำสอน และ 6. ปกิณกะ โดยนิทานพื้นบ้านเป็นงานที่พระอริยานุวัตร เขมจารี ปริวรรตเอาไว้มากที่สุด สำหรับการศึกษาสถานภาพงานวิจัยที่เกิดจากการใช้ผลงานปริวรรตของพระอริยานุวัตร เขมจารี เป็นกรณีศึกษาพบว่า มีงานวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 17 เรื่อง แบ่งเป็นวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 16 เรื่อง รายงานการวิจัยเฉพาะบุคคล จำนวน 1 เรื่อง ส่วนสถาบันการศึกษาที่ใช้ข้อมูลวรรณกรรมที่ปริวรรตโดยพระอริยานุวัตร เขมจารี เป็นกรณีศึกษามากที่สุดคือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลการศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่างานปริวรรตของพระอริยานุวัตร เขมจารี มีคุณค่าต่อการอนุรักษ์และสืบทอดวรรณกรรมอีสาน โดยยังคงได้รับความสนใจจากนักวิชาการและนักวิจัยในปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนว่าวรรณกรรมอีสานยังดำรงอยู่ในบริบทสังคมและภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ดังนั้นในมิติวรรณคดีท้องถิ่น

จึงควรค่าแก่การต่อยอดศึกษา การสำรวจสถานภาพนี้จึงช่วย “ส่องทาง” ให้เห็นสถานภาพทิศทางการศึกษาเป็นแนวทางการวิจัยเพื่อการต่อยอดวรรณกรรมที่ปริวรรตโดยพระอริยานุวัตร เขมจารี ในอนาคต

คำสำคัญ : สถานภาพการศึกษา, วรรณกรรมพระสงฆ์ไทย, งานปริวรรต, พระอริยานุวัตร เขมจารี

Abstract

This article aimed at studying the transliterated local literature from palm leaf manuscripts into Thai language. The transliterated data belonged to Phra Ariyanuwat Kemacharee and other studying of him then classifying the types of literature including surveying the research status furthering from his studying. The result found that 122 titles of transliterated work were classified into 5 groups; Jataka, folktales, legend, literature for ceremony, didactic – homily, and miscellaneous. The most found was folktale. The research status furthering from Phra Ariyanuwat Kemacharee found that there were 17 types; graduate thesis for 16, and 1 research. The educational institute most used his works was Mahasarakham university. This study pointed that the transliterated and writings written by Phra Ariyanuwat Kemacharee were worth for preserving and inheriting E-san literature and still receiving an interest from the graduate researchers. This reflected E-san literature still existing in changing context therefore in a dimension of local literature should have been studied further. The survey of research status helped to shine the shift of study and being the concept for studying literatures transliterated by Phra Ariyawat Kemacharee in the future.

Keywords : status, Thai monk's literature, Phra Ariyanuwat Kemacharee

บทนำ

ในช่วงที่พระอริยานุวัตร เขมจารี เจ้าอาวาสวัดมหาชัยยังมีชีวิตอยู่ ท่านได้จัดให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูคัมภีร์ใบลาน โดยท่านได้เก็บรวบรวม ตลอดจนนำมาชำระและปริวรรตเป็นตัวอักษรปัจจุบัน พร้อมกับพิมพ์เผยแพร่ นอกจากนี้ท่านยังเป็นอาจารย์พิเศษ ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ท่านได้จากการปริวรรตคัมภีร์ใบลานและวรรณคดีอีสานให้กับนิสิตนักศึกษา ครู อาจารย์และผู้สนใจ การที่ปราชญ์ท้องถิ่นอย่างพระอริยานุวัตร เขมจารี ให้ความสนใจ และใส่ใจในการอนุรักษ์ฟื้นฟูคัมภีร์ใบลาน ซึ่งขณะนั้นนับว่าเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่มีการนำองค์ความรู้ภายในคัมภีร์ใบลานออกมาถ่ายทอดในรูปแบบวิชาการ โดยได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากนักวิชาการ อาจารย์ ผู้สนใจของสถาบันต่างๆ ทำให้วัดมหาชัยเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตและเป็นสังคมของนักวิชาการท้องถิ่นที่มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กันอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสถาบันการศึกษาเหล่านั้น

ได้เล็งเห็นความสำคัญของท่าน และถวายรางวัลเกียรติคุณต่างๆ โดยในปี พ.ศ. 2523 ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาภาษาศาสตร์และวรรณคดีไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2524 ได้รับเชิดชูเกียรติคุณผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และ พ.ศ. 2533 ได้รับพระราชทานรางวัลรางวัลพระเกียรติทองคำ ผู้ส่งเสริมภาษาดีเด่น จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกียรติคุณเหล่านี้ย่อมเป็นสิ่งยืนยันคุณประโยชน์ที่ท่านมอบให้กับวงการวิชาการ

หลังจากพระอริยานุวัตร เชมจารี มรณภาพในวันที่ 16 กรกฎาคม 2534 ส่งผลให้การอนุรักษ์พันพุ่มไม้ไผ่โบราณ ตลอดจนผลงานต่างๆ ที่ท่านได้เพียรพยายามปรัรรมมาตลอดชีวิต รวมถึงพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมท้องถิ่นวัดมหาชัย ศูนย์อนุรักษ์วรรณคดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เคยดำเนินอย่างต่อเนื่องหยุดชะงักลง แม้จะมีผู้สนใจศึกษาองค์ความรู้ในเวลาต่อมาก็ต้องประสบอุปสรรคหรือข้อขัดข้องของหลายประการจากปัจจัยต่างๆ ทั้งนี้คัมภีร์ไบเบิลบางส่วนได้เกิดชำรุดเสียหาย เนื่องจากขาดการเอาใจใส่อย่างจริงจัง ขาดการดูแลทำความสะอาด ทำให้เกิดความชื้นหรือไหม้โดนสัตว์กัดแทะ เสื่อมสลายไปเป็นจำนวนมาก

หลังจากที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามก่อตั้งโครงการอนุรักษ์คัมภีร์ไบเบิลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยมหาสารคามขึ้น ก็ได้มีการฟื้นฟูการอนุรักษ์คัมภีร์ไบเบิล โดยจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดมหาชัย และนำผลงานปรัรรมคัมภีร์ไบเบิลของพระอริยานุวัตร เชมจารี ซึ่งอยู่ในรูปแบบของเอกสารตัวเขียนในสมุดมาชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่ ทำให้ผลงานวรรณกรรมอีสานเป็นที่รู้จักของกลุ่มผู้สนใจ จนมีนิสิตนักศึกษา รวมทั้งนักวิจัยนำผลงานของท่านไปต่อยอดเป็นวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา และงานวิจัยเฉพาะบุคคล นับเป็นสิ่งยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าพระอริยานุวัตร เชมจารี เป็นปราชญ์ด้านวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน

เมื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้นผู้วิจัยพบว่า ที่ผ่านมามีงานศึกษาสถานภาพงานเขียนและวรรณกรรมที่ปรัรรมโดยพระอริยานุวัตร เชมจารี คือ งานของ ณรงค์ศักดิ์ ราวะรินทร เรื่อง *พระอริยานุวัตร เชมจารีกับการค้นคว้าคัมภีร์ไบเบิลภาษาและวรรณคดีอีสาน (2545)* งานเรื่องนี้เป็นงานวิจัยที่นำเสนอในเวทีการประชุมระดับชาติ เอกสารประกอบงานสัมมนาโครงการสัมมนาระดับภูมิภาคเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมประเภทเอกสารโบราณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วันที่ 27-29 สิงหาคม 2554 โดยมุ่งศึกษาประวัติ ผลงานที่ปรัรรมและงานต่อยอดของท่าน แต่ยังไม่ได้นำงานของท่านมาจัดประเภทและสังเคราะห์สถานภาพงานวิจัยที่ต่อยอดจากงานของพระอริยานุวัตร เชมจารี ประกอบกับกลุ่มข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเรื่องงานต่อยอดจากงานของท่านเป็นข้อมูลที่สิ้นสุดเมื่อปี พ.ศ. 2551 คือ วิทยานิพนธ์ของทิพย์วารี สงนอก เรื่อง *กระบวนทัศน์ในนิทานชาดกพื้นบ้านอีสาน (2551)* ผู้วิจัยจึงได้สำรวจเบื้องต้นพบว่าหลังจากวิทยานิพนธ์ของทิพย์วารี สงนอก ก็มีงานศึกษาต่อยอดจากงานของพระอริยานุวัตร เชมจารี อีกหลายเรื่องที่น่าสนใจ เช่น วิทยานิพนธ์ของพิพัฒน์ ประเสริฐสังข์ เรื่อง *วรรณกรรมชาดกพื้นบ้านอีสาน : ภาพสะท้อนอัตลักษณ์ด้านความเชื่อ วิถีชีวิต (2559)* และวิทยานิพนธ์ของกนกเนตร จันทะนิตย์ เรื่อง *สารัตถะและกลวิธีการนำเสนอในวรรณกรรมคำสอนสำนวนพระอริยานุวัตร เชมจารี (2561)* จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจ

ที่จะสังเคราะห์สถานภาพวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานที่ใช้งานปริวรรตของพระอริยานุวัตร เขมจารี มาศึกษาต่อยอด อันจะทำให้เห็นทิศทางการวิจัยวรรณกรรมท้องถิ่น ซึ่งพระสงฆ์ในท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ และยังทำให้เห็นข้อมูลภาพรวมงานวิจัยที่เป็นปัจจุบัน อันจะนำไปสู่การต่อยอดเพื่อสร้างสรรค์งานวิจัยใหม่ๆ เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อจัดประเภทวรรณกรรมที่ปริวรรตโดยพระอริยานุวัตร เขมจารี
2. เพื่อสังเคราะห์สถานภาพงานวิจัยที่ใช้ผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาสถานภาพงานวรรณกรรมที่ปริวรรตโดยพระอริยานุวัตร เขมจารี ครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ผู้เขียนได้รวบรวมผลงานการปริวรรตวรรณกรรมท้องถิ่นในภาคอีสานของพระอริยานุวัตร เขมจารี ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้ก่อนหน้านี้และนำมาจัดหมวดหมู่ตามประเภทของวรรณกรรม โดยมีขั้นตอนของการศึกษาดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

- รวบรวมผลงานการปริวรรตวรรณกรรมจากคัมภีร์ใบลานของพระอริยานุวัตร เขมจารี
- รวบรวมผลงานการเขียนของพระอริยานุวัตร เขมจารี
- รวบรวมผลงานการศึกษาต่อยอดจากงานปริวรรตและงานเขียนของพระอริยานุวัตร เขมจารี

2. ขั้นวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

- นำงานวรรณกรรมที่ปริวรรตจากคัมภีร์ใบลานของพระอริยานุวัตร เขมจารี มาจัดหมวดหมู่ โดยแบ่งตามประเภทของวรรณกรรม
- นำงานต่อยอดจากการศึกษาของพระอริยานุวัตร เขมจารี มาสังเคราะห์สถานภาพ โดยมุ่งเน้นสังเคราะห์บทความวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา และรายงานการวิจัยของหน่วยงานต่างๆ
- วิเคราะห์ข้อสังเกตและพัฒนาการงานวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมของพระอริยานุวัตร เขมจารี อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

3. ขั้นนำเสนอข้อมูล

- นำผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล มาเรียบเรียงให้เป็นระบบ และนำเสนอในรูปแบบของการเขียนบทความเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ขอบเขตของการศึกษา

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาและจัดหมวดหมู่งานวรรณกรรมและงานเขียนของพระอริยานุวัตร เขมจารี ที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว เครื่องมือการวิจัย คือ รายชื่อบัญชีวรรณกรรมที่ปริวรรตโดยพระอริยานุวัตร เขมจารี และรายชื่องานเขียนของท่าน โดยไม่ได้นำต้นฉบับทั้งหมดมาศึกษา (ซึ่งเป็นข้อจำกัดของงานวิจัยเรื่องนี้) ส่วนการสังเคราะห์สถานภาพงานต่อยอดใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีขอบเขตในการศึกษาด้านระยะเวลาของกลุ่มข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2553-2563

ผลการศึกษาการจัดหมวดหมู่ผลงานที่ปริวรรตโดยพระอริยานุวัตร เขมจารี

ตามประเภทของวรรณกรรม

ผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี จากข้อมูลที่ได้จากโครงการอนุรักษ์โบราณ ภาควิชาอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีการสำรวจผลงานปริวรรตครั้งแรกโดยอรรถ นันทจักร พบว่า ระบุเพียงจำนวนเรื่องแต่ไม่ได้ระบุชื่อเรื่อง ต่อมาได้มีการสำรวจอีกครั้ง และจัดเรียบเรียงข้อมูลเนื้อหาใหม่พบว่า มีเรื่องที่ท่านปริวรรต ตั้งแต่ พ.ศ. 2500-2530 มีทั้งสิ้น 122 เรื่อง มีทั้งที่ฉบับจัดพิมพ์แล้วและเขียนด้วยลายมือ เมื่อศึกษาชื่อเรื่องสามารถ จำแนกได้ตามประเภทของวรรณกรรม ดังนี้ 1) ชาดก 2) นิทานพื้นบ้าน 3) ตำนาน 4) วรรณกรรมประกอบ พิธีกรรม 5) วรรณกรรมคำสอน 6) วรรณกรรมพระพุทธศาสนา 7) ปกิณกะ รายละเอียด ดังนี้

1. ชาดก

ผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี ในกลุ่มชาดกแบ่งออกได้ 2 ประเภท ดังนี้

1.1 นิบาตชาดก ได้แก่ ลำพระเจ้า 10 ชาติ ปางเสวยพระชาติเป็นพระเจ้าเทมีย์ เสวยพระชาติเป็นพระมหากษัตริย์ เสวยพระชาติเป็นมโหสถบัณฑิต เสวยพระชาติเป็นพระเจ้าจันทรโคตร เสวยพระชาติเป็นพรหมนารถ ลำเวสสันดรชาดก เทศน์มหาชาติอีสาน

1.2 ปัญญาสาขดกหรือชาดกนอกนิบาต ได้แก่ สังข์ขัตติยชาดก (วรรณคดีภาษาลาว) สังข์ขัตติยชาดกคำกลอน สุพรรณโมกขา ลำอุปกุตผาบบมาร ลำนะระชีวะชาดก ลำสุทธนูชาดก บัระวงค์ชาดก พญาคันคาก (จักรพรรดิคักคากน้อยเลี้ยวพญาเถนหลวง) พระเจ้าเลียบโลก พระเจ้าห้าพระองค์ พระเจ้าใช้ชาติ พุทธภูมิ (พระเจ้าห้าพระองค์) เมตไตรยสูตร

2. นิทาน

ผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี ในกลุ่มนิทาน ได้แก่ ลำจำปาสดัน ผาแดงนางไอ่ ศักระสา (ผมหอม) นางผมหอม พญาไก่อแก้วหอมฮู นกกระจอก (ท้าววรกิต-นางจันทะสร) สีทน-มโนรา สุริวงค์ ขูลู-นางอ้ว พระลัก-พระราม ท้าวหงส์หิน สีทน-มโนรา (สำนวนเอกฉบับพิสดาร) บัธม-บัธเฮียว-บัธฮอง คัชชะนาม (ลูกช้าง-พญาคชสาร) ท้าวลิ้นทอง กาฬเกศ (ฉบับพิสดาร) ปลาแดก-ปลาสมอ ขุนทึง-ขุนเทือง นางแดงอ่อน

(ฉบับพิสดาร) ศรีทัศน์ไยบัว มุลตันไตร ท้าวหมาหุย โสรวัจ นิทานท้าวช่อหล่อ ท้าวกำกาดำ ท้าวยี่บัวไข
ท้าวกำพร้าว้น้อย ลำบัวระพันธ์ ลำท้าวหัว ลำพญาศรีเศร้ ลำท้าวกำพร้าว้น้อย นิทานภูิกานะโม ลำจันทะหมุด
(ท้าวกำพร้าว้งเมือง) หอมฮู สิ้นไชย ท้าวหงส์หิน

3. ตำนาน

ผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี ในกลุ่มตำนาน ได้แก่ พงศาวดารสถาปนาเมืองมหาสารคาม
เมืองวาปีปทุม ลำเถราภิเษก ชินมาลีปกรณ์ ตำนานบุญบังไฟ อาณาจักรศรีโคตรล้านช้าง ตำนานบุญข้าวจี
(ล้านช้าง) ตำนานบุญข้าวสารท ตำนานฟ้าแดดสงยาง จันทรคราสสุริยคราส ไผ่โลกัลป์ไหม้โลก (ไตรภูมิ)
ปฐมมุลลี กาลนับมือส่วย ตำนานพระบาง ตำนาน พระแซกคำ (พุทธสีหิงส์) ไตรโลกวิถิตาร นิสัยบาเจือง
ปฐมปันนา อรุ้งคราตุ กาลนับมือส่วย (สำนวนเก่า) ล้านช้างสืบศาสนา ปฐมกัปป (ตั้งฟ้าตั้งแผ่นดิน) พระธาตุ
มหาโมคคัลลาน์ อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด สังฆมณฑล ตำนานพระกิตติพระพาน

4. กลุ่มวรรณกรรมประกอบพิธีกรรม

ผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี ในกลุ่มวรรณกรรมประกอบพิธีกรรม ได้แก่ เทศนาธรรม 2 บุญข้าว
ประดับดิน กาพย์เซ็งบุญบังไฟ สองหอผาสารทเผ้ง บาศรีสูตรขวัญ เทศมหาชาติอีสาน แห่ล่ำหาชาติ

5. วรรณกรรมคำสอน

ผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี ในกลุ่มวรรณกรรมคำสอน ได้แก่ ทาน ศีล ภาวนา คติธรรม (อัศจรรย์
คำสอนอีสาน) เบญจคติ (คำกลอนอีสาน) คิทธิปฏิบัติคำกลอนอีสาน เสียวสวาด (คำสอนสมัยโบราณแบบคาย)
ลำกลอนผญาอ้อย (อ้ายสอนหลาน) คำกลอนกฤษณาสอนน้อง ธรรมดาสอนโลก ลำชนะสันตะ มังคลสงสารเทศนา
พญาคำกอง โลกคณิต (คำสอนโลก) หรือ ลำโลกนิตติ (เปรียบเทียบฉบับอีสานกับโคลงโลกนิตติ) โลกคณิ (ยอด
คำสอน) สมาสสงสาร ปุ่สอนหลาน-หลานสอนปู่ เทศนาสอนโลก เสียวสวาด (ฉบับพิสดาร) ปัญหาคติธรรมคำคม
ลูงสอนหลาน อินทียาสอนลูก คำสอนโลกประทีป คำสอนครองเรือน ผญา-บุราณ ลูงสอนหลานและลักษณะหลวง
ธรรมดาสอนโลก คำสอนครองเรือน ท้าวคำสอน ผญา คำคม รวมชำระของเก่าดั้งเดิม

6. กลุ่มวรรณกรรมพระพุทธศาสนา

ผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี ในกลุ่มวรรณกรรมพระพุทธศาสนา ได้แก่ อุณสหัสวิชัย สารากะระ
วิชาสูตร มหามูลนิพพานสูตร มังคลาสงสารเทศนา มุลกิติ โลกคณิ โลกธรรมประทีป

7. ปกิณกะ

ผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี ในกลุ่มปกิณกะ ได้แก่ ตำราหนังสือใบลานก้อม พระคาถาไสยศาสตร์

สรุปข้อสังเกตจากการแบ่งหมวดหมู่งานปริวรรตและงานเขียนของพระอริยานุวัตร เขมจารี ทำให้เห็นว่าประเภทของงานเขียนมีหลากหลายประเภท ส่วนใหญ่เป็นนิทาน

ผลการศึกษาบทความทางวิชาการของพระอริยานุวัตร เขมจารี

จากการศึกษาผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารีพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2529 พบว่าพระอริยานุวัตร เขมจารี ได้เขียนบทความทางวิชาการ มีรายละเอียด ดังนี้

- 1) พ.ศ. 2521 บทความเรื่อง *ตำนานพระกิต พระพาน* ใน เอกสารสัมมนาประวัติศาสตร์อีสาน หน้า 1-65 จัดทำโดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม
- 2) พ.ศ. 2524 บทความเรื่อง *ภาพยึ่งบังไฟอีสาน (ภาพยึ่งขุ่ยบังไฟ)* ในงานสัมมนาเพลงพื้นบ้านอีสาน รวมจัดโดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยคณาสิทธิ์
- 3) พ.ศ. 2524 บทความเรื่อง *เทศมหาชาติ (ลุ่มมหาชาติ) สักขัตติกันท 12 บัณชี* ใน งานสัมมนาเพลงพื้นบ้านอีสาน รวมจัดโดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยคณาสิทธิ์
- 4) พ.ศ. 2524 บทความเรื่อง *ฮิด 12 คอง 14* ใน งานสัมมนาเพลงพื้นบ้านอีสาน รวมจัดโดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยคณาสิทธิ์
- 5) พ.ศ. 2524 บทความเรื่อง *ประเพณีเพลงกลอนประจำเดือน* ใน งานสัมมนาเพลงพื้นบ้านอีสาน รวมจัดโดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยคณาสิทธิ์
- 6) พ.ศ. 2524 บทความเรื่อง *คติความเชื่อของชาวอีสาน* ใน วัฒนธรรมพื้นบ้าน : คติความเชื่อ หน้า 1-65 จัดโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 7) พ.ศ. 2525 บทความเรื่อง *เสี้ยว* ใน งานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ครั้งที่ 5 หน้า 7-17 จัดโดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม
- 8) พ.ศ. 2527 บทความเรื่อง *ประวัติเมืองมหาสารคาม* จัดโดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม
- 9) พ.ศ. 2529 บทความเรื่อง *กบ-บมีปาก นาค-บมีหู* จำนวน 3 ตอน ของหนังสือพิมพ์ที่ราบสูง ฉบับที่ 5-6-7 ในระหว่าง สิงหาคม-กันยายน

มีข้อสังเกตว่าบทความทางวิชาการของพระอริยานุวัตร เขมจารีนั้น เป็นบทความที่มุ่งเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรมอีสาน จากการศึกษประวัติและงานปริวรรตของท่าน ทำให้ทราบว่าท่านเป็นปราชญ์ผู้มีความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมอีสานอย่างแตกฉาน ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการสั่งสมประสบการณ์โดยตรงจากการปริวรรตคัมภีร์ใบลาน การอ่านอักษรธรรมอีสานและอักษรไทยน้อยที่อยู่ในคัมภีร์ใบลาน ได้ช่วยให้ท่านนำความรู้ทางวรรณกรรมอีสานมาเรียบเรียงในรูปแบบของบทความทางวิชาการ

ได้อย่างน่าสนใจ ดังนั้นประเด็นเรื่องการศึกษาลีลาวรรณศิลป์หรือสัมพันธบทในงานเขียนของพระอริยานุวัตร เขมจารี จึงเป็นเรื่องที่ทำทนายและน่าสนใจยิ่ง

บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับพระอริยานุวัตร เขมจารี ที่เขียนโดยนักวิชาการท่านอื่น

1) พ.ศ. 2534 บทความ เรื่อง พระอริยานุวัตร เขมจารี ผู้ประพาศธรรมอันเกษม ของ ไพโรจน์ สโมสร ในมติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 577 วันที่ 13 ก.ย. 34 หน้า 40-41

2) พ.ศ. 2536 บทความ เรื่อง พระอริยานุวัตร เขมจารี : พระนักวิชาการ ในสยามรัฐ วันที่ 6 สิงหาคม 2536 หน้า 5

3) พ.ศ. 2536 บทความ เรื่อง พระอริยานุวัตร เขมจารี สัญลักษณ์และจิตวิญญาณแห่งงานอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ของ ธัญญา สังขพันธานนท์ ในสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 39 ฉบับที่ 44 วันที่ 4-10 เมษายน 2539 หน้า 36-38

4) พ.ศ. 2536 บทความ เรื่อง มรดกธัมมานุสรณ์แด่พระอริยานุวัตร (เขมจารี) ปราชญ์พื้นบ้าน ของ อรรถ นันทจักร ในศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 14 เล่มที่ 8 เดือน มิถุนายน 2536 หน้า 44-45

มีข้อสังเกตว่าบทความทางวิชาการที่เขียนโดยนักวิชาการท่านอื่น มุ่งเน้นการศึกษาประวัติและผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี ในฐานะปราชญ์ของภาคอีสาน ผู้มีความรู้ความแตกฉานในการปรัวรตวรรณกรรมและตัวอักษรธรรมอีสาน ทั้งนี้งานในลักษณะนี้ส่วนมากได้ยกย่องผลงานของพระอริยานุวัตร (เขมจารี) ให้เป็นที่ประจักษ์มากยิ่งขึ้น

งานต่อยอด สืบสาน และสร้างสรรค์ : สักระยะสถานภาพงานวิจัยที่ต่อยอด

จากผลงานการปรัวรตของพระอริยานุวัตร เขมจารี

ประเภทงานวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาและรายงานการวิจัยของสถาบันการศึกษาต่างๆ พบทั้งหมด 17 เรื่อง ส่วนมากเป็นวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทมากที่สุด โดยสถาบันการศึกษาที่ใช้ข้อมูลงานปรัวรตวรรณกรรมอีสานของพระอริยานุวัตร เขมจารี มากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ส่วนกลุ่มข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์มากที่สุด คือ นิทานพื้นบ้าน เน้นการวิเคราะห์ ตัวละคร เช่น รายงานการวิจัยเรื่องนิทานกำพร้า : ภาพสะท้อนชีวิตผู้ด้อยโอกาสและชาติพันธุ์ในเขตอุษาคเนย์ตอนกลาง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ และตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความเกี่ยวเนื่องของวิทยานิพนธ์และงานการวิจัย ดังนี้

พ.ศ. 2528 มี รายงานการวิจัยตามโครงการปรัวรตวรรณกรรมอีสานจากหนังสือผูกอีสานจากวรรณกรรมคำสอน โดยจารุวรรณ ธรรมวัตร และคำกลอนสอนโลก โดยพระอริยานุวัตร เขมจารี สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

นอกจากนี้ในปีเดียวกันยังมีวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาคุณค่าวรรณกรรมอีสานเรื่องเสียวสวาสดี ของนางลักษณ์ ขุนทวี ปริญญาโทมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวรรณกรรมอีสานเรื่องเสียวสวาสดี จำนวน

ขุนพรหมประศาสน์ ซึ่งแต่งเป็นอักษรไทยกลางด้วยภาษาไทยถิ่นอีสาน ในการวิจัยครั้งนี้งลักษณะ ขุนทวี มุ่งพิจารณาในด้านต่างๆ คือ บ่อเกิดและที่มาของเรื่อง ต้นฉบับ ผู้แต่ง เนื้อเรื่อง ลักษณะคำประพันธ์ ศิลปะการประพันธ์ สารัตถะ และองค์ประกอบทางสังคมที่ปรากฏในเรื่อง และบทบาทของวรรณกรรมเรื่องเสียวสวาสต์ ต่อสังคมอีสาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) บ่อเกิดและที่มาของเรื่องตลอดจนผู้แต่งไม่มีหลักฐานปรากฏจากการศึกษาพบว่าวรรณกรรมเรื่องเสียวสวาสต์เป็นวรรณกรรมคำสอนโดยนันทานชาวบ้านและชาดกมาเป็นตัวอย่างขยายกระทู้ คติธรรม และคติโลกที่สอน ต้นฉบับโบราณจารด้วยอักษรไทยน้อยและอักษรธรรม ซึ่งมีผู้ปริวรรตและนำมาแต่งใหม่เป็นอักษรไทยกลางในเวลาต่อมา 2) เนื้อเรื่องประกอบด้วยส่วนสำคัญสองส่วน คือ โครงเรื่องใหญ่ที่เป็นแกนกลางให้เรื่องดำเนินไปตั้งแต่ต้นจนจบ และโครงเรื่องย่อยได้แก่นิทานที่นำมาประกอบคำสอน ซึ่งเนื้อหาสาระได้สะท้อนให้เห็นแนวคิดในการแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งในวิถีชีวิตส่วนตัวและวิถีราชการ 3) ลักษณะคำประพันธ์แต่งด้วยโคลงสาร (กลอนอ่านหรือกลอนแฉ่ง) 4) ศิลปะการประพันธ์ ผู้แต่งมีลักษณะเฉพาะตัวในการเลือกเฟ้นการใช้คำให้เหมาะกับบุคคล ตลอดจนการดัดแปลงคำภาษาอื่นเข้ามาใช้ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และการเลือกใช้คำที่มีความหมายเฉพาะในภาษาไทยถิ่นอีสานมาใช้ในวรรณกรรมได้อย่างเหมาะสมและสละสลวย มีการใช้สัญลักษณ์ที่สามารถตีความได้ทั้งคติโลกคติธรรม ตลอดจนการใช้โวหารที่สามารถจัดระบบได้อย่างเป็นสากล 5) สารัตถะของเรื่องหรือแนวคิดของเรื่อง แนวคิดหลักได้แก่ ปัญญา ประเสริฐกว่าทรัพย์ การใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาเป็นสิ่งที่น่าเลื่อมใสศรัทธาและยอมรับของบุคคลโดยทั่วไป และแนวคิดย่อยซึ่งมีอยู่หลายแนวคิดตามนิทานที่ปรากฏ นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงโลกทัศน์ของชาวอีสานในด้านค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี การละเล่น และจริยธรรมคำสอนต่างๆ โลกทัศน์เหล่านั้น มีลักษณะที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา 6) วรรณกรรมเรื่องเสียวสวาสต์มีบทบาทในการจัดระเบียบสังคมอีสาน คือกำหนดบรรทัดฐานอันเป็นแนวประพฤติปฏิบัติตนของชนชาวอีสานดังที่เรียกฮึดคอง นอกจากนั้นยังให้ความบันเทิงได้เป็นอย่างดี

ปี 2529 มีวิทยานิพนธ์ของสรายุทธ ทองคำใส เรื่อง *วิเคราะห์วรรณคดีเรื่องผาแดง-นางไอ่ ฉบับของพระอริยานุวัตรเขมจารี*

ปี 2530 มีวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาเรื่อง *สุพรหมโมกขสำนวนท้องถิ่นอีสาน* ของจันทิมา อัมฤทธิ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยานิพนธ์นี้อ้างอิงผลงานการปริวรรตบางเรื่องของพระยาอริยานุวัตร เขมจารี คือเรื่องประเพณีโบราณบางเรื่องและเรื่องสุพรหมโมกข

ปี 2531 กุสุมา ชัยวินิตย์ สาขาไทยคดีศึกษา-เน้นมนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มข้อมูลที่วิจัย ได้แก่ นิทานพื้นบ้านอีสาน 8 เรื่อง คือ ท้าวฮุ่งหรือท้าวเจือง ขุนบรมขุนทิง พญาคันคาก หน้าผากไกลกะตัน ผาแดงนางไอ่ ชูลู-นางอั่ว กำพรว้าฝีน้อย วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาระบบลักษณะของศาสนาชาวบ้าน ที่มีต่อวรรณกรรมพื้นบ้านอีสานด้านการวางโครงเรื่อง แนวคิดและพฤติกรรมตัวละคร และอิทธิพลของวรรณกรรมพื้นบ้านอีสานที่มีผลต่อความเชื่อ การเผยแพร่

ปรัชญา การสะท้อนภาพความขัดแย้งและกลมกลืนทางศาสนา ความเกี่ยวเนื่องกับงานพระอริยานุวัตร คือ อ่างอิง ผลงานเรื่องพญาคันคาก

ปี 2532 พิชิต ศรีภูไฟ สาขาไทยคดีศึกษา เน้นมนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ วรรณกรรมที่ปริวรรตโดยพระอริยานุวัตร จำนวน 7 เรื่อง คือ ท้าวฮุ่งหรือเจือง ขุนทิง ขูลู-นางอ้ว อินทญาณสอนลูก ท้าวคำสอน สุพรหมโมกขา คลอง 14 วัดอุปประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของสตรี ด้านคุณสมบัติ ฐานะ และหน้าที่ ผลการวิจัยคุณสมบัติของสตรี จำแนกได้ 2 ประการ คือ คุณสมบัติภายนอก และคุณสมบัติภายใน

พ.ศ. 2532 วิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาประเพณีจากวรรณกรรมนิทานพื้นบ้านอีสาน ของ วิจิตรา ขอนยาง สาขาไทยคดีศึกษา-เนนมนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใดศึกษาความเชื่อจากประเพณีที่ปรากฏในวรรณกรรม ต่อจากนั้นนำประเพณีที่ได้ไปหาสัมพันธ์ภาพกับ ประเพณีโบราณไทยอีสานที่ปริญาณ ภิกขุ เป็นผู้รวบรวมไว้ วรรณกรรมนิทานพื้นบ้านอีสานที่นำมาศึกษา ครั้งนี้มีทั้งหมด 20 เรื่อง ได้แก่ กาฬเกษ ก่ำกาดำ ก่ำพราโกแก้ว ก่ำพราผีนอย ขุนทิง ขูลูนางอ้ว จำปาสีตน จักขรพิชพรหมริน ทาวเตาคำ ทาวลินทอง ทาวหมาหุย ทาวโสวัตร นางผมหอม ปาจิต อรพิม ผาแดงนางไอ พญาคันคาก พระลัก พระราม สังขศิลป์ชัย สุริยคราส จันทรคราส และหนามฉากโกละดอน

พ.ศ. 2533 ปริญญานิพนธ์ เรื่อง ตัวละครเอกแหวกขนบในวรรณกรรมอีสาน : ศึกษาเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ของเครือวัลย์ ปัญญา มี หลักสูตรศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม อ้างอิง ผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี คือ บทความ ตำนานพระกิต พระพาน (2521) พญาคันคาก (2513) และสุพรหมโมกขา (2512)

พ.ศ. 2533 ปริญญานิพนธ์ เรื่อง อุดมคติเกี่ยวกับผู้นำในวรรณคดีอีสานประเภทวรรณกรรมคำสอน ของชัยณรงค์ โคตะนันท์ หลักสูตรศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม อ้างอิงผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี คือ คติความเชื่อของชาวอีสาน (2528) คำกลอนสอนโลก (ม.ป.ป.) ชนะสันทะยอดคำสอน (2525) พระยาคำกองสอนไพร (2513)

พ.ศ. 2533 ปริญญานิพนธ์ เรื่อง ความขัดแย้งในวรรณกรรมนิทานพื้นบ้านอีสาน ของ เยาวลักษณ์ กิตติชัย หลักสูตรศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม อ้างอิงผลงานของ พระอริยานุวัตร เขมจารี คือ ตำนานฟาแดดสูงยาง (2514) ผาแดงนางไอ (2524) พญาคันคาก (2513)

พ.ศ. 2534 วิทยานิพนธ์ เรื่อง ชื่อบานนามเมืองที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องผาแดงนางไอ ของสมศักดิ์ เส็งสาย สาขาไทยคดีศึกษา เนนมนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ได้นำวรรณกรรมเรื่องผาแดงนางไอ จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับของพระอริยานุวัตร เขมจารี ฉบับของปรีชา พิณทอง ฉบับของสุภณ สมจิตศรีปัญญา เพื่อสืบค้นหาแหล่งสถานที่จริงของชื่อบานนามเมือง

ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องผาแดงนางไอ่ และเป็นชื่อที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน อาจอิงผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี คือ บทความตำนานพระกิต พระพาน (2521) ผาแดงนางไอ่ (2524)

พ.ศ. 2534 วิทยานิพนธ์ เรื่อง *โลกทัศน์ชาวอีสานกับวรรณกรรมคำสอน* ของ จรูญรัตน์ รัตนกร หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม อาจอิงผลงานของพระอริยานุวัตร เขมจารี คือ กาพย์วิหังรายบั้งทิต (2528) คำกลอนสอนโลก (ม.ป.ป.) ขณะสันทะยอดคำสอน (2525) ทาวคำสอน (2531) พระยาคำกองสอนไพร (2531)

พ.ศ. 2536 วิทยานิพนธ์เรื่อง *คติในการครองเรือนจากวรรณกรรมอีสาน* ของทวีศรี แก้ว สาขาไทยคดีศึกษา เน้นมนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ศึกษาคติในการเลือกคู่ครอง คติในการครองเรือนและผลจากการครองเรือน วิธีการวิจัย โดยศึกษาจากวรรณกรรมอีสาน จำนวน 12 เรื่อง

พ.ศ. 2542 วิจัยเรื่อง *นิทานกำพร้า : ภาพสะท้อนชีวิตผู้ด้อยโอกาสและชาติพันธุ์ในเขตอุษาคเนย์ตอนกลาง* ของจารุวรรณ ธรรมวัตร รายงานการวิจัยโครงการเมธีวิจัยอาวุโส สกว. กลุ่มสร้างเสริมศักยภาพนักวิจัยด้านอีสานคดี ประจำปี 2542

พ.ศ. 2551 วิทยานิพนธ์ เรื่อง *กระบวนการทัศน์ในนิทานชาดกพื้นบ้านอีสาน* ของทิพย์วารี สงนอก ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับกระบวนการทัศน์ในนิทานชาดกพื้นบ้านอีสาน ขอมูลที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่ นิทานพื้นบ้านอีสานจากผลงานการปริวรรตคัมภีร์ใบลานของพระอริยานุวัตร เขมจารีเถระ และเลือกศึกษานิทานชาดกพื้นบ้านอีสานจากสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคอีสาน ที่ตีพิมพ์ใน พ.ศ. 2542 จำนวน 15 เล่ม โดยคัดเลือกเฉพาะนิทานพื้นบ้านอีสานที่มีลักษณะเป็นวรรณกรรมชาดก ซึ่งมีจำนวน 16 เรื่อง

ปี 2559 วิทยานิพนธ์ของพิพัฒน์ ประเสริฐสังข์ เรื่อง *วรรณกรรมชาดกพื้นบ้านอีสาน : ภาพสะท้อนอัตลักษณ์ด้านความเชื่อวิถีชีวิต* การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวรรณกรรมชาดกพื้นบ้านอีสาน ซึ่งเป็นผลงานการปริวรรตของพระอริยานุวัตร เขมจารี จำนวน 22 เรื่อง โดยมีประเด็นสำคัญประกอบด้วยการศึกษาภาพสะท้อนอัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรมที่ปรากฏในวรรณกรรมชาดกพื้นบ้าน

ปี 2561 มีบทความของกนกเนตร จันทะนิตย์ และโสภี อุ่นทะยา ทำงานวิจัยเรื่อง *สารัตถะและกลวิธีการนำเสนอในวรรณกรรมคำสอน สำนวนพระอริยานุวัตร เขมจารี* กลวิธีการนำเสนอในวรรณกรรมคำสอน สำนวนพระอริยานุวัตรเขมจารีพบว่า ใช้รูปแบบการแต่งแบ่งตามการจัดวรรค มี 2 รูปแบบ คือ แบ่งการจัดวรรคแบบกลอนเทศน์และแบ่งการจัดวรรคแบบโคลงหรือโคลงสาร ซึ่งการจัดวรรคแบบโคลงหรือโคลงสารจะปรากฏมากที่สุด ส่วนกลวิธีการเล่าเรื่องใช้กลวิธีการเล่าเรื่องในลักษณะของการให้ผู้แต่งเป็นผู้เล่าเรื่องปรากฏมากที่สุดให้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องของตัวละคร การให้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่อง

ปรากฏตามลำดับ และมีการใช้ภาษาความเปรียบ การยกอุทาหรณ์หรือการเล่านิทานมาประกอบเนื้อเรื่อง เพื่อความเข้าใจง่ายแก่ผู้อ่านหรือผู้ฟัง รวมทั้งช่วยในการจดจำเนื้อเรื่องอีกด้วย

จากที่ประมวลเอกสารและงานวิจัยมาข้างต้น ทำให้เห็นภาพรวมของงานเขียนและงานปริวรรตของ พระอริยानุวัตรในหลากหลายประเด็น ทั้งการนำตัวบทมาจัดประเภทก็ทำให้ได้เห็นทิศทางมากขึ้นว่า มีตัวบทใดบ้างที่มีผู้ทาวิจัยไปแล้วในประเด็นใด ทำให้เห็นทิศทางเพื่อการวิจัยวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ในอนาคต

สรุป

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติพระอริยानุวัตร ผลงานปริวรรต ผลงานที่จัดพิมพ์ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่ต่อยอดจากผลงานพระอริยानุวัตร ซึ่งพบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ผลงานปริวรรตพบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500-2530 มีจำนวน 222 เรื่อง นอกจากนี้ยังปรากฏว่ามีการ แต่งคำเทศนา ประวัติและตำนานของสถานที่ต่างๆ โดยไม่ระบุปีที่แต่ง จำนวน 41 เรื่อง
2. เอกสารผลงานจัดพิมพ์ งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่ต่อยอดจากผลงานพระอริยानุวัตรพบว่า ผลงานของพระอริยानุวัตรที่ได้รับการจัดพิมพ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2506-2564 มีหนังสือที่จัดพิมพ์โดยทรานส์ ที่พิมพ์ จำนวน 31 เรื่อง ไม่ทรานส์ที่พิมพ์ จำนวน 20 เรื่อง บทความทางวิชาการของพระอริยानุวัตรพบว่า มีจำนวน 11 บทความ
3. อ้างอิงผลงานในงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ ในระหว่าง พ.ศ. 2518-2564 จำนวน 17 เรื่อง ด้านระเบียบวิธีวิจัยพบว่า โดยมากนักวิจัยมุ่งเน้นการศึกษาข้อมูลเอกสารวรรณกรรมที่ปริวรรตของพระ อริยानุวัตร เชมจารี โดยศึกษาเฉพาะเรื่องหรือศึกษาโดยภาพรวม และใช้ทฤษฎีต่างๆ ทางวรรณกรรมมาศึกษา เช่น สตรีนิยม โลกทัศน์ กระบวนทัศน์ สารัตถะและกลวิธีการนำเสนอ เป็นต้น ดังนั้นการวิเคราะห์สถานภาพ งานวรรณกรรมที่ปริวรรตและงานเขียนของพระอริยानุวัตร จึงช่วยทำให้เห็นทิศทางการศึกษาที่มีผู้ศึกษา ไว้ก่อนหน้านี้เพื่อต่อยอดงานวิจัยในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- จักรพงษ์ ปุณขันธ์. (2555). *การศึกษาภาษาและวัฒนธรรมจากคำผญา : กรณีศึกษาในเขตอำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิรนนท์ คงรักษ์. (2558). *การศึกษาค่านิยมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยพวน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอ ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เจษฎา อินคำ. (2556). *วรรณกรรมคำขับของชาวไทลื้อ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ชญานุตม์ จินดารักษ์. (2546). *การเชื่อมโยงความในจารีกล้านนา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชมพูนุท เมฆเมืองทอง. (2550). *การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของวรรณกรรมที่ปรากฏในงานจิตรกรรมฝาผนังวัด จังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชยุตภัฏ คำมูล. (2553). *วรรณกรรมประกอบพิธีกรรมล้านนา : ลักษณะเด่น ภูมิปัญญา และคุณค่า*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

**ความเชื่อมั่นและความคุ้มค่าการท่องเที่ยวไทย หลังสถานการณ์ปลดล็อก
จากมาตรการโควิด-19 ต่อการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยว
ฝรั่งเศส เยอรมัน และสหราชอาณาจักร**

**Confidence and value for Thai tourism After the situation is unlocked
from the Covid-19 measures. to the return of tourists from France,
Germany, the United Kingdom**

ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร / Ntapat Worapongpat

ศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมชุมชน ผู้ประกอบการ การท่องเที่ยวและการศึกษา

Center for Knowledge Transfer, Technology, Community Innovation, Entrepreneurship, Tourism and Education

วันที่รับบทความ 20 ธันวาคม 2566 / แก้ไขบทความ 22 ธันวาคม 2566 / ตอบรับบทความ 25 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร ที่มีต่อสถานการณ์โรคระบาดในประเทศไทย 2) ศึกษาความคุ้มค่าต่อการมาเยือนของนักท่องเที่ยว 3) เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่าง เพศ อายุ รายได้ กับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย ของนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์จากกลุ่มตัวอย่าง ประเทศละ 400 คน 3 ประเทศ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,200 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานทางสถิติวิเคราะห์ด้วยการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม ตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว ฝรั่งเศส และเยอรมัน มีความเห็นว่า สถานการณ์การเมืองของไทยมีความเชื่อมั่นที่มีต่อสถานการณ์โรคระบาด ต่อนักท่องเที่ยว สหราชอาณาจักรร้อยละ 90 2) ความคุ้มค่าต่อการมาเยือนของนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน รับรู้ว่าการเดินทางท่องเที่ยวประเทศไทยในครั้งนี้คุ้มค่ามาก 3) นักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส เยอรมัน ที่มีเพศ อายุ รายได้ ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพักผ่อนในประเทศไทยไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ : ความเชื่อมั่น, ความคุ้มค่า, การท่องเที่ยวไทย, สถานการณ์โควิด-19

Abstract

The objectives of the research are 1) to study the confidence of French, German, and United Kingdom tourists regarding the epidemic situation in Thailand. 2) to study the worthiness of visiting tourists. It was found that French, German, and United Kingdom tourists

3) to study Differences between gender, age, income, and satisfaction with tourism in Thailand among French, German, and United Kingdom tourists. The researcher collected complete questionnaires from a sample group of 400 people in each of the 3 countries. The total sample group was 1,200 people. Data from the questionnaires were analyzed using statistical values such as percentage, mean, and standard deviation. And test the statistical hypotheses by testing the average of 2 groups of samples. The results of the research found that 1) the confidence of French and German tourists were of the opinion that the political situation of Thailand has confidence in the disease situation. scourge to UK tourists 90 percent 2) The value of the visit for French and German tourists perceived that this trip to Thailand was very worthwhile. 3) French and German tourists with different genders, ages, and incomes There is no difference in satisfaction with vacations in Thailand. Statistically significant 0.05

Keywords : Confidence, Value for money, Thai tourism, Covid-19 situatio

บทนำ

จากการที่คณะกรรมการศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) มีมติให้ขยายระยะเวลาอาศัยในไทยให้กับชาวต่างชาติจากประเทศที่ได้รับการยกเว้นวีซ่าให้อยู่ในไทยได้นานขึ้น จากไม่เกิน 30 วัน เป็นไม่เกิน 45 วัน และขยายเวลาให้กับผู้ที่มาขอวีซ่าหน้าด่าน (Visa on Arrival: VoA) จากไม่เกิน 15 วัน เป็นไม่เกิน 30 วัน ตั้งแต่วันที่ 1 ต.ค. 2565 ถึง 31 มี.ค. 2566 ทำให้นักท่องเที่ยวอยู่ในไทยนานขึ้น มีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น โดยมีปัจจัยสนับสนุนการปลดล็อกมาตรการเดินทางเข้าไทย (พงษ์พิพัฒน์ เสน่ห์ดี, 2565) การยกเลิกการลงทะเบียนผ่านระบบไทยแลนด์พาส (Thailand Pass) และข้อกำหนดการซื้อประกันสุขภาพก่อนเข้าไทย ตั้งแต่วันที่ 1 ก.ค. 2565 เป็นต้นไป ประกอบกับการเปิดเที่ยวบินใหม่และการกลับมาเปิดเที่ยวบินที่เคยระงับการบินในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยเฉพาะเส้นทางบินที่มาจากภูมิภาคอาเซียน เอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ และเอเชียใต้ (วิภาดา เถาธรรมพิทักษ์ สิปวิชญ์ วงศ์สุวรรณ และศิริกัญญา ทองแสง, 2565)

ขณะเดียวกัน การผ่อนคลายมาตรการขากลับเข้าประเทศของตลาดในภูมิภาคอเมริกา เอเชีย และแปซิฟิกใต้ ช่วยให้บริการทางอากาศในการเดินทางเข้าไทยผ่อนคลายมากยิ่งขึ้น เช่น สหรัฐ และนิวซีแลนด์ อีกทั้งมีการยกเลิกใช้ผลการตรวจหาเชื้อเป็นลบก่อนเดินทางเข้าประเทศจีน และกรมการบินพลเรือนของจีนอนุญาตให้สายการบินประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทย สามารถบินเข้าประเทศจีนได้สัปดาห์ละ 2 เที่ยวบิน ด้านประเทศฮ่องกงลดเวลากักตัวในโรงแรมเหลือ 3 วัน จากเดิม 7 วัน และสังเกตตนเอง 4 วัน (ชนิษฐา สร้อยทอง บุขรา พวงสมบัติ นัทธีรา สรรพณี และกมลชนก พานิชการ, 2565)

นอกจากนี้ มีการเปิดรับนักท่องเที่ยวประเทศเพื่อนบ้านผ่านด่านชายแดนทางบกของไทยทั่วประเทศ และกรมการท่องเที่ยวไทย ได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ เพื่อกระตุ้นการเดินทางของนักท่องเที่ยวอาเซียน อินเดีย ซาอุดีอาระเบีย ที่สำคัญตลาดหลักของไทยมีแผนกลับมาเปิดเที่ยวบินตรงเข้าไทย ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว เช่น ตลาดรัสเซีย มีเที่ยวบินเส้นทาง มอสโก-ภูเก็ต 7 เที่ยวบิน/สัปดาห์ เริ่มต้นวันที่ 30 ต.ค. 2565 และ ตลาดแคนาดา มีเที่ยวบินเส้นทาง แวนคูเวอร์-กรุงเทพฯ 4 เที่ยวบิน เริ่มวันที่ 1 ธ.ค. 2565 อีกทั้งการเป็นเจ้าภาพจัดประชุมเอเปค 2022 ของประเทศไทยระหว่างวันที่ 16-18 พ.ย. 2565 ช่วยส่งเสริมความเชื่อมั่นในการเดินทางท่องเที่ยวไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติด้วย (ชนพล รุ่งเรือง, 2565)

อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องติดตามประเด็นสำคัญที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของนักท่องเที่ยว คือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กลายพันธุ์เป็นสายพันธุ์ย่อยทั้งในไทยและในต่างประเทศ แนวโน้มการระบาดโรคฝีดาษลิงลุกลามไปหลายประเทศทั่วโลก อาจทำให้มีการกลับมายกระดับมาตรการการเดินทางระหว่างประเทศเข้มงวดขึ้น (อนุชิตา ชินศิริประภา, 2564) รวมถึงการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก จากสงครามรัสเซีย-ยูเครน ที่ยืดเยื้อและไม่มีทีท่ายุติ อาจส่งผลกระทบต่อ การชะลอตัวของเศรษฐกิจทั่วโลก ราคาน้ำมันและอาหารปรับตัวสูงขึ้น ผลักดันให้อัตราเงินเฟ้อในปีนี้อาจเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทำให้นักท่องเที่ยว ระมัดระวังการใช้จ่ายเนื่องจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น รวมทั้งประเด็นความขัดแย้งระหว่างประเทศ อาทิ กรณี ความตึงเครียดทางการเมืองระหว่างสหรัฐ-จีน อาจบั่นทอนความเชื่อมั่นและบรรยากาศการเดินทาง หากสถานการณ์ความขัดแย้งทวีความรุนแรงขึ้น จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความเชื่อมั่นและความคุ้มค่าของนักท่องเที่ยวต่อการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร ที่มีต่อสถานการณ์โรคระบาดในประเทศไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นต่อการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร ที่มีต่อสถานการณ์โรคระบาดในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความคุ้มค่าต่อการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร
3. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ รายได้ กับความพึงพอใจต่อการพักผ่อนในประเทศไทย ของนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ความเชื่อมั่นและความคุ้มค่าต่อการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของไทยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้สัมผัสกับเอกลักษณ์ต่างๆ ของแบรนด์สินค้า เช่น การมีประสบการณ์ท่องเที่ยวในประเทศไทย สัมผัสกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบไทย ตามทัศนะของ Davis (2002) อ้างถึงในธัญญา พรหมบุรณย์ และนฤมล กิมภากรณ์ (2558) กล่าวถึงการรับรู้ของลูกค้าที่มีต่อแบรนด์สินค้าหรือการที่ลูกค้าได้สัมผัสกับแบรนด์สินค้า ดังนี้ 1) จุดสัมผัสแบรนด์ที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ก่อนการซื้อ เป็นจุดสัมผัสที่ลูกค้าใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาก่อนที่จะตัดสินใจซื้อแบรนด์นั้น 2) จุดสัมผัสแบรนด์ที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ขณะซื้อ เป็นจุดสัมผัสที่ผู้บริโภคมีโอกาสพบหรือติดต่อด้วยในระหว่างดำเนินการซื้อหรือใช้บริการ และ 3) จุดสัมผัสแบรนด์ที่ก่อให้เกิดประสบการณ์หลังการซื้อ เป็นจุดสัมผัสที่ผู้บริโภคจะได้พบเจอหรือติดต่อด้วยหลังจากที่ได้ใช้บริการสินค้าหรือบริการนั้นไปแล้ว ดังนั้นการสร้างภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวจึงเปรียบเสมือนการสร้างแบรนด์สินค้าที่ต้องสร้างให้แตกต่างจากคู่แข่ง กล่าวคือ การสร้างแบรนด์สถานที่ท่องเที่ยวต้องสื่อถึงเอกลักษณ์และความแตกต่างของสถานที่นั้น เมื่อเปรียบเทียบกับสถานที่อื่น แบรนด์สถานที่ที่จึ้นนับเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในสถานที่นั้น ทั้งนี้การสร้างแบรนด์สถานที่จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวผู้มาสัมผัส ก่อให้เกิดความทรงจำที่ดีต่อสถานที่นั้น สามารถจดจำเอกลักษณ์ของสถานที่ เกิดการมาเยือน และเกิดการบอกต่อ สิ่งเหล่านี้จะสามารถสร้างความยั่งยืนให้กับแบรนด์สถานที่ นอกจากนี้การสื่อสารภาพลักษณ์ของแบรนด์สถานที่ไปยังนักท่องเที่ยวทั่วทุกมุมโลกได้รับรู้ถึงสถานที่ และเอกลักษณ์ของสถานที่นั้น เป็นอีกปัจจัยสำคัญในการสร้างสร้างแบรนด์สถานที่ให้ประสบความสำเร็จ Davis (2002) อ้างถึงในธัญญา พรหมบุรณย์ และนฤมล กิมภากรณ์ (2558)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้มีผู้ติดเชื้อเป็นจำนวนมากทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทยและระหว่างประเทศ รวมทั้งทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนไป โดยค่านึงถึงความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัยมากยิ่งขึ้น ซึ่งพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด-19 ได้เปลี่ยนแปลงไป 3 รูปแบบ คือ 1) เส้นทางท่องเที่ยวในประเทศเป็นอันดับแรก 2) เส้นทางท่องเที่ยวระยะใกล้สามารถเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว และ 3) เส้นทางท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว Unseen ผู้คนไม่พลุกพล่าน อย่างไรก็ตามหลังสถานการณ์โควิด 19 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังมีความท้าทายในการปรับวิถีการดำเนินธุรกิจใหม่ (New Business Norms) เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (บริสุทธิ์ แสนคำ, 2564)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม 2565 ซึ่งมีกลุ่มประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส จำนวน 236,245 คน เยอรมัน จำนวน 229,332 คน และสหราชอาณาจักร จำนวน 220,635 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตาราง Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน 5% (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างประเทศละ 400 ตัวอย่าง

2. สร้างเครื่องมือในการวิจัยเพื่อศึกษาความเชื่อมั่น และความคุ้มค่าต่อการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวที่มีต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่พัฒนามาจากโครงการศึกษาภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยในสายตาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ จัดทำโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2565 (บริสุทธิ์ แสนคำ, 2564) โดยมีการระดมผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว นักธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน นักการตลาดที่ทำงานด้านการสร้างภาพลักษณ์เพื่อค้นหาประเด็นในการอธิบายภาพลักษณ์ประเทศไทย (Thailand Image Attributes) และกำหนดคำอธิบายลักษณะภาพลักษณ์ประเทศไทย พร้อมทั้งมีการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวใน 3 ประเทศ ได้แก่ ฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร ประเทศละ 50-65 คน แบ่งเป็นเคยมาประเทศไทย (Experience Based) และไม่เคยมาประเทศไทย (Perception Based) เพื่อยืนยันคุณลักษณะเรื่องความเป็นไทย ‘Thainess’ และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นและถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและคุ้มค่าต่อการกลับมาเยือนและท่องเที่ยวประเทศไทยแต่ละครั้ง

แนวคิดหลัก 7 Wonder of Amazing Thailand พัฒนามาจากงานของฉันทยา พรหมบุรณย์ และนฤมล กิมภากรณ์ (2558) โดยมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในครั้งนี้ จากนั้นจึงนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Index of item objective congruence : IOC) และความถูกต้องของภาษา ได้ค่า IOC ของแบบสอบถาม 0.88

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ค้นหากลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่ม แบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการหากลุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) ดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่ระหว่างเดือนมกราคมถึงมีนาคม 2565

จัดทำแบบสำรวจ 3 กลุ่ม ประเทศละ 400 ตัวอย่าง เป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,200 ชุด แจกจ่ายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลงพื้นที่สำรวจข้อมูลภาคสนาม ตามช่วงเวลา และสถานที่ ซึ่งแสดงในตารางที่ 1 ได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 967 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.5 ของแบบสำรวจที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด จากนั้นนำผลการสำรวจมาวิเคราะห์เข้าโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าสถิติที่ใช้ในการบรรยายคุณลักษณะของข้อมูล

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร

ลำดับ ที่	กลุ่ม ประเทศ	ส่งแบบ สำรวจ	จำนวน ที่ได้รับ	สถานที่เก็บ ข้อมูล เชิงสำรวจ	แบบสอบถาม	ระยะเวลา ดำเนินการ
1	ฝรั่งเศส	400	167	ปารีส	ภาษาอังกฤษ	มกราคม – ธันวาคม 2565
2	เยอรมัน	400	400	เบอร์ลิน	ภาษาอังกฤษ	มกราคม – ธันวาคม 2565
3	สหราชอาณาจักร	400	400	ลอนดอน	ภาษาอังกฤษ	มกราคม – ธันวาคม 2565
	รวม	1,200	967			

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานใช้การทดสอบค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของ 2 กลุ่มตัวอย่างอิสระต่อกัน (Independent Sample t-test) ค่าสถิติเหล่านี้จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 แสดงความพึงพอใจกับการมาเยือนประเทศไทยของนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร

ลำดับที่	โดยภาพความเชื่อมั่นและความ พึงพอใจกับการมาเยือนประเทศ ไทยในระดับใด?	ฝรั่งเศส		เยอรมัน		สหราชอาณาจักร	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง	6	3.5	9	2	1	0.2
2	ไม่พึงพอใจ	3	2	24	6	-	-
3	ปานกลาง	76	45.5	166	42	32	8
4	พอใจมาก	69	41	129	32	248	62
5	พอใจมากที่สุด	13	8	72	18	119	29.8
	รวม	167	100	400	100	400	100

จากตารางที่ 2 พบว่า นักท่องเที่ยวประเทศฝรั่งเศสและเยอรมันส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในการมาเยือนประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45.50 และ 42.00 ตามลำดับ ส่วนสหราชอาณาจักรมีความพึงพอใจในการมาเยือนประเทศไทยในระดับพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 62

ตารางที่ 3 แสดงความคุ้มค่ากับเวลาและความพยายามการมาเยือนประเทศไทยกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร

ลำดับ ที่	การมาเยือนครั้งนี้คุ้มค่ากับ เวลา และความพยายาม ของคุณหรือไม่?	ฝรั่งเศส		เยอรมัน		สหราชอาณาจักร	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่คุ้มค่าอย่างที่สุด	19	12	32	8	2	0.5
2	ไม่คุ้มค่า	38	23	108	27	-	-
3	คุ้มค่าปานกลาง	24	14	104	26	208	52
4	คุ้มค่ามาก	72	43	111	28	131	32.75
5	คุ้มค่าอย่างที่สุด	14	8	45	11	59	14.75
รวม		167	100	400	100	400	100

จากตารางที่ 3 พบว่าการมาเยือนครั้งนี้คุ้มค่ากับเวลา และความพยายามการมาเยือนประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร กับนักท่องเที่ยวฝรั่งเศสและนักท่องเที่ยวเยอรมัน คุ้มค่าในระดับมาก โดยมีจำนวนร้อยละ 43 และ 28 ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวสหราชอาณาจักร คุ้มค่าอย่างมาก ที่สุดการมาเยือนครั้งนี้คิดเป็นร้อยละ 52

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่มตัวอย่างอิสระต่อกัน (Independent Sample t-test) ฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร

ฝรั่งเศส		N	Mean	SD	t	p value	*
ฝรั่งเศส	เพศ ชาย	57	3.35	6.94	-1.472	.143	✗
	หญิง	110	3.55	.863			
	อายุ มากกว่า > 40	37	3.65	.588	1.443	.151	✗
	น้อยกว่า < 40	130	3.43	.862			
	รายได้ มากกว่า > 45,000	112	3.56	.789	1.908	.058	✗
	น้อยกว่า < 45,000	55	3.31	.836			
เยอรมัน		N	Mean	SD	t	p value	
เยอรมัน	เพศ ชาย	189	3.69	.895	2.262	.024*	✓
	หญิง	211	3.48	.948			
	อายุ มากกว่า > 40	148	3.76	.906	3.105	.002*	✓
	น้อยกว่า < 40	252	3.47	.925			
	รายได้ มากกว่า > 45,000	235	3.68	.909	2.567	.011*	✓
	น้อยกว่า < 45,000	165	3.44	.939			
สหราชอาณาจักร		N	Mean	SD	t	p-value	
สหราชอาณาจักร	เพศ ชาย	162	4.18	.567	-.856	.393	✗
	หญิง	238	4.23	.617			
	อายุ มากกว่า > 40	167	4.24	.623	.887	.403	✗
	น้อยกว่า < 40	233	4.19	.579			
	รายได้ มากกว่า > 15,000	129	4.28	.625	1.599	.111	✗
	น้อยกว่า < 15,000	271	4.18	.582			

*มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่าเพศ อายุ รายได้กับความพึงพอใจต่อการพักผ่อนในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส เยอรมัน ที่มีเพศ อายุ รายได้ แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพักผ่อนในประเทศไทยไม่แตกต่างกัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวเยอรมันที่มีเพศ อายุ และรายได้แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพักผ่อนในประเทศไทยแตกต่างกันมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ 1 การวิเคราะห์การมาเยือนครั้งนี้คุ้มค่ากับเวลาและความพยายามของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร พบว่านักท่องเที่ยวสหราชอาณาจักรมีความพึงพอใจมากที่สุด

จากวัตถุประสงค์ 2 ศึกษาความคุ้มค่าต่อการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวสหราชอาณาจักรคุ้มค่าอย่างที่สุด

ตามวัตถุประสงค์ 3 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ รายได้กับความพึงพอใจต่อการพักผ่อนในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส เยอรมัน ที่มีเพศ อายุ รายได้ แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพักผ่อนในประเทศไทยไม่แตกต่างกัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวเยอรมันที่มีเพศ อายุ และรายได้ แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพักผ่อนในประเทศไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่านักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักรที่เดินทางเข้ามาประเทศไทยในช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคมปี พ.ศ. 2565 ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มีฐานะระดับ B+ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ มีการใช้จ่ายเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวมูลค่าเฉลี่ยสูงกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มทั่วไป ดังนั้นนักท่องเที่ยวกลุ่มฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร จึงเป็นอีกกลุ่มเป้าหมายที่ภาครัฐไม่ควรมองข้าม โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร มีความเชื่อมั่นต่อเสถียรภาพของประเทศไทย และมีความเห็นตรงกันว่าประเทศไทย คือ ศูนย์กลางของประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทางในอาเซียน อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส ร้อยละ 35 เยอรมัน ร้อยละ 32 มีความเห็นว่าสถานการณ์ในประเทศไทยยังไม่มีเสถียรภาพ ซึ่งสอดคล้องกับนิภาวรรณ เจริญลักษณ์ เนตรตะวัน โสมนาม ภาณิกานต์ คงนันทะ วงษ์ศิริ เรืองศรี และเริงวิญญ์ นิลโคตร (2565) นอกจากนี้นักท่องเที่ยวกลุ่มฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักรยังยึดติดกับทัศนคติ ‘มหัศจรรย์ประเทศไทย’ (Amazing Thailand) ที่มีความงดงามของสิ่งมหัศจรรย์ทางธรรมชาติ ในขณะที่ภาพลักษณ์การท่องเที่ยววิถีไทยไม่สามารถเข้าถึงการรับรู้ของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสร้างความเชื่อมั่นและกระตุ้นการมาเยือนของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ภายใต้แคมเปญเที่ยววิถีไทย ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ซึ่งส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาประเทศไทยมากกว่า 2 ครั้ง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทยมากกว่า 10 ครั้ง จึงจัดอยู่ในฐานลูกค้าที่เคยเดินทางมาประเทศไทยแล้ว (Repeater) กลยุทธ์การตลาดที่ใช้กับลูกค้ากลุ่มนี้จะต้องมุ่งสร้างแรงจูงใจให้เดินทางมาเที่ยวซ้ำ พร้อมกับกระตุ้นให้ใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยนำเสนอสินค้าเชิงประสบการณ์ที่

เพิ่มมูลค่าโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร มองว่าประเทศไทยมีการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิงนันทวิถี นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีศักยภาพการซื้อสูงซึ่งสอดคล้องกับพัชรินทร์ บุญนุ่น ทัชชญา สังฆะกุล, สาทินี วัฒนกิจ, ปิยาภรณ์ ชูระกิจ จ่านงและนันท์ชัย ชูศิลป์ (2565)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ความคุ้มค่าต่อการกลับมาเยือน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะควรเร่งพัฒนากลยุทธ์การตลาด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นการสร้างรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ๆ กระตุ้นให้ชุมชนจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์โดยยึดหลักคุณภาพ การรักษาสิ่งแวดล้อม มีการจัดการขยะในชุมชน และใช้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์เพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับธัญญาพัชร วรพงศ์พัชร และรุ่งทิพา ชูทอง (2565) เน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น การเยี่ยมชมวิถีชุมชนนันทวิถีและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การซื้อสินค้าที่ระลึกเกี่ยวกับวิถีชุมชนในแต่ละท้องถิ่น การเพิ่มรายจ่ายของนักท่องเที่ยว เช่น กระตุ้นการมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ จำนวนวันเข้าพักที่มากขึ้น เพิ่มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับปริญญานาคปทุม และสิทธิชัย สวัสดิ์แสน (2565)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าเปรียบเทียบความแตกต่างต่อการพักผ่อนในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวด้านประสบการณ์ท่องเที่ยววิถีไทยมีความพึงพอใจต่อการพักผ่อนในประเทศไทยแตกต่างกัน ดังนั้นธุรกิจสุขภาพและความงามที่มีกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวเยอรมันเป็นลูกค้า ควรแบ่งระดับเกรดของสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับวันวิสา เพ็ญสุริยะ (2565) เพศ อายุ และระดับรายได้ของผู้ใช้บริการ อย่างไรก็ตามข้อควรระวังของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ การรักษาระดับคุณภาพของผู้ให้บริการ ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้ลูกค้าตัดสินใจเข้ารับบริการ และเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความประทับใจนับตั้งแต่การเข้ารับบริการในครั้งแรก ทั้งนี้การส่งเสริมภาพลักษณ์ด้านการตลาดของไทยที่เกิดจากคำพูดปากต่อปากซึ่งสอดคล้องกับวาเรศ รัตนวิสานนท์ (2565) ยังคงเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคมากที่สุดสำหรับธุรกิจสุขภาพและความงาม การนำสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาเชื่อมโยงกับการให้บริการผ่านเว็บไซต์สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนิภาวรรณ เจริญลักษณ์ เนตรตะวัน โสมนาม ภาณีการต์ คงนันทะ วงษ์ศิริ เรืองศรี และเรืองวิทย์ นิลโครต (2565) ภายใต้แนวคิดการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของไทยที่มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวไปสู่ความมั่นคง (Stability) มั่งคั่ง (Prosperity) และยั่งยืน (Sustainability) ด้วยการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเข้ากับมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จะสามารถผลักดันยุทธศาสตร์ประเทศไทยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ ด้วยการยกตำแหน่งทางการตลาดให้สูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าประเทศไทย สถานที่ท่องเที่ยวของไทย แตกต่างกว่าประเทศใกล้เคียงในอาเซียนซึ่งสอดคล้องกับชนพัฒน์ ช่วยครุฑ อมรฤทัย ภูสนาม และอรอนงค์ เดชมณี (2563) กล่าวว่า การสร้างแบรนด์สถานที่จะต้องสื่อถึง

เอกลักษณ์และความแตกต่างของสถานที่นั้น เมื่อเปรียบเทียบกับสถานที่อื่น แสดงให้เห็นว่าการสร้างแบรนด์ท่องเที่ยวของไทยให้มีความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวผู้มาสัมผัส ก่อให้เกิดความทรงจำที่ดีต่อสถานที่นั้น สามารถจดจำเอกลักษณ์ของสถานที่ เกิดการมาเยือนซ้ำ (Repeated Visitor) และเกิดการบอกต่อ (Positive-word-of-mouth) เหล่านี้จะสามารถสร้างความยั่งยืนให้กับการท่องเที่ยวของไทยได้อย่างแท้จริง มีความสนใจในการเดินทางท่องเที่ยวจากการที่ต้องการที่จะเปิดประสบการณ์ใหม่ๆ ในการท่องเที่ยว เนื่องจากอาจจะเป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่เป็นครั้งแรกที่มีความสนใจจากการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวจาก Community ใน Social Media ต่าง ๆ จึงทำให้เกิดความสนใจขึ้นซึ่งสอดคล้องกับฐานพัชรวรพงศ์พัชร (2564)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว ฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักรที่มีต่อสถานการณ์ของประเทศไทย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ผู้ประกอบการเอกชนควรทบทวนแนวทางการสื่อสารการตลาดของไทยไปยังกลุ่มประเทศเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ความคุ้มค่าต่อการมาเยือนของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ควรจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการท่องเที่ยวตามเส้นทางการท่องเที่ยววิถีชีวิตในเมืองกับชนบท และสร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยวที่เน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่วางแผนการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง แทนการท่องเที่ยวเชิงกรุ๊ปทัวร์หรือเป็นหมู่คณะ และการจัดการการสร้างมาตรการเปรียบเทียบสถานที่ท่องเที่ยวของไทยกับประเทศควบคู่กับมาตรการป้องกันโควิด-19

1.3 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ รายได้ กับความพึงพอใจต่อการพักผ่อนในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส เยอรมัน สหราชอาณาจักร ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ภาครัฐควรทบทวนการวางตำแหน่งทางการตลาด (Positioning) ของประเทศไทยในฐานะที่เป็นจุดหมายปลายทาง สำคัญในกลุ่มประเทศอาเซียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ภาครัฐควรส่งเสริมการท่องเที่ยวและทำหน้าที่เป็นหน่วยข่าวกรองการตลาด เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม และความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศต่างๆ ให้กับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อนำข้อมูลที่นำมาพัฒนาสินค้า และบริการได้ตรงตามความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาภัค ไช้เพชร และจุฬาพรรณภรณ์ ธนะแพทย์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21. *วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์*, 7(2), 51-64.
- ชนิษฐา สร้อยทอง บุขรา พวงสมบัติ นัทธีรา สรรณณี และกมลชนก พานิชการ. (2565). การจัดกลุ่มจังหวัดตามสถิติด้านการท่องเที่ยวรายภูมิภาค ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์*, 6(2), 33-47.
- จิราวรรณ อนันตพัฒน์ และคันสนีย์ จะสุวรรณ์. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. ใน *Proceeding National & International Conference* (Vol. 2, No. 14, p. 1044).
- จุฬาภรณ์ ยมพมาศ และกนกกร ศิริสุข. (2566). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. *วารสารทัศนมิติทางการศึกษา*, 1(2), 47-61.
- ฐิติกร หมายมั่น เกสสินี ชิวปริชา รุจา รอดเข็ม และอุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์. (2565). การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*, 27(1), 59-66.
- ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร และรุ่งทิwa ชูทอง. (2565). กลยุทธ์การเพิ่มคุณค่าการท่องเที่ยวที่แข่งขันได้ของการบริการประเภทที่พักวิสาหกิจชุมชน โฮมสเตย์เขตภาคกลางตอนล่าง. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 14(3). 121-133.
- ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร. (2564). พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารการตลาดดิจิทัลของนักท่องเที่ยวประเภทวางแผนการเดินทางเอง กรณีศึกษากลุ่มนักท่องเที่ยวชาวเอเชีย. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 11(1), 304-318.
- ถนอมศักดิ์ ทองประเทือง สุดารัตน์ สารสว่าง และวรรณวิศา สืบนุสรณ์ คล้ายจำแลง. (2566). อิทธิพลภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตราชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์*, 8(1), 433-448.
- ธนพล รุ่งเรือง. (2565). การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบในบริบทการท่องเที่ยวเรือสำราญเพื่อเปรียบเทียบการศึกษาวิจัยในระดับชาติและนานาชาติในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2015–2019 ก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 สำหรับการระบุช่องว่างทางวิชาการของการวิจัยในอนาคต. *วารสารบริหารธุรกิจและบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 7(1), 1-25.

- ธนันท์ชัย ฉัตรทอง. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1. *วารสารการสอนสังคมศึกษา*, 4(1).
- ธนิภา กรีธาพล. (2560). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 1-7. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 13(2), 214-225.
- ธัญยา พรหมบุรมย์ และณฤมล กิมภากรณ์. (2558). การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อแบรนด์ท่องเที่ยวไทย ภายใต้แคมเปญ “AMAZING THAILAND”. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 10(1), 30-4.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรีนติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.
- นรินทร์ เทพศิริ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*, 18(1), 22-35.
- นัยนา ไ้วศิริ และคณะ (2559). *แนวทางการเพิ่มค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวมุสลิมในประเทศไทย*. โครงการวิจัยงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- นิภาวรรณ เจริญลักษณ์ เนตรตะวัน โสมนาม ภานิกานต์ คงนันทะ วงษ์สิริ เรืองศรี และเริงวิชญ์ นิลโคตร. (2565). การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทัศนศึกษาหลังสถานการณ์โควิด 19 พื้นที่อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. *วารสารสังคมพัฒนศาสตร์*, 5(2), 20-37.
- ชนพัฒน์ ช่วยครุฑ อมรฤทัย ภูสนาม และอรอนงค์ เดชมณี. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของเยาวชนไทยหลังยุคโควิด 19. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 10(3), 187-201.
- บริสุทธิ์ แสนคำ. (2564). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด 19. *วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ*, 4(1). 160-167.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2558). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กทม: ดัชนีการพิมพ์.
- ปริญญานา นาคปฐม และสิทธิชัย สวัสดิ์แสน. (2565). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจังหวัดนครนายก ภายหลังสถานการณ์โควิด-19. *วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน*, 4(2), 38-55.
- ปณิตา แก้วกระจ่าง. (2561). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *Baddhana Journal*, 7(2), 296-305.
- พงษ์พิพัฒน์ เสน่ห์ดี. (2565). “เมืองพัทยา”: ความท้าทายด้านการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้วิกฤตโควิด 19. *วารสารมหาวิทยาลัยพัฒนาเชิงพื้นที่*, 1(2), 1-8.

- พัชรินทร์ บุญนุ่น ทัชชญา สังฆะกุล สาทิณี วัฒนกิจ ปิยาภรณ์ อรุณกิจจำนง และนันทชัย ชูศิลป์. (2565). ทิศทางการท่องเที่ยวเชิงอาหารเมืองหาดใหญ่เพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มของอาหารภายหลังวิกฤตโควิด 19. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 14(3), 26-40.
- พิชญา ภาเย็นยาว. (2565). คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 17(1), 71-79.
- ยุพา กลิ่นชัย พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข และณัฐนันท์ พรหมมณีสังข์. (2565). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 13(1), 123-137.
- ฤทัยรัตน์ ดีภัย. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสตรีส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต*, 20(4), 13-22.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- วลัยพร ศรีรัตน์ ชนะศึก นิขานนท์ และสุขุม เฉลยทรัพย์. (2565). รูปแบบเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 18(1), 37-54.
- วรรณพร อยู่ชวน กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา ขวนชม ชินะดังกูร. (2563). ความฉลาดทางอารมณ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์. *วารสารวิจัยธรรมศึกษา*, 6(1), 190-204.
- วันกิตติ ทินนิมิตร เจษฎา นกน้อย และสัณชัย ลั้งแท็กุล. (2563). ความฉลาดทางอารมณ์ภาวะผู้นำและการยอมรับความหลากหลายส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพของเจ้าหน้าที่ตำรวจใน 5 จังหวัดชายแดนใต้. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 6(4), 239-256.
- วันวิสา เพ็ญสุริยะ. (2565). การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ของไทยกับอนาคตหลังยุคโควิด 19. *วารสารกฎหมายและนโยบายสาธารณสุข*, 8(3), 541-552.
- วาเรศ รัตนวิสาณนท์. (2565). อิทธิพลของการรับรู้ความเสี่ยงที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีต่อจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ภายใต้สถานการณ์โควิด 19. *วารสารศิลปการจัดการ*, 6(4), 1791-1804.
- วิญญพงศ์ ไชยธกุลโรจน์ ทิพย์พาพร มหาสินไพศาล และทิวัดต์ มณีโชติ. (2564). ผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาตัวบ่งชี้ความฉลาดทางอารมณ์และสังคม. *วารสารการวัดประเมินผลวิจัยและสถิติทางสังคมศาสตร์*, 2(1), 17-26.

- วิภาดา เถาธรรมพิทักษ์ สิปปวิชญ์ วงศ์สุวรรณ และศิริกัญญา ทองแสง. (2565) พฤติกรรมการท่องเที่ยว ความกังวลในการเดินทางท่องเที่ยว การรับรู้ผ่านการสื่อสารแบบปากต่อปาก บนเครือข่าย อินเทอร์เน็ต และความตั้งใจเดินทางท่องเที่ยวภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด 19 ของนักท่องเที่ยว ชวามุสลิม. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 18(1), 35-48.
- วิมล พลทะอินทร์ พนายุทธ เซยบาล และนวัตร หอมสิน. (2564). ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู ตามมาตรฐานวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 9(1), 125-125
- วิโรจน์ นรารักษ์. (2562). บทบรรณาธิการ. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*. 56(2), 3. กรกฎาคม-ธันวาคม.
- สฤชดี แสงรัตน์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคายเขต 1. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 3(1), 23-38.
- สุทธิพงษ์ ตาสาโรจน์ และพระครูวิจิตรปัญญาภรณ์. (2561). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. *วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขต ร้อยเอ็ด*, 1(2), 13-24.
- สุพรรณิ วิชกุล. (2563). ผลของโปรแกรมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาต่อความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคบางแสนจังหวัดชลบุรี. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9 : วารสาร ส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, 17(3), 868-881.
- หงษา วงศ์จำปา วลัยภา ฉลากบาง ทนงค์ดี คุ่มไข่น้ำ และภาดทอง ปานศุภวัชร. (2558). รูปแบบการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *Ratchaphruek Journal*, 15(3), 17-23.
- อนุชิตา ชินศิริประภา. (2564). ผลกระทบโควิด 19 กับเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวภาคตะวันออก. *วารสาร บริหารธุรกิจอุตสาหกรรม*, 3(2), 1-4.
- เอกชัย ลวดคำ วีรภัทร ภัทรกุล. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. *วารสารปรัชญาบริหารคน*, 28(1), 13-24.
- Allen M. (2004). Why brand places? (Opinion). *Agenda for Local Economic Development* 1-3. Option. Retrieved 09,10,2022, from <http://www.beyond-Branding.com/Agenda>

**“จักรทีปนี” ตำราโหราศาสตร์ที่พยากรณ์ดวงชะตา
ด้วยเทวดานาน วรรณคดี ชาดก และพุทธประวัติ**
**“Chakratipani” An Astrology Book which Predicts the Future with
Mythology, Literature, Jataka and Buddha’s Biography**

ชินนทร์ ผ่องสวัสดิ์ / Chanin Phongsawad

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

วันที่รับบทความ 7 พฤศจิกายน 2566 / แก้ไขบทความ 17 พฤศจิกายน 2566 ตอรับบทความ 25 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

“จักรทีปนี” เป็นตำราโหราศาสตร์ที่ปรากฏคติในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพุทธศาสนา โดยนำความรู้เรื่องเทวดานาน วรรณคดี ชาดก และพุทธประวัติมาอธิบายดวงชะตา เพื่อให้เกิดความเข้าใจเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากเป็นตำราโหราศาสตร์ที่ทำให้สามารถล่วงรู้อนาคตได้แล้ว ยังทำให้สัมผัสถึงสัจธรรมของชีวิตมนุษย์อย่างลึกซึ้งอีกด้วย

คำสำคัญ : จักรทีปนี, ตำราโหราศาสตร์, พยากรณ์ดวงชะตา, เทวดานาน, วรรณคดี, ชาดก, พุทธประวัติ

Abstract

“Chakratipani” is an astrology book which has the beliefs of Hinduism and Buddhism and uses the knowledge of mythology, literature, Jataka and Buddha’s Biography to explain the future predictions so that the readers could have a more understanding about the future events. Furthermore, besides being an astrology book which can help the readers foresee the future, this book can also give a profound understanding about the dharmic truth of human life.

Keywords : Chakratipani, An Astrology Book, Predicts the Future, Mythology, Literature, Jataka, Buddha’s Biography

ความนำ

จักรทีปนีเป็นตำราโหราศาสตร์ พยากรณ์ด้วยวันเกิดและราศีเกิดที่ทรงคุณค่า ซึ่งเป็นหลักฐานแสดงถึงความสนพระทัยด้านโหราศาสตร์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส^๑ ที่ได้แปลเป็นภาษาไทยแล้วประพันธ์เป็นบทกวีที่มีความไพเราะจากต้นฉบับที่เป็นภาษาบาลี ซึ่งรจนาโดยพระอุดมรามเถระ ตำราโหราศาสตร์นี้ นอกจากถ่ายทอดเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตของเจ้าของดวงชะตาแล้ว ยังสอดแทรกเทวดานาน วรรณคดี ชาดก และพุทธประวัติอยู่ในการพยากรณ์ด้วย จักรทีปนีนี้จึงแสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับเจ้าของดวงชะตากับตัวละครหรือเหตุการณ์ในวรรณคดี ชาดก และพุทธประวัติอย่างไร ทั้งยังเป็นหลักฐานให้เห็นว่า ผู้รจนาจักรทีปนีเป็นผู้มีความรู้ด้านโหราศาสตร์ และสามารถเชื่อมโยงกับเทวดานาน วรรณคดี และพุทธศาสนาให้สอดแทรกในตำราโหราศาสตร์นี้ได้ บทความเรื่องนี้จึงมุ่งศึกษาเทวดานาน วรรณคดี ชาดก และพุทธประวัติที่ปรากฏในจักรทีปนี เพื่อให้เข้าใจถึงเจตนารมณ์ในการประพันธ์ของผู้รจนา

ความเป็นมาของคัมภีร์ “จักรทีปนี ๒”

น้อมนิจ วงศ์สุทธิธรรม (2543 : 251) เสนอว่า จักรทีปนีเป็นตำราโหราศาสตร์ที่พระอุดมรามเถระ รจนาขึ้นมาเป็นโคลกคาถา และสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ ทรงแปลเป็นภาษาไทยไว้เป็นคำอธิบาย นิพนธ์เป็นกาพย์สุรางคนางค์ 28 และฉันท 11 ทรงนิพนธ์ตั้งแต่ยังเป็นกรมหมื่น เพื่อประทานแด่พระนัดดา คือ พระองค์เจ้ากปิษฐาขัตติยกุมาร สันนิษฐานว่าพระองค์ทรงนิพนธ์ขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ) และเสาวณิต วิงวอน (2556 : 3) เสนอข้อมูลว่า พระองค์เจ้ากปิษฐาขัตติยกุมาร หรือ พระองค์เจ้ากปิธดา คือ กรมหมื่นภูบาลบริรักษ์ นั่นเอง

การพยากรณ์ดวงชะตาในจักรทีปนี

จักรทีปนีแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนต้นเป็นความเรียง ว่าด้วยการพยากรณ์ดวงชะตา ส่วนตอนปลายเป็นกาพย์ ว่าด้วยลัคนาสถิตราศีต่างๆ (พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ) และเสาวณิต วิงวอน, 2556 : 3) เนื้อหาในส่วนนี้ จะศึกษาการพยากรณ์ของพระอุดมรามเถระในตอนต้นของจักรทีปนี

^๑ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส นอกจากทรงเป็นเจ้านายแห่งราชวงศ์จักรี ที่มีตำแหน่งเป็นพระราชาคณะในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) และครองตำแหน่งสมเด็จพระมหาสังฆปริณายก ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดของหมู่สงฆ์ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) แล้ว ยังทรงเป็นรัตนกวีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ที่หาผู้เปรียบเทียบกับได้ยากยิ่ง พระองค์มีพระปรีชาสามารถในด้านภาษาบาลี และภาษาไทยอย่างแตกฉาน มีพระนิพนธ์อันเป็นที่รู้จักอยู่หลายเรื่อง ได้แก่ ภาษีสอนน้อง ลิลิตตะเลงพ่าย ฉันทกล่อมช้างพัง สรรพสิทธิ์คำฉันท์ สมุทโฆษ คำฉันท์ กลอนเพลงยาวเจ้าพระ และอื่นๆ (น้อมนิจ วงศ์สุทธิธรรม 2543 : 1-15)

^๒ การศึกษาครั้งนี้ศึกษาจาก จักรทีปนี พิมพ์ประกาศพระเกียรติคุณ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส 9-11 ธันวาคม 2556

การพยากรณ์ในตอนต้นของจักรที่ปนี จะพยากรณ์ด้วยเทวดาประจำดาวเคราะห์ทั้ง 8 พระองค์ ได้แก่ พระอาทิตย์ พระจันทร์ พระอังคาร พระพุธ พระพฤหัสบดี พระศุกร์ พระเสาร์ และพระราหู ราศีทั้ง 12 และวันทั้ง 7 ซึ่งขอยกมาเป็นตัวอย่างดังนี้

“ผิ้วพระจันทร์อยู่ร่วมกับลัคนา ผู้นั้นจะมีรูปงาม จะบริบูรณ์ด้วยสมบัติ แลทาษกรรมกร
ชายหญิง จะมีภริยาแลบุตรมาก แต่มักจะเป็นโรคในท้อง”

(พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ) และเสาวณิต วิงวอน, 2556 : 5)

“พระจันทร์” เป็นหนึ่งในเทวดาเคราะห์ตามหลักโหราศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นราศีหรือลัคนาใด หากมีพระจันทร์เข้ามาสถิต จะมีรูปลักษณะและสุขภาพเช่นนี้

คำพยากรณ์นี้ ยึดตามเทวดานานในศาสนาพราหมณ์-ฮินดูว่า พระจันทร์เป็นเทพที่มีรูปโฉมงดงาม มีภรรยาทั้งหมด 27 พระองค์ (หมายถึงนักษัตรทั้ง 27) เป็นพระธิดาของพระทักษะปชาบดี พระจันทร์รักษนางโรหิณีเพียงนางเดียว ไม่สนพระทัยพระชายาพระองค์อื่น จึงทำให้พระทักษะปชาบดีสาปให้เป็นผีในท้อง (พระยาสังฆาภิรมย์, 2556 : 45)

นอกจากเทวดานานของเทพดาวเคราะห์ ซึ่งเป็นคติในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู พระอุดมรามเถระยังพยากรณ์เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาด้วย เช่น ผู้ที่จะได้เป็นพระอริยบุคคลต้องมีดวงชะตาเช่นใด ตัวอย่างเช่น “สตตอุจโจ ปจเจกพุทโธ ผิ้วได้มหาอุจเจตตัว ผู้นั้นจะได้เป็นพระปัจเจกโพธิเจ้า” (พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ) และเสาวณิต วิงวอน, 2556 : 19) หมายความว่า ดวงชะตาที่มีมหาอุจเจตองค์ ผู้นั้นย่อมเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า

เทียบดวงชะตากับตัวละครในวรรณคดี ชาตก และพุทธประวัติ

ตอนปลายของคัมภีร์นี้ คือ เรื่อง “ว่าด้วยลัคนาสถิตในราศีต่างๆ” จะพบว่าพระอุดมรามเถระ นำตัวละครในวรรณคดีและชาตก มาเทียบกับดวงชะตาของแต่ละลัคนาราศี ตัวอย่างเช่น

“ลัคนาอยู่เมศ อาจารย์วิเศษกล่าวไว้โดยดี กำเนิดเกิดมาคือพระยาทรพี เมื่อน้อยมีบุญ
ใหญ่มาพอดี มีเมียสาวศรี มีลูกคนเดียว อยู่มาช้านาน ชื่นชมสมภาร มีใจขุนเณร ตกละเมียวัว
เที่ยวไปคนเดียว จรดลอนเที่ยว กว่าจะสิ้นกำลังตน”

(พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ) และเสาวณิต วิงวอน, 2556: 21)

ถอดความว่า หากลัคนาอยู่ในราศีเมษ อาจารย์ผู้วิเศษกล่าวไว้เป็นอย่างดีว่า ผู้นี้เกิดมาในตอนเด็ก รอดพ้นจากอันตราย เหมือนทรพีที่นางควายผู้เป็นมารดาช่วยพาหนีให้พ้นจากอันตรายของทรพา (พญาควายผู้เป็นบิดา) จึงกล่าวได้ว่าตอนเยาว์รอดพ้นจากภัยอันตราย เพราะยังมีบุญส่งเสริมช่วยเหลือ พอโตขึ้นก็แต่งงานกับผู้หญิงที่เป็นภรรยาที่ดี แต่จะมีบุตรเพียงคนเดียว พออายุมากขึ้นก็ชื่นชมกับทรัพย์สมบัติที่เก็บสะสมมานาน

ในวัยชรากลับมีใจฉุนเฉียว อยากท่องเที่ยวไปในที่ต่างๆ เพียงคนเดียว ปล่อยให้ภรรยาอยู่ดูแลบ้านเรือนแทน แล้วจะท่องเที่ยวเช่นนี้ไปจนกว่าตนจะหมดเรี่ยวแรง

คำพยากรณ์นี้บอกว่า เจ้าดวงชะตาลัคนาราศีเมษในวัยเด็กจะรอดพ้นจากภยันตราย เหมือนกับทรพี ในวัยเด็ก ที่แม่ช่วยพาหลบหนีให้พ้นจากภัยของทรพาผู้เป็นพ่อ ซึ่งทรพีและทรพาเป็นตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ นอกจากนี้ยังได้เปรียบราศีสิงห์เป็นหนุมาน โดยมีความว่า

“ลัคนาอยู่ราศีสิงห์ หลมาล (หนุมาน) ปัญญา ยิ่งกว่าโลกี เดินนั่งกำลังเอง มีอำนาจ
ดังราชสีห์ ญาดวงษ์พงพี ได้อาศัยพึ่งพา”

(พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ) และเสาวณิต วิงวอน, 2556 : 21)

แสดงให้เห็นว่าราศีสิงห์ เป็นผู้มีอำนาจดุจราชสีห์ ดังหนุมานผู้เป็นทหารเอกของพระราม และยังเป็น ที่พึ่งให้กับญาติพี่น้องได้อีกด้วย

จักรทิปนียังปรากฏตัวละครในวรรณคดีเรื่องอื่น เช่น พระสุธน-นางมโนราห์ ตรงกับลัคนาราศีพฤษภ มีดวงชะตาเหมือนพระสุธน ที่ต้องเดินทางไปหาไกรลาสเพื่อตามหานางมโนราห์ และลัคนาราศีตุลย์มีดวงชะตาเหมือนนางมโนราห์ที่ต้องพลัดพรากจากพระสุธน พระรถ-เมรี ตรงกับลัคนาราศีกรกฎ มีดวงชะตาเหมือนพระรถเสนถูกส่งไปตาย แต่กลับได้สมรสกับนางเมรี และสังข์ศิลป์ชัยตรงกับลัคนาราศีมีน มีชะตาเหมือนพระเจ้า กุลราช

ส่วนตัวละครในชาดก เช่น ฉัตทันตชาดก ตรงกับลัคนาราศีเมถุน มีดวงชะตาเหมือนพญาช้างฉัตทันต์ ที่ถูกนายพรานโสณูตระเลียงงา และลัคนาราศีกันย์ มีดวงชะตาเหมือนนางช้างมหาสุภักทา กุสชาดก ตรงกับลัคนาราศีธนู มีดวงชะตาเหมือนนางประภาวดี ผู้ส่งงามกว่าพระสวามี และ อัศวมุขีชาดก ตรงกับลัคนาราศีมังกร มีชะตาเหมือนนางยักษีอัศวมุขี เว้นแต่ลัคนาราศีพิจิกและกุมภ์ ที่ไม่ได้เปรียบเทียบกับตัวละครในวรรณคดี หรือชาดกเรื่องใด

พระอุดมรามเถระ ยังนำทศชาดกมาเทียบกับชะตาของเจ้าชะตาอีกด้วย เพื่อให้เข้าใจง่ายในคำพยากรณ์ ตัวอย่างเช่น

“ลัคน์อยู่ราศรีเมศ อาจารย์วิเศษกล่าวไว้โดยดี ว่าลัคน์พระเทมีย์ ทายตามที่บรรยาย
เมื่อน้อยว่าเลี้ยงยาก ได้ลำบากยากปางตาย ได้ทุกข์เป็นมากมาย ลำบากกายแต่น้อยมา
เมื่อถึงกลางอายุคัม จึงได้ลุดั่งปรารถนา ทำกินยังชั่วรา ทั้งญาติกาก็ปราณี พ่อแม่ของผู้นั้น
เป็นพงศ์พันธุ์เผ่าผู้ดี ที่เกิดลาคัญมี หนบุรพที่มีโพไซร หนทิศปัจจิมมา มีพฤษชาตันไม้ใหญ่
ลำนักที่อาศัย มีทั้งน้ำแลห้วยหนอง อายุศมสามสิบทิศ เกิดอุบัติเหตุเสียเงินทอง สลัดห้ำหระ
หม่นหมอง จากพี่น้องพลัดพรากไกล ครั้นถึงห้าสิบหก ทุกข์เต็มอกเกิดความใหญ่ ลูกเมีย

แลข้าไท ย่อมเจียรจากพรากถิ่นถาร พ้นแต่นั้นได้ความสุข พ้นจากทุกข์หายรำคาญ ทำกิน
ค่อยสำราญ จนตราบทั่วอายุขนม”

(พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ) และเสาวณิต วิงวอน, 2556 : 23)

คำพยากรณ์ของลัคนาราศีเมษ มีชะตากรรมเหมือนพระเตมียกุมารที่ว่า ตอนเด็กเป็นคนเลี้ยงยาก และต้องลำบากมาตั้งแต่เด็ก เพราะพระเตมียกุมารทรงแกล้งเป็นใบ้ จึงต้องทรงลำบากกับการรับบททดสอบ จากพระบิดาอยู่เสมอ นอกจากเทียบดวงชะตากับชาดกแล้ว ยังเทียบกับเหตุการณ์ในพุทธประวัติอีกด้วย เช่น ลัคนาพฤษภตรงกับลัคนาจุมพลของเจ้าชายสิทธัตถะ

“ลัคนาอยู่พฤกศ โดยคำรบอายุศมคน ลัคนาเจ้าจุมพล พระศรिताตุราชกุมาร (พระสิทธัตถกุมาร) เมื่อน้อยมีความสุข อยู่สนุกปราศจาก ครั้นถึงเมื่อปานกลาง อายุไชร์ จากถิ่นฐาน ภายแก่อยุ่เย็นใจ มีข้าไทคอยสำราญ พรรคพวกแลลูกหลาน ได้ขึ้นบานเพราะกุศล แต่มักจากที่อยู่ จรไปสู่แห่งฝูงคน เกิดลาภผลาผล ทุกตำบลย่อมบูชา ที่เกิดข้างอุดร มีสาคร สระคงคา ในทิศบูรพา มีท่อน้ำแลบัวเพรง อายุศมสามสิบหก ทุกข์เต็มอกเพราะตัวเอง สามสิบแปดนั้นให้เกรง จะเกิดภัยอันตราย ในอายุศมสี่สิบ มักเกิดทุกข์บวช อาวุธจักเป็นนกาย ให้ลำบากเพียงถึงกาล พ้นแต่นั้นได้ความสุข พ้นจากทุกข์หายรำคาญ เปนสุขขสำราญ กราบทั่ว ถึงอายุศมขนม”

(พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ) และ เสาวณิต วิงวอน, 2556 : 24)

วัยเด็กมีความสุขได้รับการเลี้ยงดูเป็นอย่างดี วัยกลางคนต้องห่างไกลบ้านเกิด และจะสุขสบายอีกครั้ง ยามวัยแก่ชรา คล้ายชีวิตของพระพุทธเจ้าที่ทรงต้องลำบากช่วงที่เสด็จออกผนวชนั่นเอง

จักรทิปนี ตำราโหราศาสตร์ที่สะท้อนให้เห็นสังขารชีวิตของมนุษย์

จักรทิปนี นอกจากเป็นวรรณกรรมที่มีความเพลิดเพลินไปกับการพยากรณ์ที่สอดแทรกด้วยเกร็ด จากวรรณคดี ชาดก และเหตุการณ์ในพุทธประวัติ ยังได้สัมผัสกับสังขารชีวิตของมนุษย์จากคำพยากรณ์ของ บางลัคนาราศีที่ต้องมีชีวิตที่อนาถ ตัวอย่างเช่น “ผัวพระพฤทศปติอยู่ราศีมิถุน ผู้นั้นจะมีปัญหาแต่หาทรัพย์ บมิได้” (พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ) และเสาวณิต วิงวอน, 2556 : 13) บางลัคนาราศี ต้องเกิดมาพิการ เช่น “อนึ่งผัวพระจันทร์เป็นลากับลัคนา พระอังคารพระเสาร์เป็นเจ็ด พระราหูเป็นแปด ผู้นั้นจะจักษุบอด ทั้งสองข้าง มิฉะนั้นจะหูหนวกแลเป็นใบ้” (พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ) และเสาวณิต วิงวอน, 2556 : 14) บางลัคนาราศีต้องประสบกับความโชคร้าย ตัวอย่างเช่น “อนึ่งผัวพระเสาร์ พระอังคารอยู่ราศี พฤษภ ผู้นั้นจะเป็นหม้ายบุตรหาบุตรมิได้” (พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ) และเสาวณิต วิงวอน, 2556 : 14)

บางลัคนาราศี มีชะตากรรมที่ขึ้นและลง เช่น “ลัคนาอยู่พฤหัสบดี โดยคำรบอายุคัมภีร์ ลัคนาเจ้าจุมพล พระศรिताศุขกุมาร (พระสิริธัตถกุมาร) เมื่อน้อยมีความสุข อยู่สนุกบร่ำคาญ ครั้นถึงเมื่อปานกลาง อายุไซ้ร จากถิ่นฐาน ภายแก่อยุ่เย็นใจ มีข้าไทค่อยสำราญ พรรคพวกแลลูกหลาน ได้ขึ้นบานเพราะกุศล แต่มักจากที่อยู่ จรไปสู่แห่งฝูงคน เกิดลาภผลาผล ทุกตำบลย่อมบูชา” (พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ) และเสาวณิต วิงวอน, 2556 : 24)

จักรทศปนี เป็นตำราโหราศาสตร์ ที่มีความผสมผสานเรื่องราวคติในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เช่น เทพ ดาวเคราะห์ วิธีการพยากรณ์ที่ทำนายตามวันเกิด ราศีเกิด เทวดาดาวเคราะห์เข้าสู่คติในลัคนาราศี และคติ พุทธศาสนา การพยากรณ์ระดับพระอริยบุคคล นำลักษณะของตัวละครในชาดก และพุทธประวัติมาอธิบาย ดวงชะตา ด้วยการเปรียบเทียบชะตากรรมที่แต่ละลัคนาราศี

ตำราโหราศาสตร์นี้ ถึงแม้จะประพันธ์ขึ้นมาเพื่อให้ผู้อ่านล่วงรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในภายภาคหน้า แต่ในอีก มุมหนึ่งกลับสะท้อนสัจธรรมของชีวิต ทำให้เข้าใจเรื่องทุกข์ และชะตากรรมของมนุษย์เป็นอย่างดี และช่วยให้ ปลงในชะตากรรมตามหลักกรรมโลกธรรม 8^๓ กลายเป็นการเรียนรู้เรื่องโหราศาสตร์พร้อมกับการศึกษาธรรมะ ไปด้วย

เอกสารอ้างอิง

น้อมนิจ วงศ์สุทธิธรรม. (2543). *วรรณกรรมกรมสมเด็จพระปรมาธิบดีชินโรส*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.

พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ) และเสาวณิต วิงวอน (บรรณาธิการ), (2556). *จักรทศปนี พิมพ์ประกาศ พระเกียรติคุณสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมาธิบดีชินโรส 9-11 ธันวาคม 2556*. กรุงเทพฯ: คณะสงฆ์วัดพระเชตุพน.

สังจาภิรมย์, พระยา. (2556). *เทวกำเนิด*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

^๓ โลกธรรม หมายถึง ธรรมที่มีประจำโลก, ธรรมดาของโลก, ธรรมที่ครอบงำสัตว์โลก และสัตว์โลกก็เป็นไปตามมัน มี 8 อย่าง คือ มีลาภ ไม่มีลาภ มียศ ไม่มียศ นิทานา สรรเสริญ สุข ทุกข์ (พระธรรมปิฎก, 2546 : 217)

นิราศรบพม่าที่ท่าดินแดง : การศึกษาภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

พระพุทธรูปยอฟ้าจุฬาโลกมหาราช

Nirat Rop Phama Thi Tha Dindaeng: A Study of Image of PhraBatSomdet

Phra Phut Yot Fa Chula Lok Maharat (King Rama I)

พีรเดช ภูศรี / Peeradate Poosri

นักศึกษาปริญญาโท คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

A master's degree student, Faculty of Arts Silpakorn University

ณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ / Natawut Klaisuwan

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Faculty of Humanities Mahamakut Buddhist University

วันที่รับบทความ 10 พฤศจิกายน 2566 / แก้ไขบทความ 2 ธันวาคม 2566 / ตอรับบทความ 25 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชที่ปรากฏจากนิราศรบพม่าที่ท่าดินแดง ผลการศึกษาพบภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ทรงมีพระอารมณ์สุนทรีย์และอ่อนหวานในเรื่องความรัก เพราะทรงแสดงความรักและความคิดถึงนางตลอดเวลาด้วยภาษาที่สุภาพและอ่อนโยน 2) ทรงเป็นผู้นำที่ปฏิบัติงานอย่างรวดเร็ว 3) ทรงมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ โดยทรงมุ่งมั่นที่จะอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา ป้องกันพระราชอาณาจักร ตลอดจนดูแลเอาใจใส่ประชาชน นอกจากนี้ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่านิราศรบพม่าที่ท่าดินแดง เป็นนิราศที่มีลักษณะของการพรรณนาอารมณ์มากกว่าบันทึกการเดินทาง และยังเป็นวรรณคดีบริสุทธิ์ที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึกของกวี ทั้งนี้ผลการศึกษาอีกประการหนึ่งยังทำให้ทราบว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระราชนิพนธ์นิราศรบพม่าที่ท่าดินแดงตามขนบของการแต่งนิราศ แต่มีลักษณะการแต่งนอกขนบเล็กน้อย คือ ทรงกล่าวถึงนางอันเป็นที่รักรวมกันทุกคน ไม่กล่าวเฉพาะนางใดนางหนึ่ง

คำสำคัญ: นิราศรบพม่าที่ท่าดินแดง, ภาพลักษณ์, พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

Abstract

The objective of this academic article was to study the image of His Majesty King Buddha Yodfa Chulalok the Great appeared from Nirat Rop Phama Thi Tha Din Daeng. The results of the study found that the image of His Majesty the King Phra Buddha Yodfa Chulalok the Great had 3

characteristics: 1) He had a sweet temperament in matters of love because he expressed his love and thoughts for her all the time in polite and gentle language. 2) He was a leader who acted quickly. 3) He was committed to performing royal duties, determined to support Buddhism, kingdom defense, as well as taking care of the people. In addition, the results of the study also showed that Nirat Rop Phama Thi Tha Din Daeng was more of an emotional description than a travel journal and it was also pure literature that arose from the emotions and feelings of the poet. Another result of the study was His Majesty King Buddha Yodfa Chulalok the Great composed Nirat Rop Phama Thi Tha Din Daeng according to the tradition of writing the Nirat but slightly outside the norm, that was, talking about all his beloved women together, not just any one of them.

Keywords: Nirat Rop Phama Thi Tha Dindaeng, Image, PhraBatSomdet Phra Phut Yot Fa Chula Lok Maharat (King Rama I)

บทนำ

นิราศรบพม่าที่ท่าดินแดง เป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้น เมื่อครั้งเสด็จยกทัพไปรบศึกพม่าที่ท่าดินแดงและสามสบ เมืองกาญจนบุรี ปลายปี พ.ศ. 2329

สาเหตุของสงครามครั้งนี้ สืบเนื่องมาจากพม่าพ่ายแพ้ไทยในสงคราม 9 ทัพที่ยกมาในปี พ.ศ. 2328 ทำให้พระเจ้าปดุงกษัตริย์พม่าได้รับความอับอายเป็นอย่างมาก เพราะยังไม่เคยทำสงครามพ่ายแพ้เมืองใดมาก่อน ประกอบกับทรงเกรงว่าบรรดาเมืองขึ้นจะสิ้นยำเกรงและพากันตีตัวออกห่าง พระองค์จึงยกทัพมาตีไทยอีกครั้งในปี พ.ศ. 2329

สงครามครั้งนี้ พระเจ้าปดุงพยายามแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ จากสงคราม 9 ทัพ โดยทรงวางแผนยกทัพใหญ่เข้ามาทางด่านพระเจดีย์สามองค์แต่เพียงทางเดียว เพราะเป็นทางที่สะดวกและใกล้กรุงเทพฯ มากที่สุด ส่วนเรื่องเสบียงอาหาร ได้จัดวางแหล่งสะสมเสบียงอาหารไว้ทุกระยะทางที่จะเดินทัพเข้ามาในดินแดนไทย นอกจากนี้ยังทรงวางแผนที่จะยกทัพมาทั้งทัพบกและทัพเรือ จึงทรงให้กำลังพลส่วนหนึ่งมาจัดการต่อเรือรบที่ปลายลำน้ำไทรโยค

ในการนี้พระเจ้าปดุงได้เสด็จมาบัญชาการศึกที่เมืองมะตะมะด้วยพระองค์เอง เพราะรู้พลพม่าที่ถอยกลับจากไทยตั้งแต่ครั้งสงคราม 9 ทัพส่วนใหญ่ยังคงพักอยู่ที่เมืองมะตะมะและเมืองทวาย ครั้นถึงปลายฤดูฝน จึงทรงมอบหมายให้พระราชบุตรองค์ใหญ่ซึ่งเป็นพระมหาอุปราชฯ คุมพลจำนวน 50,000 คน ยกล่วงหน้าเข้ามาทางด่านพระเจดีย์สามองค์ โดยให้เข้ามาตั้งค่าย ทำทาง และวางเสบียงอาหารไว้สำหรับ

กองทัพใหญ่ที่จะยกตามเข้ามา ทั้งนี้พระมหาอุปราชาได้จัดให้แม่ทัพ 2 นาย คือ เมียนหฺวันและเมียนเมหฺวัน คุมกำลังพล 30,000 คน ไปตั้งค่ายที่ท่าดินแดงแห่งหนึ่ง และที่สามสบอีกแห่งหนึ่ง ส่วนพระมหาอุปราชา คุมกำลังพล 20,000 คน ตั้งค่ายอยู่ริมลำน้ำแม่กษัตริย์ ใกล้กับด่านพระเจดีย์สามองค์ จากค่ายใหญ่ที่ท่าดินแดง และสามสบมีค่ายเล็กๆ อยู่เป็นระยะ ชักปี่กาทึงกัน มีการขุดสนามเพลาะ ปักขวกแน่นหนา ปลุกยั้งฉาง สะสมเสบียงอาหารไว้ทุกระยะ และยังทำสะพานข้ามลำธารทุกแห่ง

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงทราบข่าวศึก จึงโปรดให้จัดกองทัพไปรับศึกพม่านอกพระนคร โดยแบ่งออกเป็น 2 ทပ် ทပ်ที่หนึ่งโปรดให้สมเด็จพระบวรราชเจ้าฯ มหาสุรสิงหนาท คุมพลจำนวน 30,000 คน ยกล่วงหน้าไปตั้งค่ายที่ไทรโยค ทပ်ที่สองเป็นทัพหลวง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เป็นจอมทัพคุมพล 30,000 คน ยกทัพตามทပ်ที่หนึ่งไป เมื่อทั้งสองกองทัพตามมาบรรจบกันที่ไทรโยคก็ทรงประชุมพล พร้อมกับมีพระราชดำริให้สมเด็จพระบวรราชเจ้าฯ มหาสุรสิงหนาท นำกองทัพเข้าตีค่ายพม่าที่สามสบ ส่วนพระองค์เข้าตีค่ายพม่าที่ท่าดินแดง พอได้เวลานัดหมายก็เข้าโจมตีพม่าพร้อมกัน ไทยรบกับพม่าเป็นเวลา 3 วัน จากนั้นก็ตีค่ายพม่าแตกหมดทุกค่าย กองทัพไทยไล่ติดตามพม่าไปจนถึงค่ายพระมหาอุปราชาที่ลำน้ำแม่กษัตริย์ ได้ช้าง ม้า คน อาวุธ และเสบียงอาหารของพม่าเป็นจำนวนมาก ฝ่ายพระมหาอุปราชาหนีไปได้ การสงครามครั้งนี้นับตั้งแต่กองทัพไทยยกออกจากพระนคร ใช้เวลาไม่ถึงเดือนก็เสร็จสงคราม (วิไลเลขา ถาวรธนาสาร และคณะ, 2542 : 27-28)

นิราศรบพม่าที่ท่าดินแดง มีบทพรรณนาคร่ำครวญแสดงความอาลัยรักตามธรรมเนียมนิยมของการแต่งนิราศ เนื้อเรื่องกล่าวถึงการเดินทัพโดยกระบวนพยุหยาตราขลมารคจากพระนคร ผ่านด่านนางนอง เข้าเขตประกอบพิธีเบิกโขลงทวาร ซึ่งตั้งอยู่ที่วัดไทร อำเภอบางขุนเทียน (กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ, 2543 : 80) จากนั้นเดินทัพเข้าสู่คลองมหาชัย เข้าเขตสาครบุรี ผ่านบ้านบ่อนาวาง ย่านชื่อ สามสิบสามคด ครั้นกองทัพเดินทัพเข้าคลองสุนัขขี้ในปรากฏว่าน้ำในคลองลดลงทำให้ต้องเข็นเรือ จากนั้นแวะพักกองทัพที่ท่าเมืองสมุทรสาคร แล้วเดินทัพต่อจนถึงบางกุ้ง บางนกแขวก บางบำหรุ ราชบุรี ทรงจัดให้ทหารรักษาเมืองแล้วจึงเสด็จยกทัพต่อผ่านท่าราบ เจ็ดเสมียน กระบวนทัพเดินทัพต่อเรื่อยมาจนถึงท่าลาดในเวลาเย็น มีรับสั่งให้ไพร่พลพักผ่อน จากนั้นเวลาสิบห่มจึงยกกองทัพต่อไป กองทัพเดินทางผ่านม่วงชุมและมาประชุมพลกันที่ปากแพรก ณ ที่นี้พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงทราบว่าพม่าตั้งค่ายอยู่ที่ท่าดินแดง จึงมีรับสั่งให้จัดกระบวนทัพ ครั้นได้เวลาทรงให้ยกทัพขึ้นไประยะหนึ่งทางไทรโยคทั้งทัพบกและทัพเรือ ฝ่ายทัพเรือเดินทางต่อมาจนถึงแก่งหลวงซึ่งมีเกาะแก่งขวางลำน้ำทำให้เดินทางลำบาก ต้องใช้เวลาเดินทางถึงสองวัน จากนั้นจึงมาถึงวังยาง บางลาน เร่งเดินทัพไปตามลำน้ำ เข้าป่า ผ่านภูเขาสูง มาถึงศาลเทพารักษ์แล้วเดินทางต่อจนถึงบางตะเคียน ผ่านอีกหลายตำบลจนมาถึงเขาทองช้างอันมีความสวยงาม จึงทรงพรรณนาถึงความสวยงามของธรรมชาติลำน้ำ จากนั้นกระบวนทัพเคลื่อนมาถึงไทรโยค ณ ที่แห่งนี้มีลักษณะเป็นเกาะแก่งโขดหิน เดินทัพด้วยเรือ

ลำบาก จึงเดินทางต่อทางบกเข้าป่าทึบ มีฝนตกกระหว่างการเดินทาง ต้องประทับแรมคืนในป่า ครั้นรุ่งเช้า จึงให้เคลื่อนกระบวนทัพมาจนถึงท่าขนุน จากนั้นมีพระราชดำรัสสั่งให้ตั้งค่ายเพื่อเตรียมสู้กับพม่า

ครั้นได้เวลา พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จึงมีพระราชดำรัสสั่งให้ทหารไทย ลาว มอญ เขมร เข้าตีทัพพม่าที่ท่าดินแดง กองทัพไทยใช้เวลารบกับพม่าเพียงแค่ 3 วันก็สามารถเอาชนะทัพพม่าได้ ทหารพม่าล้มตายเป็นจำนวนมาก พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชมีพระราชดำรัสสั่งให้กองทัพไทยไล่ตามพม่าไปจนถึงลำน้ำแม่กษัตริย์ การสงครามกับพม่าที่ท่าดินแดงจึงยุติลง

นิราศรบพม่าที่ท่าดินแดง นอกจากแสดงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ตลอดจนข้อมูลเรื่องการสงครามระหว่างไทยกับพม่าแล้ว ยังแสดงให้เห็นพระอัจฉริยภาพด้านกวีนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (วิมลย์ พงศ์พนิตานนท์, 2550 : 433) นอกจากนี้กุหลาบ มลลิกะมาส (2559 : 124) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับนิราศรบพม่าที่ท่าดินแดงว่า แม้จะเป็นนิราศสั้นๆ แต่ก็มีคุณค่าในการศึกษาบุคลิกภาพของพระผู้ทรงพระราชนิพนธ์ว่าเป็นคนใจเย็น มีระเบียบแบบแผน และมีหลักในการปฏิบัติงาน

แม้จะมีนักวิชาการให้ข้อมูลว่า นิราศรบพม่าที่ท่าดินแดงแสดงให้เห็นพระอัจฉริยภาพและพระบุคลิกภาพของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชที่อาจแสดงให้เห็นภาพลักษณ์ของพระองค์ แต่นักวิชาการก็ไม่ได้ให้ข้อมูลที่ละเอียดมากพอแก่การเชื่อถือ ทั้งยังไม่มีการแสดงหลักฐานที่ชัดเจน ดังนั้นบทความวิชาการนี้จะแสดงให้เห็นภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชที่สะท้อนผ่านการใช้ภาษา อันจะช่วยให้เข้าใจภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชได้ชัดเจนขึ้น

ภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชที่ปรากฏจากนิราศรบพม่าที่ท่าดินแดง

เมื่อศึกษาตัวบทพระราชนิพนธ์นิราศรบพม่าที่ท่าดินแดงด้วยวิธีการอ่านแบบละเอียด ทำให้มองเห็นภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช 3 ประการ ได้แก่

1. ทรงมีพระอารมณ์สุนทรีย์และอ่อนหวานในเรื่องความรัก

ภาพลักษณ์ดังกล่าวเป็นภาพลักษณ์ที่ปรากฏบ่อยมากที่สุดไปในนิราศเรื่องนี้ เพราะตลอดทั้งเรื่อง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงกล่าวถึงความรักของพระองค์ที่ทรงมีต่อนางอันเป็นที่รักด้วยภาษาที่สุภาพและอ่อนโยน ทั้งนี้ในการกล่าวถึงนางอันเป็นที่รักของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชนั้น มิได้ทรงกล่าวเฉพาะเจาะจงไปที่นางใดนางหนึ่ง แต่ทรงกล่าวถึงนางอันเป็นที่รักของพระองค์ทุกนาง ดังความว่า

แสนรักสุดรักภิรมย์สมร
สถาวรพูนสวาศ์สวัสดิ์

ทุกอนงค์ทรงลักษณ์อันสุนทร

ประกอบศักดิ์สมบุรณ์จำรูญเนตร
 แสนกระสันปั่นป่วนฤดีทวี
 อันราศีมิ่งให้เคื่องระคางซ้อง
 หวังสวาคีมีรัฐชาติอารมณครวญ

อัคเรศงอนงามจำเริญศรี
 มีมโนเสนห์น้อมถนอมนวล
 ปองประคองนิ่มเนื่อนวลสงวน
 เปนที่ชวนชูชื่นทุกอิริยา

(พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, 2543 : 76)

ครั้นพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ต้องเสด็จนำทัพเพื่อไปขับไล่พม่าที่ยกพลมาตั้งอยู่ยังท่าดินแดง ทำให้พระองค์ทรงคิดถึงนางอันเป็นที่รักของพระองค์แทบจะตลอดเวลา ดังนั้นทุกขณะแห่งการเดินทาง หากธรรมชาติรอบข้างที่เสด็จพระราชดำเนินผ่านหรือเสด็จประทับแรม เรายังให้พระองค์เกิดความคิดถึงนางอันเป็นที่รัก พระองค์ก็จะทรงพรรณนาสถานที่แห่งนั้นโดยนำไปเปรียบกับความคิดถึงที่พระองค์ทรงมีต่อนาง ดังความตอนหนึ่งจากที่ทรงบรรยายให้เห็นว่า ขณะพระองค์เสด็จประทับแรมในป่า ทรงบรรทมเพียงลำพังเมื่อทอดพระเนตรขึ้นไปบนท้องฟ้า ทรงเห็นดวงจันทร์ส่องสว่างก็ทำให้พระองค์ทรงคิดถึงนางอันเป็นที่รัก ประกอบกับมีลมฝนพัดเมฆมาบังท้องฟ้าและไม่นานนักสายฝนก็โปรยลงมา ทำให้พระองค์รู้สึกหนาวสะท้านพระวรกาย และเกิดพระอารมณ์อ้างว้างจนทรงบรรยายออกมาว่า ความหนาวที่ทรงประสบอยู่ ณ ขณะนี้ยังไม่หนักเท่าความหนาวในพระทัยของพระองค์ ครั้นเวลาตีกองธรมองเห็นดวงดาวก็ทำให้คิดถึงนางเพิ่มขึ้น ทำให้จิตใจของพระองค์เจ็บช้ำเหมือนถูกภูเขาทั้งลูกทับ นอกจากนี้ยังทรงบรรยายอีกว่าของต่างๆ ที่ทหารหาหามาขึ้น ยังไม่หนักมากเหมือนกับการที่พระองค์ต้องหนักใจเพราะความอาลัยที่จากนาง ดังความว่า

แรมร้อนนอนแนวนพนาลัย
 นอนเดียวเปลี่ยวทเวศทวีทุกซ์
 แสงจันทร์ส่องสว่างกลางอัมพร
 วายุพัดพานดวงศศิธร
 พิรุณโรยโปรยปรายไปไม้ขีด
 เย็นฉ่ำน้ำฟ้าล่องฝน
 ถึงทั้งหลายหนาวกายได้ผิงไฟ
 เห็นดาวดึกนีกหวนรันจวนหา
 อันหาบหามที่เขาตามมาทั้งปวง

เขตรไศลป่าระหงดงดอน
 ไม่มีศุขเร้าร้อนสทอนถอน
 ยิ่งอาวรณ์หวังสวาคีไม่ขาดคิด
 เขจรบังเมฆมิดสนิท
 สท้านจิตรเจียนจักเป็นไข้ใจ
 มาทนทเวศครั้งนี้จะมีไหน
 ไม่เหมือนพืหนาวใจที่ในทรง
 ในอุราเพียงทับด้วยเขาหลวง
 ไม่หนักทรวงเหมือนพืหนักอาลัยไกล

(พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, 2543 : 108-110)

แม้ว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชจะเสด็จพระราชดำเนินทัพผ่านธรรมชาติที่สวยงามร่มรื่นอันทำให้ทรงเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย ดังเช่นที่เขาท้องช้าง แต่ก็ไม่อาจทำให้พระองค์หยุดความคิดถึงนางได้ ดังความว่า

เปนช่องชั้นเชิงผาศิลาลาด	รุกขชาติรีนรวยสวสม
ไพจิตรพิศพรรณอยู่น่าชม	ลมพัดพากลิ่นสุมาลย์มา
มีทอธารน้ำพุคุดัน	ตลอดลั่นไหลลงแต่ยอดผา
เปนโปลงปล่องช่องชั้นบรรพดา	เซนชาดงสายสุหร่ายริน
บ้างเปนท่อแฉกทางหว่างบรรพต	เลี้ยวลดไหลมาไม่รู้สิ้น
น้ำใสไหลชอกศิขรินทร์	แสนถวิลถึงสวาที่ไม่คลาดคลา

(พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, 2543 : 102)

เมื่อเสร็จสิ้นสงครามแล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชก็ยังทรงคร่ำครวญถึงนางอันเป็นที่รักของพระองค์อีกเช่นเคย ดังความว่า

จะบำรุงทั้งผู้สูงสร้างศรี	ให้อัครเป็นสุขจำเริญศรี
ครั้นเสร็จการผลาญราชไพร่	ก็ให้กรีธาทัพกลับมา
ทั้งทิวาราตรีไม่หยุดหย่อน	ด้วยอาวรณ์ทนทวนศวิลหา
แสนคณิงถึงสวาที่ไม่คลาดคลา	แต่พรั่ำปรารภนั้นเปนอาจิน
จิตรเจิบจะขาดด้วยนิราศรศ	จะอดไว้ก็สุดอาไลยถวิล
อันบำราบบรรดาไพริน	ถึงจะไร้ครศิลป์ที่ซึ่งไชย
ก็พอจะพยายามตามตี	ให้ชนะไพร่จึงได้
จะสู้สงครามรักนี้หนักใจ	ด้วยไร้ศรรสสวาที่จะราวี
อันแสนศึกทั้งหลายก็พ่ายแพ้	ยากแต่จะบรรักให้หน่ายหนี
ที่ลำบากแต่หลังในครั้งนี้	สุดที่จะปรับทุกข์กับผู้ใด

(พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, 2543 : 116-118)

จากที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชที่สะท้อนถึงบุคลิกภาพของพระองค์ว่า แม้จะทรงมีบุคลิกลักษณะที่เป็นนักรบและทรงมีความเป็นผู้นำ แต่พระองค์ก็ทรงเป็นผู้มีอารมณ์สุนทรีย์และมีความอ่อนหวานในเรื่องของความรัก

เมื่อนำภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ด้านทรงมีพระอารมณ์สุนทรีย์และอ่อนหวานในเรื่องความรักมาเปรียบเทียบกับขนบของการแต่งนิราศจะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงพรรณนาถึงนางอันเป็นที่รักตามขนบของการแต่งนิราศ เพราะทรงเริ่มต้นนิราศด้วยการกล่าวถึงนางและต่อด้วยการสั่งนาง แต่การกล่าวถึงนางของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช อาจแหวกขนบของการแต่งนิราศออกไปเล็กน้อย เนื่องจากมิได้ทรงกล่าวถึงเพียงนางเดียว แต่ทรงกล่าวถึงนางทุกคน ดังความว่า แสนรักสุดรักภริมย์สมร ทุกอนงค์ทรงลักษณ์อันสุนทร สถาวรพูนสวาที่สวัสดี

(พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, 2543 : 76) เมื่อทรงกล่าวถึงนางอันเป็นที่รักแล้วจึงทรงกล่าว
สั่งนาง ดังความว่า

นิจาเอ๋ยไกรภพจึงจำไกล	มาข้าให้ทุเรศร้างมไหสวรรย์
ก็เพราะมือริราชไถย	เข้าหักหั่นด้านแดนบุรีรมย์
จึงต้องกรูกริธาพลากร	มาจำจระจกศุขเกษมสม
สารพัดสิ่งสวัสดิ์ที่เคยชม	ก็นิยมให้วิโยคด้วยจำเป็น
เมื่อวันออกนาเวศทุเรศสถาน	แสนสงสารสุดอาไยใครจะเห็น
พี่เคยทักนาเจ้าทุกเข้าเย็น	เพราะเกิดเชยจึงต้องละสละมา

(พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, 2543 : 78)

นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าในตลอดการเดินทาง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชจะทรง
พรรณนาครัครวญถึงนางอันเป็นที่รักของพระองค์อยู่เสมอ ซึ่งการคร่ำครวญถึงนางอันเป็นที่รักในระหว่าง
การเดินทางถือเป็นส่วนสำคัญที่สุดของนิราศ หากไม่มีการคร่ำครวญก็ไม่ถือเป็นนิราศ (ชลดา เรื่องรักษ์ลิขิต,
2552 : 259) ในที่นี้จะยกตัวอย่างจากตอนที่ทรงพรรณนาครัครวญถึงนางอันเป็นที่รักเมื่อเดินทางมาถึงบางบำหรุ
และเดินทางเข้าเขตราษฎร์บุรี ความว่า

ถึงบำหรุเหมือนพี่บ่ราครัก	ให้อักอ่วนครวญใครอาไยหา
ครั้นลุ่มราษฎร์บุรีมยา	ที่อาทวาทักอารมณ์ค่อยสมประดี

(พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, 2543 : 86)

2. ทรงเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานอย่างรวดเร็ว

ภาพลักษณ์ดังกล่าวปรากฏให้เห็นในตอนใต้เสด็จพระราชดำเนินนำกองทัพมาถึงยังท่าดินแดง ณ ที่แห่งนี้
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงพรรณนาถึงการตั้งค่ายของพม่าที่ดูราวกับเมืองใหญ่เมืองหนึ่ง
เพียบพร้อมไปด้วยทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเสบียงอาหารและสิ่งของอื่นๆ ทั้งยังมีพ่อค้านำสินค้ามาขาย มีการ
สร้างสะพานข้ามลำห้วยเพื่อให้การส่งเสบียงอาหารและการไปมาหาสู่กันสะดวก มีการสร้างยุ้งฉางสำหรับเก็บข้าว
ไว้ทุกระยะทาง 100 เส้น และวางรั้วพลจำนวนมากตั้งแต่ท่าดินแดงไปจนถึงสามสบ ค่ายของพม่านั้นมีความมั่นคง
แข็งแรง มีขวากหนามป้องกันข้าศึก แต่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชก็ได้แสดงพระอาการ
ห้วนเกรงประการใด ตรงกันข้ามพระองค์ทรงเร่งบัญชาการให้ทหารไทยเข้าโจมตีค่ายพม่าโดยใช้เวลาเพียง 3 วัน
ก็ตีเอาค่ายพม่าได้ กองทัพไทยออกติดตามพม่าที่หนีเตลิดไปจนถึงลำน้ำแม่กษัตริย์ และสังหารพม่าตายเป็นจำนวน
มาก ดังความว่า

ทัพพม่าอยู่ยังท่าดินแดง	แต่งค่ายรายไว้เป็นถั่วถั่ว
ตั้งเสบียงอาหารสารพันมี	ตั้งสร้างสรรคธานีทุกประการ
มีทั้งพ่อค้ามาขาย	ร้านรายกระท่อมพลทุกสถาน
ด้านหลังท่าทางวางตะพาน	ตามลห่านห้วยน้ำทุกตำบล
ร้อยเส้นมีฉางระหว่างค่าย	ถ่ายเสบียงมาไว้ทุกแห่งหน
แล้วแต่งกองร้อยอยู่คอยคน	จนตำบลสามสบครบครัน
อันค่ายคูประตูหอรบ	ตบแต่งสภาระพัดเป็นที่มั่น
ทั้งขวากหนามเขื่อนคูป้องกัน	เป็นชั้นชั้นอันดั้นมากมาย
ให้ทหารเข้าหักไหมโรมรัน	สามวันพวกพม่าก็พังพ่าย
แตกยับกระจัดพลัดพราย	ทั้งค่ายคายน้อยใหญ่ไม่ต่อตี
ให้ติดตามไปจนแม่กษัตริ	เหล่าพม่ารีบรัดลัดหนี
บ้างก็ตายกายกองในป่าผี	ด้วยเดชะบารมีที่ทำมา

(พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, 2543 : 112-114)

3. ทรงมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ

ภาพลักษณ์ดังกล่าวปรากฏให้เห็นจากเนื้อความในช่วงสุดท้ายของนิราศรบพม่าที่ท่าดินแดง โดยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชได้แสดงพระราชปณิธาน ในการที่จะบำรุงรักษาพระพุทธศาสนา และป้องกันประเทศชาติให้รอดพ้นจากข้าศึกศัตรู ตลอดจนดูแลประชาชนให้มีความสุข ดังความที่ว่า

ตั้งใจจะอุปถัมภ์	ยอยกพระพุทธศาสนา
จะป้องกันขอบขันฑสีมา	รักษาประชาชนแลมนตรี

(พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, 2543 : 116)

บทสรุป

การศึกษาภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จากนิราศรบพม่าที่ท่าดินแดง พบว่าภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สะท้อนออกมาให้เห็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ทรงมีพระอารมณ์สุนทรีย์และอ่อนหวานในเรื่องความรัก เพราะทรงแสดงความรักและความคิดถึงนางตลอดเวลาด้วยภาษาที่สุภาพและอ่อนโยน 2) ทรงเป็นผู้นำที่ปฏิบัติงานอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากการตีค่ายพม่าที่ใช้เวลาเพียงสามวัน 3) ทรงมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ โดยทรงมุ่งมั่นที่จะอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา ป้องกันพระราชอาณาจักร และเอาใจใส่ดูแลประชาชน

ทั้งนี้เชื่อว่าภาพลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชจะมีเพียง 3 ลักษณะตามที่กล่าวมาเท่านั้น หากแต่ยังมีภาพลักษณ์ในด้านอื่นๆ อีกหลายลักษณะที่ต้องศึกษาจากข้อมูลอื่นๆ เช่น เอกสารทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 หรือศึกษาจากวรรณคดี เช่น โคลงฉันสรสรเสริญพระเกียรติ รามเกียรติ์ อุณรุท ดาหลัง และอิเหนา ในตอนที่กล่าวสรสรเสริญพระเกียรติก็อาจทำให้มองเห็นภาพลักษณ์ของพระองค์ในด้านอื่นๆ อีกหลากหลายและชัดเจนขึ้น แต่เนื่องจากนิราศรบมำที่ทำดินแดงเป็นนิราศขนาดสั้น จึงปรากฏภาพลักษณ์ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

ผลการศึกษาทำให้ชี้ชัดได้ว่า นิราศรบมำที่ทำดินแดงพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เป็นนิราศที่มีเนื้อหาไปในทำนอง *ร้างห่างเหิน* ไม่ใช่นิราศประเภท *จดหมายรายทาง* แม้ว่าจะมีการบรรยายเรื่องการเดินทางตลอดจนเหตุการณ์ต่างๆ ที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงพบเห็น แต่เมื่อเทียบกับการบรรยายถึงนางอันเป็นที่รักแล้วพบว่า นิราศรบมำที่ทำดินแดงมีเนื้อหาในการบรรยายถึงนางอันเป็นที่รักมากกว่า นอกจากนี้นิราศรบมำที่ทำดินแดงยังจัดเป็นวรรณคดีบริสุทธิ์เพราะเกิดขึ้นจากการคร่ำครวญอย่างแท้จริง มิได้เป็นวรรณคดีประยุกต์ที่เกิดขึ้นเพราะจุดประสงค์อันใด และผลการศึกษายังทำให้ทราบว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงพระราชนิพนธ์นิราศรบมำที่ทำดินแดงตามขนบของการแต่งนิราศ เนื่องจากมีการพรรณนาอารมณ์และความรู้สึกของกวีที่ต้องจากนางอันเป็นที่รัก พร้อมกับการพรรณนาธรรมชาติและสถานที่ต่างๆ ที่พบเห็น

เอกสารอ้างอิง

- กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. (2543). *วรรณกรรมสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ฉบับแปล*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- กุหลาบ มลลิกะมาส. (2559). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต. (2552). *กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน กาพย์เห่निราศแรมรสร้าง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, พระบาทสมเด็จพระ. (2543). *นิราศรบมำที่ทำดินแดง*. ใน *วรรณกรรมสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ฉบับแปล*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- วิมลย์ พงศ์พนิตานนท์. (2550). *รบมำที่ทำดินแดง, กลอนเพลงยาวนิราศ*. ใน *นามานุกรมวรรณคดีไทยชุดที่ 1 ชื่อวรรณคดี*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา.
- วิไลเลขา บุรณศิริ และคณะ (2542). *ประวัติศาสตร์ไทย 2*. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา

Utilizing Technology For Buddhist Instruction

อภิเดช สุผา / Aphidej Supha

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Faculty of Humanities, Mahamakut Buddhist University

พระสมพร นามอินทร์ / Phra Somporn Namin

นักวิชาการอิสระ

Independent scholar

ชาตรี สุขสบาย / Chatree Suksabay

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Faculty Of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University

วันที่รับบทความ 13 พฤศจิกายน 2566 / แก้ไขบทความ 1 ธันวาคม 2566 / ตอรับบทความ 25 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา โดยใช้การศึกษาจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากตำรา เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง จากผลการศึกษาพบว่าเทคโนโลยี มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการศึกษา การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา เป็นแนวทางที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาและความรู้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว เทคโนโลยีดังกล่าว ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ สามารถนำมาใช้ในการสอนพระพุทธศาสนาได้หลายรูปแบบ อย่างไรก็ตามยังมีข้อจำกัดและอุปสรรค เช่น ความพร้อมของอุปกรณ์ ทักษะการใช้เทคโนโลยี และเนื้อหาบนเทคโนโลยี จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน ประกอบด้วยการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยี เพิ่มทักษะการใช้เทคโนโลยี พัฒนาเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ แนวทางปฏิบัติเหล่านี้จะช่วยให้การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

คำสำคัญ: การใช้เทคโนโลยี, การสอน, พระพุทธศาสนา

Abstract

This academic article aims to present the use of technology in teaching Buddhism, based on the analysis and synthesis of data from relevant academic literature and textbooks. The study reveals that technology plays a significant role in promoting learning and advancing

education. The use of technology in teaching Buddhism is an interesting and effective approach that allows learners to access content and knowledge conveniently and rapidly. The technologies involved include Information and Communication Technology (ICT), such as computers, the internet, and online learning resources, which can be utilized in various teaching formats. However, there are limitations and challenges, such as equipment readiness, technology skills, and content adaptation, which necessitate strategies to promote and support the effective use of technology. These practical guidelines will enhance the efficiency and maximize the benefits of using technology in teaching Buddhism for learners.

Keywords: use of technology, teaching, Buddhism

บทนำ

พระพุทธศาสนาสอนให้ผู้คนหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง โดยการปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังที่สามารถนำมาใช้เพื่อการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบ ในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาพระพุทธศาสนามากขึ้นเรื่อยๆ ในรูปแบบต่างๆ เช่น เว็บไซต์ วิดีโอ เกม และแอปพลิเคชัน การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนามีข้อดีหลายประการ เช่น ช่วยให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจมากขึ้น เข้าถึงผู้เรียนได้มากขึ้น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เมื่อครั้งอดีตพระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนหรือสถานศึกษาเคยตั้งอยู่ในบริเวณวัด พระภิกษุสงฆ์เป็นครูผู้สอน ทำให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้คู่กับคุณธรรม พระภิกษุสงฆ์จึงมีกระบวนการพัฒนาให้แก่ผู้เรียนทั้งทางโลกและทางธรรม กระบวนการพัฒนาผู้เรียนตามแนวพระพุทธศาสนาตามที่พระพุทธองค์ได้บัญญัติไว้ เพื่อนำมาบูรณาการเข้ากับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ณ ยุคสมัยปัจจุบัน อีกทั้งเพื่อให้ครูผู้สอนได้พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามสมรรถนะสำคัญทางด้านความสามารถในการสื่อสารการคิด การแก้ปัญหา การใช้สื่อเทคโนโลยี และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่อิงตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ถูกต้องและเหมาะสม (พระศักดิ์ดา ฉันทโก (สุวรรณหา) และสมศักดิ์ บุญปู, 2558 : 145)

ปัจจุบันมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้ผู้คนหันมาสนใจพระพุทธศาสนามากขึ้น เช่น ปัญหาความวุ่นวายในสังคม ปัญหาเศรษฐกิจที่ตกต่ำ และปัญหาสุขภาพจิตที่สูงขึ้น การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนาสามารถช่วยให้ผู้คนเข้าถึงหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าได้ง่ายขึ้น และช่วยให้ผู้คนสามารถเรียนรู้พระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2565) ปัญหาการเรียนการสอนของไทยเราปัจจุบัน เกิดจากการถ่ายทอดความรู้ของครูสู่ผู้เรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และเกิดจากผู้เรียนขาดการเอาใจใส่ต่อการเรียน ตลอดทั้งสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย จึงทำให้ผลการเรียนไม่เป็นที่น่าพึงพอใจของครูผู้ปกครอง และประเทศชาติอย่างที่เราเห็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ครูทุกคนต้องตระหนัก การสอน คือ

กรรมวิธีสำหรับเราให้ผู้เรียนเกิดความรู้ระดับต่างๆ ตั้งแต่ต่ำสุดถึงสูงสุด และรู้สัจจะระดับต่างๆ ตั้งแต่สมมติสัจจะถึงอริยสัจจะ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางดี การสอนที่จะมีผลดีนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น สติปัญญาและความเอาใจใส่ของผู้เรียน ความรู้ความสามารถและความเอาใจใส่ของครู และวิธีการสอนที่ดี (พระสุนทร วอนไฉวัน, 2566)

แรงจูงใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา เพราะเห็นว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา มีศักยภาพที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าสนใจยิ่งขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาและความรู้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ผู้เขียนคาดหวังว่า การศึกษาครั้งนี้จะนำไปสู่แนวทาง การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด

แนวทางปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา

การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา มีความสำคัญมากในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารและการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา สามารถเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่สนุกสนาน น่าสนใจและน่าหยุดชม โดยสามารถนำเอาหลักสูตรพระพุทธศาสนา และหลักการการสอนเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีต่างๆ ต่อไปนี้เป็นแนวทางปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยี ในการสอนพระพุทธศาสนา (พจนารถ สุพรรณกุล, 2557)

1. **การสร้างเนื้อหาที่เหมาะสม** ในการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา ควรใส่ใจในการสร้างเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรพระพุทธศาสนา และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
2. **การใช้แอปพลิเคชันและโปรแกรมคอมพิวเตอร์** สามารถใช้แอปพลิเคชันหรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เช่น แอปพลิเคชันสำหรับการศึกษาพระไตรปิฎก แผนที่วัด หรือสื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับทางศาสนา
3. **การใช้สื่อประกอบการสอน** สามารถนำเอาสื่อต่างๆ เช่น รูปภาพ วิดีโอ และเสียงเพื่อให้เกิดความคล้อยคลึงในสิ่งที่สอน และเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. **การใช้เว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์** สามารถใช้เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เพื่อเสริมสร้างความรู้และการเรียนรู้ รวมถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการแบ่งปันความรู้กันระหว่างผู้เรียน
5. **การใช้เทคโนโลยีสำหรับการสื่อสาร** ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียน สามารถสื่อสารกันได้สะดวกและรวดเร็ว ซึ่งอาจใช้เครื่องมือสำหรับการสนทนาหรือการนัดหมายทางออนไลน์
6. **การสร้างคลังความรู้** สร้างและจัดเก็บคลังความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลและเนื้อหาต่างๆ ได้ตลอดเวลา
7. **การให้คำแนะนำและคำชี้แนะ** ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ผู้สอน สามารถให้คำแนะนำและชี้แนะในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างตรงไปตรงมา

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนพระพุทธศาสนา นับเป็นกลยุทธ์ที่เต็มไปด้วยประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความเข้าใจและฝึกฝนในหลักธรรมคำสอนด้วยเทคโนโลยี ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจและซึมซับความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาได้อย่างน่าสนใจและมีส่วนร่วม นอกจากนี้เทคโนโลยียังส่งเสริมการเรียนรู้แบบอิสระและสนับสนุนให้เกิดการโต้ตอบที่มีประสิทธิภาพระหว่างนักเรียนกับครู (กิตติพงษ์ ศิริพรหม, 2563) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอนพระพุทธศาสนาอย่างเฉพาะเจาะจง

- ครูสามารถใช้เว็บไซต์ เช่น dhammatalks.org เพื่อนำเสนอเนื้อหาทางพุทธศาสนาแก่นักเรียน
- ครูสามารถใช้สื่อออนไลน์เช่น YouTube เพื่อแสดงวิดีโอเกี่ยวกับการปฏิบัติทางพุทธศาสนา
- ครูสามารถใช้แบบทดสอบออนไลน์เพื่อประเมินความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาทางพุทธศาสนา
- ครูสามารถใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์เช่น Google Classroom เพื่อมอบหมายให้นักเรียนอ่านและดูเนื้อหาทางพุทธศาสนา
- ครูสามารถใช้ Google Hangouts เพื่อสร้างการประชุมทางออนไลน์สำหรับนักเรียน เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับเนื้อหาทางพุทธศาสนา
- ครูสามารถใช้ Google Chat เพื่อดำเนินการสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาทางพุทธศาสนากับนักเรียน
- ครูสามารถใช้ Google Docs เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันในเอกสารเกี่ยวกับเนื้อหาทางพุทธศาสนา

จากข้อความข้างต้น แนวทางปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา มีดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการใช้เทคโนโลยี
2. เลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม
4. เตรียมความพร้อมของผู้เรียน
5. ประเมินผลการเรียนรู้

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาอย่างเหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยผู้เรียนจะเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างแท้จริง

ตัวอย่างการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยมาอย่างยาวนาน การศึกษาพระพุทธศาสนาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาจิตใจและปัญญา ในปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของเราเป็นอย่างมาก การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา เช่น

- การใช้เว็บไซต์และสื่อออนไลน์เพื่อนำเสนอเนื้อหาทางพุทธศาสนา เว็บไซต์และสื่อออนไลน์สามารถเป็นแหล่งข้อมูลมากมายสำหรับเนื้อหาทางพุทธศาสนา สามารถใช้เพื่ออ่านพระไตรปิฎก เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และปรัชญาของพระพุทธศาสนา และดูวิดีโอเกี่ยวกับการปฏิบัติทางพุทธศาสนา

- การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เทคโนโลยีสามารถใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองได้หลายวิธี สามารถใช้เพื่อสร้างแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ มอบหมายให้นักเรียนอ่านและดูเนื้อหาทางพุทธศาสนา และช่วยให้นักเรียนสามารถติดตามความคืบหน้าของตนเองได้

- การใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการโต้ตอบระหว่างนักเรียนและครู เทคโนโลยีสามารถใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการโต้ตอบระหว่างนักเรียนและครูได้หลายวิธี สามารถใช้เพื่อจัดการประชุมทางออนไลน์ ดำเนินการสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาทางพุทธศาสนา และช่วยให้นักเรียนสามารถขอความช่วยเหลือจากครูได้

การบูรณาการของเทคโนโลยีในกระบวนการสอนพระพุทธศาสนา นับเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่งในการกระตุ้นความเข้าใจ และการปฏิบัติธรรมของผู้เรียนต่อพระพุทธศาสนา ด้วยการใช้เทคโนโลยี นักเรียนสามารถสังสมความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาได้ในรูปแบบที่น่าสนใจและเชิญชวนให้มีส่วนร่วม ซึ่งยังรวมถึงการสนับสนุนการเรียนรู้อย่างอิสระ และการสร้างการโต้ตอบที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้เรียนและผู้สอน (กิตติพงษ์ ศิริพรหม, 2563) ตัวอย่างของวิธีการใช้งานเทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา กล่าวคือ การสอนพระพุทธศาสนาได้ก้าวเข้าสู่ขอบเขตใหม่ที่เต็มไปด้วยความเป็นไปได้จากเทคโนโลยี ครูผู้สอนสามารถเสนอเนื้อหาทางพุทธศาสนาให้กับนักเรียนผ่านเว็บไซต์ที่เชื่อถือได้ เช่น dhammatalks.org ซึ่งเป็นแหล่งรวมข้อมูลที่มีคุณภาพและเข้าถึงง่าย นอกจากนี้สื่อออนไลน์ยอดนิยมอย่าง YouTube ยังเปิดโอกาสให้ครูสามารถแสดงวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติธรรมในพุทธศาสนา สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ และทำให้เนื้อหาสื่อสารได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การใช้แบบทดสอบออนไลน์ก็เป็นอีกหนึ่งวิธีที่ครูสามารถประเมินความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ เช่น Google Classroom ครูสามารถมอบหมายการอ่านและดูเนื้อหาทางพุทธศาสนาให้กับนักเรียนได้ง่าย นำไปสู่การเรียนรู้ที่มีการโต้ตอบ และส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ การใช้งานเครื่องมือสื่อสารออนไลน์ เช่น Google Hangouts และ Google Chat ช่วยให้การพูดคุยและการสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาพุทธศาสนาเป็นไปได้อย่างง่ายและเข้าถึงได้กว้างขวาง นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการประชุมออนไลน์หรือการสนทนาที่มุ่งเน้นไปที่เนื้อหาที่กำหนดได้ และในที่สุด Google Docs ก็เปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ส่งเสริมการเรียนรู้แบบกลุ่มและการแบ่งปันความคิดเห็นในแบบที่สร้างสรรค์จากข้อความข้างต้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา ช่วยให้การเรียนการสอนพระพุทธศาสนาเข้าถึงผู้เรียนได้กว้างขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลจาก

สถานศึกษาหรือผู้เรียนที่ไม่สามารถเดินทางมาเรียนที่สถานศึกษาได้ เทคโนโลยีสามารถช่วยให้ผู้เรียนเหล่านี้สามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ และฝึกฝนการปฏิบัติธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาได้

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา

ยุคของเทคโนโลยี ส่งผลกระทบหลายด้านในชีวิตของมนุษย์ ทั้งในด้านการสื่อสาร ธุรกิจ และการศึกษา ทั้งนี้ยังรวมไปถึงการสอนศาสนา เช่น พระพุทธศาสนา แต่เมื่อนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการสอนพระพุทธศาสนา ก็ยังพบปัญหาและอุปสรรคไม่น้อย บทความนี้จึงมุ่งที่จะเน้นไปที่ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจและหาทางแก้ไขที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สอน นักวิจัย และผู้สนใจในการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนพระพุทธศาสนา

ในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของเราเป็นอย่างมาก แม้แต่การเรียนการสอนพระพุทธศาสนาก็เริ่มมีการนำเทคโนโลยีมาใช้มากขึ้น การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนพระพุทธศาสนามีข้อดีหลายประการ เช่น ทำให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและดึงดูดใจมากขึ้น ทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลากหลายและสะดวกมากขึ้น ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาก็ยังมีอุปสรรคและปัญหาบางประการที่ควรพิจารณา (สิรินธร ศรีสวัสดิ์, 2564) ถึงปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนาสามารถเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความเข้าใจและการปฏิบัติของพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาและอุปสรรคบางประการที่ควรพิจารณา ได้แก่

- ค่าใช้จ่าย เทคโนโลยีอาจแพงกว่าวิธีการสอนแบบดั้งเดิม เช่น การบรรยายและการสนทนา โรงเรียนหรือองค์กรบางแห่งอาจไม่มีงบประมาณที่จะซื้อเทคโนโลยีที่จำเป็นในการสอนพระพุทธศาสนา
- ความเชี่ยวชาญ ครูอาจต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีใช้เทคโนโลยีเพื่อสอนพระพุทธศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพ ครูบางคนอาจไม่สะดวกกับเทคโนโลยีหรืออาจไม่มีทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
- ความพร้อมใช้งาน นักเรียนทุกคนอาจไม่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่จำเป็นในการเข้าถึงเนื้อหาทางพระพุทธศาสนาที่นำเสนอทางออนไลน์ โรงเรียนหรือองค์กรบางแห่งอาจไม่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคนที่จะใช้
- ความปลอดภัย นักเรียนอาจเสี่ยงต่อการถูกละเมิดหรือถูกล่วงละเมิดทางออนไลน์เมื่อใช้เทคโนโลยีเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ครูควรตระหนักถึงความเสี่ยงเหล่านี้ และควรมีขั้นตอนในการป้องกันความเสี่ยงเหล่านี้

แม้จะมีปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้ แต่การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนาก็ยังสามารถเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความเข้าใจและการปฏิบัติของพระพุทธศาสนา ครูควรพิจารณาข้อดีและข้อเสียของการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนาอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจว่าจะใช้เทคโนโลยีหรือไม่

การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนาอาจเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่อาจทำให้กระบวนการเรียนรู้ ไม่สามารถเกิดขึ้นอย่างเต็มที่หรือมีประสิทธิภาพน้อยลง ตัวอย่างปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้คือ

1. อุปสรรคทางเทคนิค การใช้เทคโนโลยีอาจเผชิญปัญหาเชิงเทคนิค เช่น ปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียร ปัญหาความเร็วในการโหลดข้อมูลที่ช้า หรือความไม่เข้ากันได้ของแพลตฟอร์มต่างๆ ที่ใช้ในการสอน

2. ข้อจำกัดของผู้เรียน ผู้เรียนอาจมีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีไม่เท่ากัน ทำให้บางคนอาจไม่สามารถเข้าถึงหรือใช้เทคโนโลยีที่ใช้ในการสอนได้

3. การสื่อสารและความสัมพันธ์ เทคโนโลยีอาจทำให้กระบวนการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจทำให้ขาดความสามารถในการสื่อสารเชิงตรง

4. ปัญหาความน่าเชื่อถือ การใช้เทคโนโลยีอาจเกิดปัญหาในเรื่องความน่าเชื่อถือของเนื้อหาที่มีอยู่ในเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน ซึ่งอาจมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรพระพุทธศาสนา

5. อุปสรรคทางการเงินและเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน อาจต้องใช้ทรัพยากรทางการเงินและเทคโนโลยีที่มีค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งอาจทำให้สถานที่ที่ใช้การสอนไม่สามารถเรียนรู้ได้ หากไม่สามารถมีทรัพยากรที่เพียงพอ

6. อุปสรรคด้านวัฒนธรรมและความเป็นส่วนตัว การใช้เทคโนโลยีในการสอนอาจมีผลกระทบในด้านวัฒนธรรมและความเป็นส่วนตัวของผู้เรียน อาจมีปัญหเกี่ยวกับความเสี่ยงในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกเก็บรวบรวม หรือเรื่องการเสียใจในการสื่อสารแบบออนไลน์

จากข้อความข้างต้น การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนาก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้าง ปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้สามารถแก้ไขได้ โดยผู้สอนควรศึกษาข้อมูล และเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการสอนพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ควรพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนาอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา

ในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของเราเป็นอย่างมาก แม้แต่การเรียนการสอนพระพุทธศาสนาก็เริ่มมีการนำเทคโนโลยีมาใช้มากขึ้น การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน

พระพุทธศาสนามีข้อดีหลายประการ แต่ก็มีอุปสรรคและปัญหาบางประการที่ควรพิจารณา บทความนี้จะกล่าวถึงแนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา

การแก้ปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา อาจทำได้โดยการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และนำเสนอแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมต่อไป (สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม, 2565) นี่คือนแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา

1. ฝึกอบรมและพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี ให้ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมอบรม และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสอนและการเรียนรู้ นอกจากนี้ควรเสริมสร้างทักษะด้านดิจิทัลให้กับผู้เรียน เพื่อให้สามารถเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การสร้างและเลือกเนื้อหาที่เหมาะสม ให้ผู้สอนใช้เวลาในการสร้าง และเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของผู้เรียน และใช้สื่อประกอบการสอนที่เหมาะสมในการสอนพระพุทธศาสนา

3. การร่วมมือและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา โดยการร่วมมือกับอาจารย์และวัดที่มีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีในการสอน

4. การเสริมสร้างความน่าเชื่อถือในเนื้อหา ตรวจสอบและคัดกรองเนื้อหาที่ใช้ในการสอนให้เป็นประโยชน์ และถูกต้องตามหลักสูตรพระพุทธศาสนา ควรมีแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในพระพุทธศาสนา

5. การตรวจสอบการเข้าถึงและอุปกรณ์ ควรตรวจสอบว่า อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ใช้ในการสอนพระพุทธศาสนา สามารถเข้าถึงได้สะดวก และมีประสิทธิภาพในการใช้งาน

6. การส่งเสริมและสนับสนุนในการเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน รู้รักการศึกษาพระพุทธศาสนา โดยการให้เสริมสร้างความสามารถในการศึกษา และการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

7. การสร้างสำนักงานเสมือน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมการเรียนการสอนอย่างอิสระ โดยการสร้างสำนักงานเสมือนผ่านแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์

8. การให้คำแนะนำและติดตามผล ผู้สอนควรให้คำแนะนำ และติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด โดยใช้เทคโนโลยีในการติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้

การแก้ปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในพระพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา สามารถเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความเข้าใจและการปฏิบัติของพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาและอุปสรรคบางประการที่ควรพิจารณา (จิตพงษ์ โพธิ์ธรรม, 2562) ได้แก่

- **ค่าใช้จ่าย** เทคโนโลยีอาจแพงกว่าวิธีการสอนแบบดั้งเดิม เช่น การบรรยายและการสนทนา โรงเรียนหรือองค์กรบางแห่งอาจไม่มีงบประมาณที่จะซื้อเทคโนโลยีที่จำเป็นในการสอนพระพุทธศาสนา

- **ความเชี่ยวชาญ** ครูอาจต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีใช้เทคโนโลยีเพื่อสอนพระพุทธศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพ ครูบางคนอาจไม่สะดวกกับเทคโนโลยีหรืออาจไม่มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

- **ความพร้อมใช้งาน** นักเรียนทุกคนอาจไม่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่จำเป็นในการเข้าถึงเนื้อหาทางพระพุทธศาสนาที่นำเสนอทางออนไลน์ โรงเรียนหรือองค์กรบางแห่งอาจไม่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคนที่จะใช้

- **ความปลอดภัย** นักเรียนอาจเสี่ยงต่อการถูกละเมิดหรือถูกล่วงละเมิดทางออนไลน์ เมื่อใช้เทคโนโลยีเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ครูควรตระหนักถึงความเสี่ยงเหล่านี้ และควรมีขั้นตอนในการป้องกันความเสี่ยงเหล่านี้

แม้จะมีปัญหาและอุปสรรค แต่การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนาก็ยังสามารถเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความเข้าใจและการปฏิบัติของพระพุทธศาสนา (สุทธะ สุนทรวรรพษ์, 2558) ครูควรพิจารณาข้อดีและข้อเสียของการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนาอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจว่าจะใช้เทคโนโลยีหรือไม่

แนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา

- **ค่าใช้จ่าย** เทคโนโลยีอาจแพงกว่าวิธีการสอนแบบดั้งเดิม แต่ก็มีวิธีลดต้นทุนได้ ตัวอย่างเช่น โรงเรียนหรือองค์กรบางแห่ง อาจใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีร่วมกัน หรืออาจขอบริจาคอุปกรณ์เทคโนโลยีจากองค์กรหรือบุคคลอื่นๆ

- **ความเชี่ยวชาญ** ครูอาจต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีใช้เทคโนโลยีเพื่อสอนพระพุทธศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนหรือองค์กรบางแห่ง อาจจัดอบรมสำหรับครูเกี่ยวกับวิธีใช้เทคโนโลยีเพื่อสอนพระพุทธศาสนา หรืออาจจ้างผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีมาช่วยครูสอน

- **ความพร้อมใช้งาน** นักเรียนทุกคนอาจไม่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่จำเป็นในการเข้าถึงเนื้อหาทางพระพุทธศาสนาที่นำเสนอทางออนไลน์ โรงเรียนหรือองค์กรบางแห่งอาจจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีให้กับนักเรียนที่ขาดแคลน หรืออาจอนุญาตให้นักเรียนใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีที่โรงเรียนหรือองค์กรมีอยู่

- **ความปลอดภัย** นักเรียนอาจเสี่ยงต่อการถูกละเมิดหรือถูกล่วงละเมิดทางออนไลน์เมื่อใช้เทคโนโลยีเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ครูควรตระหนักถึงความเสี่ยงเหล่านี้ และควรมีขั้นตอนในการป้องกันความเสี่ยงเหล่านี้ เช่น กำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในชั้นเรียน ตรวจสอบเว็บไซต์และเนื้อหาทางออนไลน์ที่นักเรียนเข้าถึง และสอนนักเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัยทางออนไลน์

การใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา สามารถเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความเข้าใจและการปฏิบัติของพระพุทธศาสนา ครูควรพิจารณาข้อดีและข้อเสียของการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนาอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจว่าจะใช้เทคโนโลยีหรือไม่

สรุป

เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา เป็นแนวทางที่น่าสนใจ และมีประสิทธิภาพที่สามารถช่วยผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาและองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาสามารถทำได้ในหลายรูปแบบ โดยเทคโนโลยีที่เป็นที่นิยม ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ นอกจากนี้ยังมีสื่อการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ที่มีการตอบสนองกับผู้เรียน เช่น โปรแกรมจำลองสถานการณ์และเกมการศึกษา เทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยให้การสอนพระพุทธศาสนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาและองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาได้อย่างสะดวกผ่านเว็บไซต์ วิดีโอ และเกมการศึกษา นอกจากนี้ยังมีโปรแกรมจำลองสถานการณ์และเกมการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ เช่น การประชุมทางไกลและเว็บบอร์ด ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสาร และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและเพื่อนๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนพระพุทธศาสนา เป็นแนวทางที่น่าสนใจและมีผลสร้างสรรค์ในการพัฒนาการศึกษาในสมัยปัจจุบันและอนาคต อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนา เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้ จำเป็นต้องมีแนวทางการแก้ไขและการสนับสนุนที่เหมาะสม เช่น การจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือเทคโนโลยีให้เพียงพอและเหมาะสม การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน และครู การผลิตและพัฒนาเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาบนเทคโนโลยี และการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการสอนพระพุทธศาสนาอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ ศิริพรหม. (2563). *เทคโนโลยีสารสนเทศกับการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชิตพงษ์ โพธิธรรม. (2562). *การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

- พจนารถ สุพรรณกุล. (2557). การเผยแผ่พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยีสารสนเทศ. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. สืบค้นจาก <https://phd.mbu.ac.th>
- พระศักดิ์ดา ฉันทโก (สุวรรณทา) และสมศักดิ์ บุญปู. (2558). กระบวนการพัฒนาผู้เรียนตามแนวพระพุทธศาสนาในสังคมไทย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระสุนทร วอนไฉวัน. 2566. การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวพระพุทธศาสนาที่ส่งผลต่อทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ. วารสารนิติรัฐ.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2565). หลักสูตรปริญญาโทพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา. สืบค้นจาก <https://www.mcu.ac.th>.
- สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม. (2565). เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาด้วยระบบออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.mof.or.th>.
- สิรินธร ศรีสวัสดิ์. (2564). บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสังคมยุคดิจิทัล. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุทธะ สุนทรวรพงษ์. (2558). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาพระพุทธศาสนา : แนวทางและข้อเสนอแนะ. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 สู่การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในยุคดิจิทัล

An Application of the Four Iddhipāda to Develop English Skills in the Digital Age

อรรชนิดา หวานคง / Anchanida Wankong

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

Faculties of Humanities, Mahamakutbuddhist University

วันที่รับบทความ 15 พฤศจิกายน 2566 / แก้ไขบทความ 12 ธันวาคม 2566 / ตอรับบทความ 25 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาหลักอิทธิบาท 4 2) ศึกษาความสำคัญของอิทธิบาท 4 ที่มีต่อตัวบุคคล 3) ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 สู่การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในยุคดิจิทัล อิทธิบาท 4 คือ หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ การจัดการเรียนการสอนควรมีการปลูกฝังคุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีใจรัก ขยันหมั่นเพียร จิตฝึกฝนไม่ปล่อยวาง และตรวจสอบใคร่ครวญด้วยปัญญาเพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และฝึกปฏิบัติทักษะด้านต่างๆ ด้วยตนเองจนนำไปสู่การเกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำสำคัญ : อิทธิบาท 4, การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ, ยุคดิจิทัล

Abstract

This article aims to study four Iddhipāda 2) to study the importance of four Iddhipāda towards individual 3) to study an Application of the four Iddhipāda to Develop English skills in digital age. The four Iddhipāda leads to success; therefore, in teaching of the teacher ought to be cultivated the virtues of the four paths of accomplishment. Teacher can promote students love to work, be diligent, attend to work, and examine with wisdom to encourage the students to know the virtues. With these, the students can learn and practice skills by themselves which lead to lifelong learning skills.

Keywords : Four Iddhipāda, Developed English Language, Digital Age

บทนำ

สังคมโลกยุคปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นต่อผู้เรียน เนื่องจากยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลความรู้และข่าวสาร ดังนั้นภาษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการสื่อสารของมนุษย์เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตนต้องการ ตลอดจนภาษาต่างประเทศมีความจำเป็นอย่างยิ่งในด้านการเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใช้สำหรับการเจรจาต่อรองการค้าและการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังช่วยสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างกันด้วย มนุษย์ควรมีทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศที่ดี เพราะการมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติและภาษากลางที่มีความเป็นสากลและถูกนำมาใช้ในการสื่อสารระหว่างประเทศนั้นก็คือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ภาษาอังกฤษจัดว่าเป็นภาษาที่ได้ชื่อว่ามีอิทธิพลสูงที่สุดในโลก นอกจากนี้มากกว่า 50 ประเทศทั่วโลก ได้ประกาศใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการ อีกทั้งองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสารด้วย ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่หรือภาษาแรก (first language) ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ภาษาที่สอง (second language) ส่วนใหญ่มาจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการร่วมกับภาษาอื่น เช่น อินเดีย ฮองกง ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ เป็นต้น และภาษาต่างชาติ (foreign language) ส่วนใหญ่ใช้ใน ประเทศไทย เยอรมนี ญี่ปุ่น จีน และโปแลนด์ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลในหลายประเทศจึงเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษและพัฒนา ตลอดจนผลักดันให้ประชากรในประเทศเป็นประเทศที่พูดได้ 2 ภาษาควบคู่กันไป คือ ภาษาแม่และอีกภาษาคือภาษาอังกฤษ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557) มีนโยบายในการเสริมสร้างสมรรถนะความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ซึ่งถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนของประเทศไทย เนื่องจากความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยอยู่ในระดับต่ำมาก ในขณะที่ประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งพัฒนาประเทศให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษจึงเป็นส่วนสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ เพราะทักษะภาษาเป็นหนึ่งในซอฟต์แวร์ที่สำคัญที่สุดของเยาวชนในอาเซียน

การศึกษานี้ว่ามีความสำคัญมากต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนาองค์กร ไปถึงการพัฒนาส่วนอื่นๆ และพัฒนาประเทศ ปัจจุบันเทคโนโลยีบนโลกดิจิทัลยังคงก้าวหน้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบรับการเรียนรู้ในปัจจุบัน ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ระบบการศึกษาต้องพัฒนาไปให้ทันกับโลก และจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องพัฒนาตนเองเพื่อการมีความรู้ มีทักษะในการสร้างสรรค์สื่อและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (อรรชนิดา หวานคง, 2559) สำหรับการศึกษาในประเทศไทย รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยให้ความสำคัญและพยายามที่จะปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ทัดเทียมกับนานาประเทศ อย่างไรก็ตามผลลัพธ์ของการศึกษาไทยยังคงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สาเหตุมาจากการเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ วัยทำงานต้องรับภาระดูแลผู้สูงอายุ การขาดความพร้อมด้านทักษะภาษาและเทคโนโลยีของเด็ก เยาวชน และกลุ่มแรงงาน หรือแม้แต่คุณธรรมที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิต

สิ่งที่จะเป็นพื้นฐานของผู้เรียนในยุคปฏิรูปการศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืนและมีความมั่นคง คือ คุณธรรม เพราะว่าคุณธรรมมีลักษณะที่สำคัญทางด้านจิตใจมากที่สุด (ดร.ณิ โอวรียาพิทักษ์ และคณะ, 2557) และยังมีความสำคัญต่อบุคคล สังคม และชาติบ้านเมือง แต่ในยุคปัจจุบันผู้เรียนขาดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต ไม่สนใจในการเรียน ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน จึงส่งผลให้ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน

พระพุทธศาสนาเป็นเป็นสถาบันหลักที่สำคัญของสังคมไทยในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ และมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยในทุกๆ ด้าน ศาสนาทุกศาสนามีหลักธรรมคำสอนเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ หลักธรรมคำสอนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้นมีมากมาย โดยสามารถนำหลักธรรมเหล่านั้นมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพื่อให้ตนเองมีความสุข ความสำเร็จ เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินไปตามขั้นตอนและประสบความสำเร็จได้นั้น หลักธรรมสำคัญที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้นั้น เรียกได้ว่าเป็นหนทางแห่งความสำเร็จ คือ อิทธิบาท 4 ประกอบด้วยฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ซึ่งนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี บุคคลในวัยเรียนหรือวัยทำงานควรอาศัยเป็นแนวทางในการเรียนหรือการทำงานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับอิทธิบาท 4

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) อธิบายว่า อิทธิ หมายถึง ความเจริญ ความงอกงาม ความสำเร็จ บาท หมายถึง ทาง เส้นทางอุปาย เครื่องบรรลु รวมเป็น อิทธิบาท หมายถึง ทางหรืออุปายเป็นเครื่องบรรลุความรุ่งเรืองหรือความสำเร็จ

สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย (2559) ให้ความหมายของอิทธิบาท 4 คือ เส้นทางไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย ความพอใจอย่างแรงกล้าในการปฏิบัติสมาธิหรือกระทำความดีอื่นๆ (ฉันทะ) ความพยายามอย่างแรงกล้าในการทำสมาธิหรือลงมือทำงานอื่นๆ (วิริยะ) ความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าในการทำสมาธิหรือทำงานอื่นๆ (จิตตะ) การไตร่ตรองพิจารณาอย่างเต็มที่ในการทำสมาธิหรือการทำงาน

ว.วชิรเมธี (2551) กล่าวถึงความหมายและองค์ประกอบของหลักอิทธิบาท 4 ดังนี้ อิทธิบาท 4 หมายถึง สูตรสำเร็จของชีวิต มีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1) ฉันทะ มีใจรักในสิ่งที่ทำ 2) วิริยะ คือ มีความเพียรพยายาม หากรักในสิ่งที่ทำแล้วต้องมีความขยันหมั่นเพียร ความรักในงานหรือในสิ่งที่ทำจะทำให้เรารู้ว่าควรทำงานอะไร ขณะเดียวกันความขยันจะทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนหรือการทำงาน ถ้าขาดความขยันอยู่เป็นประจำ ความเชี่ยวชาญก็จะไม่เกิด 3) จิตตะ คือ ความจดจ่อในสิ่งที่ทำอย่างมุ่งมั่นและจริงจัง ผู้ใดก็ตามที่ทำงานด้วยความทุ่มเทและเอาใจจดจ่ออยู่กับงานนั้น คนนั้นจะประสบความสำเร็จ 4) วิมังสา คือ การไตร่ตรอง ได้แก่ การสังเคราะห์ การวิเคราะห์ เมื่อเราทำงานอะไรก็ตามให้พิจารณาใคร่ครวญอย่างรอบคอบ พระพุทธเจ้าทรงเป็นแบบอย่างของนักวิจัยชั้นยอดของโลก พระองค์ทรงสามารถสร้างปัญญาขึ้นมาใหม่จากสถานการณ์ต่างๆ ที่มนุษย์มองไม่เห็น นั่นเป็นเพราะว่าพระองค์ทรงรู้จักใช้ปัญญาในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งก็คือ การรู้จักคิดวิเคราะห์

อมร โสภณวิเชษฐ์วงศ์ และคณะ (2553) ได้กล่าวถึงอิทธิบาท 4 ว่าเป็นหลักปฏิบัติให้ถึงความสำเร็จ 4 ประการ ได้แก่ 1) ฉันทะ คือ ความพึงพอใจในงานที่ทำ หมายถึง รู้สึกรักหรือชอบในงานที่ทำ เป็นความพึงพอใจหรือความชอบที่มีอยู่แล้วเกี่ยวกับงาน อย่างไรก็ตามการได้ทำงานที่ตนเองรักอาจไม่ได้เกิดขึ้นเสมอไป ภาระงานที่จำเป็นต้องทำมีอยู่มาก งานเช่นนี้ถ้าไม่มีความชอบมาตั้งแต่ต้นก็ต้องหาวิธีสร้างความสนใจหรือความพอใจตลอดจนสร้างแรงใจในการเรียนหรือการทำงานมากขึ้น ความพึงพอใจหรือแรงกระตุ้นเป็นสิ่งที่สามารถสร้างขึ้นได้ ถ้ามีความสนใจในตัวงาน ความท้าทายของลักษณะงาน และมีโอกาสเรียนรู้หรือศึกษางานนั้นอย่างละเอียด รู้เทคนิคและวิธีการบริหารจัดการการทำงานและรับรู้ถึงจุดหมายของงานนั้นเป็นอย่างดีแล้ว เมื่อเกิดความพึงพอใจในงานและลงมือปฏิบัติงานก็ถือได้ว่าเป็นการทำงานบรรลุเป้าหมายไปแล้วครึ่งหนึ่ง 2) วิริยะ คือ ความพยายาม ความบากบั่น ขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ดังนั้นบุคคลที่มีฉันทะมากก็จะมีวิริยะมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้ามีฉันทะน้อยก็จะส่งผลต่อการมีวิริยะน้อยเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นการที่จะสร้างความขยันหมั่นเพียรในการทำงานให้ประสบความสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องสร้างฉันทะให้มาก นอกจากฉันทะแล้วอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกระตุ้นในการสร้างวิริยะ คือ คำชมเชย ของรางวัล สิ่งตอบแทน เป็นต้น 3) จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ จิตใจจดจ่ออยู่กับงานนั้นๆ ด้วยจิตที่มีสติ ตรวจสอบว่าปริมาณของงานนั้นยังคงเหลือมากน้อยเท่าไร ในขณะทำงานมีอุปสรรคหรือข้อบกพร่องอย่างไร จิตตะจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับฉันทะและวิริยะ 4) วิมังสา คือ การตรិตรอง พิจารณาการทำงานด้วยความเข้าใจ จิตตะเป็นสาเหตุก่อให้เกิดวิมังสา คือ เมื่อพบว่าการทำงานนั้นมีข้อบกพร่องจึงใช้ปัญญาคิดค้นหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องนั้นและทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

ความสำคัญของอิทธิบาท 4 ที่มีต่อตัวบุคคล

เนื่องจากอิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงสมควรที่จะปลูกฝังอิทธิบาท 4 ในทุกๆ ข้ออย่างสม่ำเสมอ และเกิดในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่าง นอกจากนี้อิทธิบาท 4 มีความสำคัญและความจำเป็นต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นทั้งการเรียนและการทำงาน หากต้องการจะบรรลุถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ หากบุคคลหวังความสำเร็จในสิ่งใด ถ้าทำตนให้เพียบพร้อมสมบูรณ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ก็จะสามารถให้ทุกสิ่งสำเร็จได้ตามเป้าหมาย โดยแต่ละองค์ประกอบของอิทธิบาท 4 มีรายละเอียด ดังนี้

ฉันทะเป็นหลักธรรมเริ่มต้นแห่งความสำเร็จของอิทธิบาท 4 และเป็นหลักธรรมข้อแรกของการศึกษา เพื่อพัฒนาคน หรือต้องการศึกษาในสิ่งต่างๆ เพราะหากมีฉันทะแล้วก็ไปสู่การอยากศึกษา ซึ่งเมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคก็พยายามค้นหาวิธีและแก้ไขอย่างมุ่งมั่น จึงกล่าวได้ว่าฉันทะเป็นจิตสำนึกของการศึกษา (พระเทพเวที, 2542) มนุษย์ในยุคปัจจุบันมีจิตใจที่เปลี่ยนผันไปตามกิเลสตัณหาได้อย่างโดยง่าย ขณะเดียวกันหากขาดฉันทะก็อาจจะประพาศอยู่ในศีลธรรมไม่ได้ ดังนั้นฉันทะจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำพาบุคคลให้รู้จักแก้ไขปัญหาและนำไปสู่การบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หากไม่สามารถสร้างฉันทะหรือการใฝ่รู้มาจัดตั้งตนได้แล้ว อาจจะเป็นไปได้ยากที่จะพัฒนางานได้ดี ในการพัฒนาบุคคลนั้นผู้ที่มีความฉันทะมากกว่าตัณหา

ย่อมสามารถข่มตนเพื่อขจัดสิ่งที่เลวร้ายออกจากตนเองได้ เช่น ความอิจฉา ความริษยา หรือการไม่สามารถนิ่งเฉยได้ที่จะไม่ให้ความเคารพ เช่น นักเรียนต้องการที่จะสอบผ่านจึงศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ และมานะบากบั่นให้เข้าถึงองค์ความรู้อย่างแท้จริง เพราะฉะนั้นฉันจะมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล สนับสนุนให้บุคคลดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทำงานอย่างมุ่งมั่นเพื่อให้งานสำเร็จ มิใช่ทำงานเพียงเพื่อความสนุกสนาน สามารถกล่าวได้ว่าคนที่มีฉันจะมีความสามารถในการคิดกระทำสิ่งใดเพื่อให้เห็นผลสำเร็จในระยะยาว คนที่มีฉันจะเป็นคนที่ใฝ่รู้ ใฝ่กับอุปสรรค พิจารณาถึงข้อบกพร่องของตนเอง รับฟังคำแนะนำจากผู้อื่นเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการเรียนหรือการทำงานของตนให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น คนที่มีฉันจะมักจะมีคุณสมบัติฉลาดในการเลือกใช้วิธีการที่ถูกต้อง ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้สติปัญญาความสามารถเหนือกว่าปกติ

คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาที่ใช้เรียกความเพียรนั้น คือ วิริยะ ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคแห่งการแข่งขัน บุคคลผู้มีความขยันหมั่นเพียรเท่านั้นจะประสบความสำเร็จในชีวิต ความขยันหมั่นเพียรจะเกิดขึ้นได้ต้องเริ่มจากการก่อตัวขึ้นในใจให้พร้อม และจึงลงมือปฏิบัติโดยอาศัยปัญญาและสติสัมปชัญญะ ดำเนินความเพียรให้พอเหมาะ (พระเทพเวที, 2543) การเสริมสร้างให้บุคคลนั้นมีความเพียรเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง เพราะทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร และทุกประเทศชาติต้องการคนที่มีความเพียรพยายามเพื่อให้ประเทศนั้นมีความเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมกับนานาประเทศ ดังนั้นบุคคลจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังความเพียร โดยเมื่อได้ลงมือทำอะไรแล้วต้องทำด้วยความสม่ำเสมอ ทำอย่างต่อเนื่องไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีสมาธิในการทำงาน ไม่คิดฟุ้งซ่าน มีการจัดลำดับความคิดที่เป็นขั้นตอน และมีความมุ่งมั่นในงานที่ตนเองทำ การมีเป้าหมายในชีวิตเป็นสิ่งสนับสนุนสำคัญที่ทำให้มีความกระตือรือร้น และมีความพยายามในการทำงานเพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จ

คนที่มีจิตตะเป็นคนที่หมั่นตรวจตราดูแลและเอาใจใส่กับงานที่ตนทำ ทำงานนั้นด้วยการใช้สติปัญญา ไม่ปล่อยให้อารมณ์วอกแวก เมื่อทำงานใดก็มีใจจดจ่ออยู่กับงานของตน จิตตะเป็นใจจดจ่อและรับผิดชอบต่องาน และส่งผลให้เกิดความรอบคอบตามมา เมื่อความรอบคอบเกิดขึ้นแล้ว เมื่อตัดสินใจทำอะไรงานก็จะมีคามผิดพลาดน้อยลง ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลนั้นขาดจิตตะก็จะส่งผลให้งานที่ตนเองได้ลงมือทำไว้นั้น เกิดความเสียหายโดยไม่รู้ตัว และงานนั้นไม่สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือหากจะสำเร็จก็อาจจะเป็นความสำเร็จที่ไม่มีประสิทธิภาพในทาง ดังนั้นคนเราจำเป็นต้องมีแนวปฏิบัติเพื่อสร้างจิตตะให้กับตนเอง และเตือนตนเองเสมอว่า ไม่ว่าจะลงมือทำงานใด จงพยายามศึกษารายละเอียดของงานนั้นให้เข้าใจ และมีสมาธิแน่วแน่อยู่กับสิ่งที่ทำสมาธิ เพราะสมาธิเป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพในการทำสิ่งใดๆ ให้ประสบความสำเร็จ

วิมังสาหรือการพิจารณาตรวจสอบ ไตร่ตรอง ในสิ่งกำลังทำ และหากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดในการทำงานก็ใช้ปัญญารู้จักทดลองและคิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุงเพื่อที่จะทำงานให้ได้ผลดี หากขาดวิมังสาในการทำงานก็มักจะทำงานผิดพลาด ทำด้วยความมึนงง เปื่องแรง เปื่องทุน และเสียเวลาเนื่องจากขาด

สติปัญญา ฉะนั้นเมื่อจะทำงานใดต้องใช้ปัญญาคิด วิเคราะห์ ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติหรือระหว่างปฏิบัติในสิ่งนั้นๆ หรือถ้าหากงานนั้นมีความสำคัญมากและเป็นงานใหญ่หรือตนไม่แน่ใจ ก็อาจจะให้มีการประชุมระดมปัญญาของกลุ่มคนทำงานเพื่อให้การนั้นๆ ดำเนินไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และไม่เกิดปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งเกิดประสิทธิภาพในการทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

การประยุกต์ใช้หลักธรรมอิทธิบาท 4 กับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในยุคดิจิทัล

อิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ ได้มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ฉันทะ ความพอใจ หมายถึง สร้างความพอใจในการเรียน ประสงค์จะศึกษาเล่าเรียนมากยิ่งขึ้น 2) วิริยะ ความเพียร คือ ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียนด้วยความพยายาม ไม่ท้อถอย 3) จิตตะ ความคิด มุ่งไป คือ มีจิตใจมุ่งมั่นในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความเอาใจใส่ 4) วิมังสา ความไตร่ตรอง คือ การรู้จักใช้ปัญญาในการพิจารณาศึกษาเล่าเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนสามารถปลูกฝังคุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในการเรียนรู้ เกิดความรักความศรัทธาต่อการเรียน ตลอดจนการสนับสนุนให้ผู้เรียนเล็งเห็นถึงเป้าหมายของตนเอง และพยายามให้ตนเองประสบความสำเร็จในการเรียน ดังนั้นจึงเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการเรียนภาษาอังกฤษ ดังนี้

ครูผู้สอนจำเป็นต้องสร้าง ฉันทะ คือ ความพอใจ ความรัก ความศรัทธาในการศึกษาเล่าเรียน ด้วยการหมั่นสังเกตพฤติกรรมการณ์เรียนของผู้เรียน การแสดงออกเพื่อให้ทราบถึงลักษณะนิสัยของผู้เรียนนั้น ครูผู้สอนสามารถออกแบบเนื้อหา จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้สื่อและเทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้และความพร้อมของแต่ละคน ตลอดจนมีการออกแบบการสอนที่ดี หากผู้เรียนรู้สึกชอบในเนื้อหาวิชาที่เรียนก็จะทำให้รู้สึกสนุกสนานกับการศึกษาเล่าเรียน มีใจรักในการเรียนและคำนึงถึงอนาคตของตนเอง ซึ่งก็คือ ความสำเร็จของการศึกษา นอกจากนี้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อครูผู้สอน ตลอดจนเพื่อนร่วมชั้น และเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อสถาบันการศึกษาของตนเอง ผู้เรียนที่มีความพึงพอใจในการเรียน ครูผู้สอนสามารถสังเกตได้จาก ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานหรือการบ้านที่มอบให้ทำ อย่างไรก็ตามปัจจุบันยังพบว่าผู้เรียนบางกลุ่มยังขาดหลักธรรมอิทธิบาท 4 ซึ่งพบได้ว่า ผู้เรียนไม่มีแรงจูงใจในการเรียนและไม่มี ความรับผิดชอบต่องานที่ในการเรียนของตนเอง สาเหตุอาจเกิดจากการติดเล่นโทรศัพท์หรือติดเกมส์ เป็นต้น หากผู้เรียนขาดฉันทะจะก่อให้เกิดการขาดกำลังใจและแรงกระตุ้น เบื่อการเรียน กลายเป็นคนสมาธิสั้น ส่งผลให้การเรียนไม่ประสบความสำเร็จ

ด้าน วิริยะ ครูผู้สอนควรสอนให้ผู้เรียนมีความเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียน มีความกระตือรือร้นสนใจศึกษาในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น ฝึกการฟังด้วยการฟังเพลงหรือข่าวภาษาอังกฤษ เพื่อให้คุ้นเคยกับเสียงและสำเนียงต่างๆ ในภาษาอังกฤษ ฝึกการพูดด้วยการพูดคุยกับเพื่อนร่วมชั้น

หรือหาเพื่อนชาวต่างชาติ ตลอดจนการฝึกพูดและบันทึกเสียงตัวเองอยู่เสมอ ด้านการอ่านพยายามหาหนังสือภาษาอังกฤษหรือบทความบนเว็บไซต์ โดยเริ่มจากการอ่านหนังสือง่ายๆ และด้านการเขียน ผู้เรียนสามารถจดคำศัพท์หรือสำนวนพร้อมความหมายหรือตัวอย่างประโยค และเขียนบล็อกหรือจดบันทึกสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันเป็นภาษาอังกฤษ ตลอดจนหมั่นท่องคำศัพท์อยู่เสมอ ขณะที่อยู่ในห้องเรียนผู้เรียนต้องทุ่มเท มานะบากบั่นในการเรียน เข้าเรียนตรงต่อเวลาอย่างสม่ำเสมอ ช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถสร้างความเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียน โดยการมีมุมมองเชิงบวกหรือมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน เปลี่ยนวิธีคิดด้วยการมองเรื่องที่ยากกว่าเป็นเรื่องที่ท้าทายความสามารถของตนเอง ดังนั้นผู้เรียนจึงควรมีวิริยะในการแก้ปัญหาทุกปัญหา ทั้งนี้สถาบันการศึกษา ครูผู้สอน บิดา มารดา เพื่อน มีส่วนสำคัญต่อผู้เรียนในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้

ด้าน จิตตะ ครูควรนำผู้เรียนทำสมาธิก่อนเรียนทุกชั่วโมงประมาณ 1-2 นาที เพื่อให้ผู้เรียนเอาใจใส่และมีใจจดจ่ออยู่กับเนื้อหาวิชาที่เรียนในระหว่างที่ครูผู้สอนบรรยาย การมีสมาธิจะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักทำ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มที่ รู้จักแก้ปัญหาเนื่องจากตนเองมีสติและสมาธิอยู่กับการเรียนอยู่เสมอ จึงมีปัญญาสามารถแก้ไขปัญหาค้นคว้าได้ทันที่ อย่างไรก็ตามการขาดจิตตะจะส่งผลให้การเรียนนั้นเกิดความเสียหายโดยไม่รู้ตัว หรือรู้ตัวก็ต่อเมื่อไม่สามารถแก้ไขปัญหได้แล้ว เช่น ในห้องเรียนภาษาอังกฤษ พบว่ามีนักเรียนส่วนหนึ่งไม่มีสมาธิในการเรียน ขาดวินัย และความรับผิดชอบในการเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จในชั่วโมงเรียน ส่งงานไม่ตรงเวลา บางคนนั่งหลับ และบางคนไม่สนใจเรียน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ผู้เรียนบางคนไม่สามารถอ่านคำศัพท์ในบทเรียนได้ แปลความหมายไม่ถูกต้อง ตลอดจนไม่สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ จึงส่งผลให้การพัฒนาความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ด้าน วิมังสา ครูควรฝึกให้ผู้เรียนใช้เหตุและผลในการคิดและตัดสินใจอยู่เสมอ ผู้เรียนจำเป็นต้องหมั่นคอยตรวจงานที่ตนเองทำว่าถูกหรือผิด ถ้าทำแล้วไม่ตรวจสอบความถูกต้องก็เหมือนคนไม่เอาใจใส่ต่องาน ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ครูสามารถออกแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนของผู้เรียนโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม ครูอาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์สรุปประโยคภาษาอังกฤษ สำเนียงเจ้าของภาษาหรือการใช้คำในสถานการณ์ต่างๆ และร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ กันภายในกลุ่ม หากพบว่ามีข้อผิดพลาดควรรับผิดชอบแก้ไขให้ถูกต้อง และนำหลักการนั้นมาใช้เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนได้ด้วยการหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากวิชาที่ตนเรียน เช่น เล่นอินเทอร์เน็ต โดยใช้ภาษาอังกฤษ อ่านป้ายประกาศหรือป้ายโฆษณาที่เป็นภาษาอังกฤษ ตั้งค่าโปรแกรมโทรศัพท์เป็นภาษาอังกฤษ และกิจกรรมการแปลข้อความภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เป็นต้น หากผู้เรียนพบปัญหาที่สามารถปรึกษาครูโดยไม่ละทิ้งหรือทอดทิ้งก็จะทำให้การศึกษาเล่าเรียนนั้นประสบผลสำเร็จดียิ่งขึ้น

อิทธิบาท 4 กับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ทักษะการฟังเป็นทักษะที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นทักษะการรับรู้ (Receptive skill) นับได้ว่าเป็นทักษะที่เกิดขึ้นก่อนทักษะการพูด ทักษะการฟังเป็นทักษะขั้นแรกสุดของพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนในการเรียนภาษาแม่และภาษาอื่นๆ ซึ่งการฟังถือได้ว่าเป็นทักษะการรับสารที่สำคัญ และเป็นทักษะแรกที่คุณครูต้องทำการสอน ขณะเดียวกันผู้พูดจะต้องฟังให้เข้าใจเสียก่อนจึงจะสามารถพูดโต้ตอบได้ ตลอดจนนำไปสู่ทักษะการอ่านหรือเขียน การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องเลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอน ตลอดจนวิธีการในแต่ละกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่มีความยาก-ง่าย ให้เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อที่ผู้เรียนจะได้ใช้ความขยันหมั่นเพียรในการฝึกทักษะการฟัง และมีความมุ่งมั่นและตั้งใจเมื่อต้องเผชิญกับแบบฝึกการฟังที่มีความยุ่งยากและซับซ้อน อีกทั้งผู้เรียนจะต้องมีทัศนคติที่ดี (attitude) ต่อการฝึกเรียนการฟังภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ขั้นหลังฟัง (Post-Listening) กิจกรรมในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ของแต่ละกิจกรรมหรือไม่ โดยการให้ทำแบบทดสอบหลังการฟัง และมีการมีการส่งเสริมสนับสนุน กระตุ้น (motivation and inspiration) ผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมหลากหลายและใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบ

ทักษะการพูดภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนานในการฝึกฝน โดยผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดในสถานการณ์ต่างๆ ให้มากที่สุด ฝึกกิจกรรมการพูดหลากหลายตามแบบชีวิตประจำวัน เช่น self-talk role-playing, simulation ตามระดับความยากง่าย จัดกิจกรรมและบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะฝึกฝน กล้าแสดงออกโดยไม่ต้องกลัวผิดหรือสำเนียงบกพร่อง ซึ่งจะช่วยเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน ด้วยการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนับสนุนการพูดเพื่อการสื่อสาร จะช่วยส่งผลทางบวกต่อการฝึกทักษะการพูด อย่างไรก็ตามผู้เรียนจะรู้สึกกังวลเมื่อต้องพูดภาษาอังกฤษ คิดคำศัพท์ไม่ออก ทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจ ดังนั้นแนวทางการพัฒนาทักษะด้านการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ดูภาพยนตร์ โดยผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการพูดโดยการฟังสำเนียงจากเจ้าของภาษาและได้เรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษจากสถานการณ์จริงที่หลากหลายตามเนื้อหาในภาพยนตร์ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถทำให้การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้นเช่นกัน

ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ถือได้ว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญสำหรับผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากการอ่านสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้นผู้สอนควรส่งเสริมการอ่านเพื่อที่ผู้เรียนจะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ครูผู้สอนกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการอ่านเหมาะสมกับวัย ความสามารถ หรือความถนัดในการเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติเชิงบวกเมื่อต้องอ่านบทอ่านภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนจัดเตรียมสื่อการสอนเพื่อความพร้อมในการสอนการอ่าน และจัดกิจกรรมการอ่านอย่างเป็นขั้นตอนจากสั้นๆ ง่ายๆ เพื่อให้

ผู้เรียนเกิดความสนใจ และเกิดแรงจูงใจในการอ่านโดยจัดกิจกรรมนำเข้าสู่การอ่าน Pre-reading กิจกรรมขณะสอนอ่าน While-reading และกิจกรรมหลังการอ่าน Post-reading มีการวัดผล ประเมินผลการอ่านของแต่ละคนเพื่อจุดจุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมต่อไป

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากที่สุด เพราะต้องใช้กระบวนการคิดและผลิตภาษาที่นานกว่าทักษะด้านอื่น เนื่องจากผู้เขียนจะต้องนำโครงสร้างของคำในประโยคและไวยากรณ์มาพิจารณาในขั้นตอนการเขียน เพราะถ้าเขียนผิดจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายผิด ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนได้เขียนจากสิ่งที่พบเจอในชีวิตประจำวัน จากภาพต่างๆ จากสิ่งแวดล้อม หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว ขณะเดียวกันผู้เรียนต้องฝึกเขียนทุกวัน และเขียนด้วยจิตใจรักที่จะเขียนและเพียรพยายามไปสู่ความสำเร็จ บรรยายภาคในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน ผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสการเรียนรู้ที่อิสระให้กับผู้เรียนในการถ่ายทอดความคิดและสร้างสรรค์งานเขียนอย่างที่ต้องการ คอยให้คำแนะนำและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ สนับสนุนให้ผู้เรียนอ่านทบทวนหลายๆ ครั้ง เพื่อตรวจทานแก้ไขงานเขียนให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้มีการให้ข้อมูลย้อนกลับจากครูและเพื่อน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ และผลงานที่ออกมามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บทสรุป

มนุษย์ทุกคนเมื่อเกิดมามีความมุ่งหวังที่จะก้าวไปสู่การประสบความสำเร็จในชีวิตด้วยกันทั้งสิ้น ต่างคนก็ต่างมีวิธีการหรือแนวทางที่จะทำให้ตนเองมีความสุขหรือความสำเร็จ ในการดำเนินชีวิตทางโลกทุกคนสามารถกำหนดชีวิตตนเองได้ โดยการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ด้วยการดำเนินตามหลักอริยบท 4 ซึ่งเป็นแนวทางสู่ความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาชีพต่างๆ หรือนำมาใช้ในการเรียนสำหรับนักเรียนนักศึกษา ดังนั้นการประยุกต์ใช้หลักอริยบท 4 สำหรับการเรียนหรือการพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษ จึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยจุดเริ่มต้นของการเรียนจะต้องมีใจรักหรือมีความต้องการที่จะทำ เพื่อนำสิ่งที่ตนเองได้เรียน มาใช้ในการสร้างความสำเร็จของชีวิต และในขณะที่เรียนจะต้องมีความเพียรพยายามในการพัฒนาผลการเรียนของตนให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ มีความอดทนเป็นที่ตั้ง มีความฝึกฝน และมีใจจดจ่อกับการเรียนอยู่เสมอ ตลอดจนใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจสอบสิ่งที่ทำให้ละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ผลการเรียนดีและประสบความสำเร็จ ทั้งนี้การนำหลักอริยบท 4 มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาเล่าเรียน จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนด้วย ดังนั้นการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการสอนภาษาอังกฤษ จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเพิ่มพูนความรู้และเข้าใจหลักของการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของชีวิต

เอกสารอ้างอิง

- พระเทพเวที (ประยุทธ ปยุตโต). (2542). *ถึงเวลาปรับวิธีระบบพัฒนาคนกันใหม่*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- _____. (2543). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ดร.ณิ โอวรียาพิทักษ์ และคณะ. (2557). *การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา : กรณีศึกษานักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: บริษัท นานมีบุ๊คส์ พลัสลิเคชั่นส์ จำกัด.
- ว.วชิรเมธี. (2551). *คนสำเร็จ งานสำเร็จ*. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย. (2550). *หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: บริษัท จามจุรีโปรดักส์ จำกัด.
- อมร โสภณวิเชษฐ์วงศ์ และกวี อิศริวรรณ. (2553). *หนังสือเรียนสังคมศึกษา รายวิชา ส018- ส019 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อรชนิดา หวานคง. (2559). *การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21*. ใน *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 7(2), 303-314.

การวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้
เรื่องประเภทของคำกริยาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

Analyzing Linguistic Concepts for Designing Learning Management in The
Topic of Verb Types for Third-grade Elementary School Students.

วทันพร บุญชู / Wattanaporn Boonshu

ครูโรงเรียนวัดราชบุรุษรัทธา จังหวัดเพชรบุรี

Teacher at Wat Ratsadon Sarathata School, Phetchaburi Province

วันที่รับบทความ 28 พฤศจิกายน 2566 / แก้ไขบทความ 22 ธันวาคม 2566 / ตอรับบทความ 25 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ นำเสนอผลการวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์ไทย เรื่องประเภทของคำกริยา ประกอบด้วยไวยากรณ์แนวเดิมของพระยาอุปกิตศิลปสาร ไวยากรณ์โครงสร้างของ วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ ไวยากรณ์ปริวรรตของอุดม วโรตม์สิขิตติธ ไวยากรณ์ศัพท์การกของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และไวยากรณ์แนวใหม่ของนวรรณ พันธุมธา โดยเปรียบเทียบกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 และความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แนวคิดภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์ไทย เรื่อง ประเภทของคำกริยาที่สอดคล้องกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 นั้น ประกอบด้วยไวยากรณ์โครงสร้าง ไวยากรณ์ปริวรรต ไวยากรณ์ศัพท์การกและไวยากรณ์แนวใหม่ โดยไวยากรณ์ที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มากที่สุด ได้แก่ ไวยากรณ์โครงสร้าง และไวยากรณ์ศัพท์การก จากนั้นนำเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้ไปออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ “ตกปลาหาคำกริยา” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คำสำคัญ : แนวคิดภาษาศาสตร์, การจัดการเรียนรู้, คำกริยา, ประถมศึกษาปีที่ ๓

Abstract

This academic article presents the results of an analysis of linguistic concepts related to Thai grammar, specifically focusing on the types of verbs. The study includes traditional grammar concepts from Phraya Upakit Silapasarn, structural grammar from Wijin Panupong, transformational grammar from Udom Warotesikdit, semantic grammar from Amara Prasitrattasin, and the new grammar approach from Navawan Phanthumetha. The analysis compares these concepts with the Thai language textbook series, "Basic Thai Language

Foundations Volume 3 ," and evaluates their suitability for third-grade elementary school students.

The findings indicate that linguistic concepts related to Thai grammar, specifically verb types, align with the content of the mentioned textbook series. These concepts encompass structural grammar, transformational grammar, semantic grammar, and the new grammar approach. Among these, the grammatical structures and semantic grammar are found to be most suitable for third-grade students. Subsequently, the analyzed content is used to design a learning activity titled "Fishing for Verbs" for third-grade elementary school students.

Keywords : Linguistic concepts, learning management, verbs, elementary education.

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลที่ใช้ภาษาเดียวกัน เป็นเครื่องมือสำหรับการแสวงหาความรู้และประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพที่มั่นคงได้ ภาษาไทยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของคนไทย ดังนั้นภาษาไทยจึงเป็นวิชาหนึ่งที่อยู่ในหลักสูตรตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญของภาษาไทยเอาไว้ว่า

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 1)

จากความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ภาษาไทยเป็นวิชาพื้นฐานที่เด็กและเยาวชนของชาติทุกคนต้องเรียนรู้ ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การพูด และการดู ตลอดจนต้องรู้จักลักษณะและกฎเกณฑ์ต่างๆ จึงจะทำให้การสื่อสารและการนำภาษาไทยไปใช้ในบริบทต่างๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การเรียนรู้ลักษณะและกฎเกณฑ์ต่างๆ จนสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นจะต้องตระหนักถึงความถูกต้องของไวยากรณ์หรือหลักภาษา หากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะ กฎเกณฑ์ และการใช้ภาษาที่ถูกต้องจะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพดังที่กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2555 : คำนำ) กล่าวไว้ในหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 สรุปได้ว่า ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญของคนในสังคม การใช้ภาษาเพื่อสื่อสารที่ถูกต้องและสมบูรณ์ ผู้ใช้จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจหลักภาษามีทักษะการใช้ภาษาเพื่อพัฒนาการสื่อสารในสังคม

ทักษะการใช้ภาษาเขียนหรือภาษาพูดเพื่อสื่อสารในสังคมให้ประสบผลสำเร็จ จะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียบเรียงคำให้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ หากเรียงคำไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์จะส่งผลให้การสื่อสารล้มเหลวหรือไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ดังนั้นการเรียบเรียงคำให้เป็นประโยคเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการสื่อสาร ผู้ใช้ภาษาจึงต้องเข้าใจเกี่ยวกับชนิดของคำว่า ทำหน้าที่ใดในประโยคบ้าง โดยเฉพาะคำกริยาซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของประโยค ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2555 : 32) กล่าวไว้ในหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธสาร ไว้ว่า คำกริยา คือ คำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนหลักของกริยาวลีซึ่งเป็นหัวใจของประโยค

การเรียนรู้เรื่องคำกริยาสำหรับนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรากฏในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นลำดับแรก ตัวชี้วัด ท 4.1 ป.3/2 ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหากนักเรียน เรียนรู้เรื่องคำกริยาและประเภทของคำกริยาได้เข้าใจถ่องแท้แล้ว จะสามารถต่อยอดไปสู่เรื่องการวิเคราะห์ประโยคสองส่วน และประโยคสามส่วนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้อีกด้วย

การพัฒนาแนวคิดทางภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคำกริยา มีมาตั้งแต่ไวยากรณ์แนวเดิมเป็นต้นมา ส่งผลให้เกิดความสับสนในเนื้อหาที่ครูจะใช้ในการสอนนักเรียนของตน ครูบางท่านเลือกใช้แนวคิดไวยากรณ์แนวเดิมของพระยาอุปกิตศิลปสาร มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากมีความคุ้นเคยและเข้าใจอย่างถ่องแท้ แต่ครูอีกหลายๆ ท่าน เริ่มปรับปรุงเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดหนังสืออุเทศภาษาไทยมาเป็นคู่มือด้านเนื้อหา แต่อย่างไรก็ตามการอธิบายนิยามและการยกตัวอย่างของหนังสืออุเทศภาษาไทยบางครั้งก็สร้างความสับสนให้กับครูผู้สอนได้เช่นกัน เนื่องจากอาจจะมีวลีของบางเนื้อหาหรือบางคำที่ใช้เป็นตัวอย่าง เมื่อครูผู้สอนมีความสับสนในเนื้อหา ย่อมส่งผลต่อการถ่ายทอดไปสู่นักเรียน นักเรียนก็จะเกิดความสับสนหรือความสงสัยได้เช่นกัน สอดคล้องกับคำกล่าวของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553 : คำนำ) กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับไวยากรณ์ไว้สามารถสรุปได้ดังนี้ ประการแรก ปัญหา

ในการวิเคราะห์ภาษาไทย เกิดจากความขัดแย้งกันระหว่างนักไวยากรณ์ที่ยึดถือทฤษฎีภาษาศาสตร์ต่างกัน โดยไม่มีการประเมินว่า ทฤษฎีอะไรดีหรือเหมาะสมที่สุด ความขัดแย้งก่อให้เกิดความไม่แน่นอน และไม่สม่ำเสมอ ในการตัดสินว่าอะไรเป็นอะไร เช่น การระบุชนิดของคำ การแสดงโครงสร้างของประโยค เป็นต้น ส่งผลให้ ภาษาไทยดูไร้กฎเกณฑ์ ไร้โครงสร้าง และเป็นภาษาที่ยากในการเรียนและสอน ประการที่สอง ปัญหาด้านการ วิเคราะห์ภาษาไทยยังเกิดจากการที่ตัวภาษาไทยเองเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามการเปลี่ยนแปลงของโลก รูปแบบหรือโครงสร้างที่เคยใช้กันในชีวิตจริงอาจเลิกใช้แล้ว และรูปแบบหรือโครงสร้างที่ไม่เคยใช้ก็อาจกลายเป็นที่ ยอมรับของคนทั่วไป ปรากฏการณ์ใหม่ในภาษารูปแบบใหม่นี้ มักไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ที่ยึดถือตำราไวยากรณ์ เล่มเก่าๆ ที่ตามไม่ทันภาษาที่เกิดขึ้นใหม่ จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างรูปแบบที่ใช้กันจริงกับรูปแบบที่อยู่ในตำรา ไวยากรณ์ ส่งผลให้เกิดการถกเถียงกันว่าแบบใดผิดแบบใดถูก แบบใดควรใช้หรือไม่ควรใช้ ข้อขัดแย้งนี้ส่งผลไปถึง ปัญหาในการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การเลือกใช้แนวคิดภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์ไทย จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของครูผู้สอน ในการคัดเลือกให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทต่างๆ มากที่สุด เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิผลสูงสุด ยิ่งไปกว่านั้น ไวยากรณ์เปรียบเสมือนยาขมที่นักเรียนไม่ชื่นชอบเนื่องจากมีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน เน้นการท่องจำ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสังเกตและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับไวยากรณ์เรื่องนั้นๆ จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ของครูผู้สอนที่จะออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติและลงมือทำ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน และเปลี่ยนทัศนคติในการมองไวยากรณ์เป็นเพียงแค่ความจำ

เนื้อหาเกี่ยวกับไวยากรณ์หรือหลักภาษาไทย สามารถออกแบบหรือสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมในลักษณะ Active Learning ได้ เนื่องจากการเรียนรู้ไวยากรณ์ไทยไม่จำเป็นต้องท่องจำเพียงอย่างเดียว สามารถเรียนรู้ จากความเข้าใจหรือเรียนรู้ด้วยการพิสูจน์ หาผลลัพธ์เชิงวิทยาศาสตร์ได้ หากครูผู้สอนหาความสัมพันธ์ระหว่าง แนวคิดภาษาศาสตร์กับศาสตร์การสอนที่สอดคล้องกันก็สามารถเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้จากการท่องจำ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานได้อย่างแน่นอน

บทความนี้มุ่งศึกษาการวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประเภท ของคำกริยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนำเสนอแนวทางการการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่อง ประเภทคำกริยา ด้วยแนวคิด PLEARN ซึ่งเป็นแนวคิดที่สามารถสร้างความสนุกสนานในการเรียน ไวยากรณ์ผ่านการเล่นโดยไม่เน้นการท่องจำ

ประเภทคำกริยา : หลากแนวคิด หลายทฤษฎี

การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ครูจำเป็นต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ หากมีความง่ายมากเกินไปอาจส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนรู้เนื้อหาเดิม แต่ถ้ามีความยากมากเกินไปก็ส่งผลให้นักเรียนเกิดอคติกับการเรียนวิชาภาษาไทยได้เช่นกัน ดังนั้นการวิเคราะห์เนื้อหาจึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวชี้วัด หนังสืออุเทศ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกันทั่วประเทศ เพื่อสร้างความเป็นมาตรฐานและความเท่าเทียมกัน

การวิเคราะห์เนื้อหา เรื่อง ประเภทคำกริยา สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มาตรฐาน ท 4.1 ตัวชี้วัด ป. 3/2 ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ระบุขอบเขตของเนื้อหาไว้ในสาระการเรียนรู้ คือ ชนิดของคำประกอบไปด้วยคำนาม คำสรรพนาม และคำกริยา ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มาตรฐาน ท 4.1 ตัวชี้วัด ป. 4/2 ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ระบุขอบเขตของเนื้อหาไว้ในสาระการเรียนรู้ คือ ชนิดของคำประกอบไปด้วยคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะได้เรียนรู้เรื่องคำกริยา โดยครูศึกษาเนื้อหาเพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำกริยาของครูแต่ละท่าน ย่อมแตกต่างกันในด้านเนื้อหา ตามแนวคิดภาษาศาสตร์ต่างๆ และความยากง่ายของเนื้อหา ส่งผลให้นักเรียนในพื้นที่ต่างๆ รับรู้และเข้าใจเรื่องคำกริยาแตกต่างกัน ดังนั้นครูจำเป็นต้องตระหนักถึงหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย ซึ่งเป็นหนังสืออ้างอิงเนื้อหา เพื่อใช้จัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยในปัจจุบัน ยิ่งไปกว่านั้นการทดสอบในระดับชาติต่างๆ จะยึดถือเนื้อหาในหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทยเป็นสำคัญ การวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องคำกริยาจากแนวคิดไวยากรณ์ต่างๆ เพื่อนำมาใช้ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 เป็นสำคัญ

การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคำกริยาในบทความนี้ จะขอเสนอเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเภทของคำกริยาเท่านั้น โดยหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 (2555 : 32) กล่าวไว้สามารถสรุปได้ว่า คำกริยามี 2 ประเภท ได้แก่ 1) คำกริยาประเภทที่มีหน่วยกรรม ประกอบด้วย คำกริยากรรม และคำกริยาทวิกรรม 2) คำกริยาประเภทที่ไม่มีหน่วยกรรม ประกอบด้วย คำกริยาอกรรม คำกริยาคุณศัพท์ คำกริยาต้องเติมเต็ม คำกริยานำ และคำกริยาตาม

การจำแนกชนิดของคำตามหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 ใช้เกณฑ์หน้าที่ เกณฑ์ตำแหน่ง และเกณฑ์ความหมายในการจำแนก แสดงให้เห็นว่าการจำแนกครั้งนี้เสมือนการรวมแนวคิดทางภาษาศาสตร์ต่างๆ เพื่อลดความสับสนในการอธิบายนิยามหรือลักษณะต่างๆ ทางภาษาไทย ดังนั้นแนวคิดในหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 จึงมีความสอดคล้องกับแนวคิดทางไวยากรณ์ต่างๆ

โดยจะอธิบายผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของไวยากรณ์แนวเดิม ไวยากรณ์โครงสร้าง ไวยากรณ์ปริวรรต ไวยากรณ์ศัพท์การก และไวยากรณ์แนวใหม่ ดังนี้

1. ไวยากรณ์แนวเดิม

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2545 : 84) กล่าวถึง เรื่องประเภทของคำกริยาสามารถสรุปได้ว่า คำกริยา จำแนกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย 1) อกรรมกริยา 2) สกรรมกริยา 3) วิกตรกริยา และ 4) กริยานุเคราะห์ โดยมีคำอธิบายดังนี้

1.1 อกรรมกริยา คือ คำกริยาที่มีใจความสมบูรณ์ ไม่ต้องมีคำที่ทำหน้าที่กรรมมาต่อข้างท้าย เช่น

คนนอน	มีใจความสมบูรณ์
เขาไป	มีใจความสมบูรณ์

1.2 สกรรมกริยา คือ คำกริยาที่มีใจความไม่สมบูรณ์ ต้องมีคำที่ทำหน้าที่เป็นกรรม มาต่อข้างท้าย เช่น

เขากิน_____	มีใจความไม่สมบูรณ์
เขากินปลา	มีใจความสมบูรณ์

แสดงให้เห็นว่า คำว่า “ปลา” ทำหน้าที่เป็นกรรม ประโยคจึงมีใจความสมบูรณ์ขึ้น

1.3 วิกตรกริยา คือ คำกริยาที่ไม่มีใจความ ต้องอาศัยเนื้อความจากศัพท์วิกติการกหรือการกอื่นที่อยู่ข้างท้าย จึงจะได้ใจความสมบูรณ์ เช่น

เขาเป็น	ไม่มีใจความ
เขาเป็นหมอ	มีใจความสมบูรณ์

1.4 กริยานุเคราะห์ คือ คำกริยาที่ใช้ช่วยกริยาอื่นเพื่อให้ได้ใจความสมบูรณ์ขึ้น เช่น

เขาคงดีฉัน
เขาจะดีฉัน

เมื่อพิจารณาเนื้อหาจากไวยากรณ์แนวเดิมของพระยาอุปกิตศิลปสารพบว่า มีความสอดคล้องกับ หนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 ในส่วนของอกรรมกริยา สกรรมกริยา และวิกตรกริยา แต่วิกตรกริยาจะจัดอยู่ในกริยาต้องเติมเต็มในหนังสืออุเทศภาษาไทย ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวกับกริยานุเคราะห์ จะจัดอยู่ในหมวดหมู่คำช่วยกริยาของหนังสืออุเทศ ซึ่งปาลิตา ผลประดับเพ็ชร (2562 : 41-42) อธิบายไว้สามารถสรุปได้ว่า คำกริยานุเคราะห์ตามตำราของพระยาอุปกิตศิลปสารบางคำ จัดเป็นคำชนิดอื่นในหนังสืออุเทศ

ภาษาไทย ได้แก่ คำช่วยกริยา คำวิเศษณ์ และคำลงท้าย ยิ่งไปกว่านั้นคำกริยานุเคราะห์ ไม่ควรจัดว่าเป็นคำกริยา เพราะไม่มีเนื้อความแสดงอาการของนามหรือสรรพนาม เพื่อให้รู้ว่ำนามหรือสรรพนามนั้นทำอะไรหรือเป็นอย่างไร แต่กริยานุเคราะห์ทำหน้าที่เพียงบอกความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์กับกริยาหลักของประโยคเท่านั้น

2. ไวยากรณ์โครงสร้าง

วิจิตร ภาณุพงศ์ (2543 : 175-176) จำแนกชนิดของคำโดยใช้ตำแหน่งของคำเป็นเกณฑ์การทดสอบว่า คำใดเป็นคำในหมวดใดจะใช้กรอบประโยคทดสอบ คำใดปรากฏในตำแหน่งเดียวกันได้ก็ถือว่าเป็นคำในหมวดคำเดียวกัน การวิจัยครั้งนี้จึงสนใจศึกษาเฉพาะหมวดคำกริยาตามขอบเขตที่กำหนดไว้ ดังนี้

2.1 หมวดคำกริยากรรม

คำที่ปรากฏในตำแหน่งของกรอบคู้่นี้ ได้จัดว่าเป็นคำในหมวดคำกริยากรรม

	1 ก. นาม	_____	แล้ว
	1 ข. นาม	กำลัง	_____
เช่น	1 ก. ฟน	ตก	แล้ว
	1 ข. ฟน	กำลัง	ตก

2.2 หมวดคำกริยากรรมย่อย

คำที่ปรากฏในตำแหน่งของกรอบคู้่นี้ ได้จัดว่าเป็นคำในหมวดคำกริยากรรมย่อย

	นาม	_____	กว่า	นาม	แล้ว
เช่น	เสื้อ	เก่า	กว่า	กางเกง	แล้ว

2.3 หมวดคำกริยากรรม

คำที่ปรากฏในช่องว่าง กรอบ 2 ก และ 2 ข ได้จัดว่าเป็นคำในหมวดคำกริยากรรม

	2 ก. นาม	_____	นาม	แล้ว
	2 ข. นาม	กำลัง	_____	นาม
เช่น	2 ก. น้ำ	ท่วม	กับข้าว	แล้ว
	2 ข. น้ำ	กำลัง	ท่วม	กับข้าว

2.4 หมวดคำกริยาวิกรรม

คำที่ปรากฏในตำแหน่งของกรอบคูนี ได้จัดว่าเป็นคำในหมวดคำกริยาวิกรรม

	นาม	_____	นาม	นาม	แล้ว
	นาม	กำลัง	_____	นาม	นาม
เช่น	แม่	ให้	เงิน	น้อง	แล้ว
	แม่	กำลัง	ให้	เงิน	น้อง

เมื่อพิจารณาเนื้อหาจากไวยากรณ์โครงสร้างของวิจินต์ ภาณุพงศ์พบว่า มีความสอดคล้องกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 แต่มีการเปลี่ยนแปลงเพียงชื่อเรียกเท่านั้น นั่นคือหมวดคำกริยาวิกรรมย่อย จะสอดคล้องกับคำกริยาคุณศัพท์ในหนังสืออุเทศภาษาไทย แสดงให้เห็นว่าไวยากรณ์แนวโครงสร้าง มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ สามารถพิสูจน์ได้จริง ซึ่งแตกต่างจากไวยากรณ์แนวเดิมที่มุ่งเน้นเรื่องความหมาย ทำให้เกิดความสับสนในการจำแนกชนิดของคำ สอดคล้องกับคำกล่าวของวิจินต์ ภาณุพงศ์ (2543 : 50) สรุปได้ว่า ความหมายเป็นเรื่องซับซ้อน เพราะมีความเกี่ยวเนื่องกับประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก ตลอดจนอารมณ์ของผู้พูดและผู้ฟัง เป็นเรื่องที่จะศึกษาให้รู้รายละเอียดค่อนข้างยากและเป็นสิ่งที่เข้าไม่ถึง ดังนั้นจึงไม่ควรใช้เกณฑ์ความหมายเป็นหลักในการจำแนกคำ

3. ไวยากรณ์แนวปริวรรต

อุดม วโรตม์สิกขิตต์ (2563 : 171-174) จำแนกประเภทของคำกริยา ตามลักษณะของโครงสร้างหลัก และโครงสร้างผิวไว้ 3 ประเภท ได้แก่ สกรรมกริยา อกรรมกริยา และวิเศษณกริยา สามารถอธิบายได้ดังนี้

3.1 สกรรมกริยา คือ กริยาที่มีกรรมตามมาในโครงสร้างหลัก เช่น กิน หำ หิว หัก เป็นต้น กริยาใดที่มีลักษณะเป็นสกรรมกริยาแล้ว ไม่สามารถเป็นอกรรมกริยา หรือวิเศษณกริยาได้

3.2 อกรรมกริยา คือ กริยาที่ไม่ต้องมีกรรมตามในโครงสร้างหลัก เช่น ร้อง ไป มา นอน เป็นต้น

3.3 วิเศษณกริยา ไวยากรณ์แนวเดิมจะเรียกว่า ลักษณะวิเศษณ์ หรือเทียบเคียงกับภาษาอังกฤษ คือ คำคุณศัพท์ โดยคำวิเศษณกริยานี้ สามารถเปรียบเทียบได้ กล่าวคือ สามารถนำหน้าคำว่า “กว่า” ได้ เช่น สวยกว่า ดีกว่า แดงกว่า

เมื่อพิจารณาเนื้อหาจากไวยากรณ์แนวปริวรรตของอุดม วโรตม์สิกขิตต์พบว่า มีความสอดคล้องกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 แต่มีการเปลี่ยนแปลงเพียงชื่อเรียกเท่านั้น นั่นคือคำวิเศษณกริยา จะสอดคล้องกับกริยาคุณศัพท์ในหนังสืออุเทศภาษาไทย แสดงให้เห็นว่าไวยากรณ์แนวปริวรรต มีการผสมผสานแนวคิดการจำแนกคำแบบภาษาอังกฤษไว้ด้วย จึงมีนักวิชาการหลายคนเสนอแนวคิดในการทดสอบคำวิเศษณกริยา เช่น การทดสอบด้วยการเติมคำว่า “ทำไม” ไว้ท้ายคำวิเศษณกริยาเพื่อสรุปว่า

คำวิเศษณกริยาจะตามด้วยคำว่า “ทำไม” ไม่ได้ ยิ่งไปกว่านั้น มีแนวคิดเกี่ยวกับการทดสอบคำวิเศษณกริยา ด้วยการเติมคำว่า “การ” หรือ “ความ” ไว้ด้านหน้า เพื่อแยกคำวิเศษณกริยาออกจากคำกริยาทั่วไป

4. ไวยากรณ์ศัพท์การก

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553 : 54) กล่าวถึง การจำแนกคำกริยาไว้ว่า คำกริยา คือ คำที่ปรากฏหลังคำว่า “ไม่” ได้ แต่คำชนิดอื่นไม่สามารถปรากฏหลังคำว่า “ไม่” ได้ การใช้คำว่า “ไม่” เป็นเกณฑ์สำคัญในการระบุคำกริยา และแยกคำกริยาให้ต่างจากคำชนิดอื่น

ตัวอย่างที่ 1

คำว่า ไม่เดิน ไม่สวย ไม่เข้าใจ ไม่พัฒนา ไม่ชอบ

คำว่า เดิน สวย เข้าใจ พัฒนา ชอบ สามารถตามหลังคำว่า “ไม่” ได้จึงจัดว่าเป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 2

คำว่า ไม่บ้าน ไม่กับ ไม่นี้ ไม่และ ไม่โธ่

คำว่า บ้าน กับ นี้ และ โธ่ ไม่สามารถตามหลังคำว่า “ไม่” ได้ เนื่องจากไม่มีความหมายหรือความหมายไม่สมบูรณ์ จึงไม่จัดเป็นคำกริยา

เมื่อพิจารณาเนื้อหาจากไวยากรณ์ศัพท์การกของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์พบว่า มีความสอดคล้องกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 กล่าวคือ คำว่า “ไม่” จัดเป็นคำปฏิเสธ ในหนังสืออุเทศภาษาไทย อธิบายไว้ว่า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555 : 64) คำปฏิเสธ คือ คำที่ใช้บอกปิดหรือไม่ยอมรับจำแนกได้ 2 ชนิด คือ คำปฏิเสธกริยาและคำปฏิเสธข้อความ โดยคำปฏิเสธกริยา ได้แก่ คำว่า “ไม่” และ “มิ” จะปรากฏหน้าคำกริยา เช่น ผมมิใช่คนดีอะไร คนหลายคนไม่ชอบทุเรียน เขาเดินไม่ระวังรถ เป็นต้น

5. ไวยากรณ์แนวใหม่

นworรณ พันธุเมธา (2559 : 8) อธิบายการจำแนกประเภทของคำกริยาโดยใช้ความหมายเป็นเกณฑ์สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่ คำกริยาแสดงอาการ คำกริยาแสดงสภาพ และคำกริยาแสดงการประสบ สามารถอธิบายได้ดังนี้

5.1 คำกริยาแสดงอาการ คือ การแสดงอาการที่เคลื่อนที่ หรืออาการที่อยู่กับที่

ตัวอย่างคำกริยาแสดงอาการที่อยู่กับที่ เช่น หัวเราะ นั่ง ก้ม ยืน

ตัวอย่างคำกริยาแสดงอาการเคลื่อนไหว เช่น กระโจน กระโดด วิ่ง ถลา บิน

คำกริยาแสดงอาการจะปรากฏร่วมกับหน่วยนาม ซึ่งหมายถึงผู้ทำกริยานั้นๆ ถ้าเป็นคำกริยาแสดงอาการที่อยู่กับที่ ก็อาจจะมีหน่วยนามที่หมายถึงสถานที่ที่เกิดกริยานั้นปรากฏอยู่ด้วย ถ้าเป็นกริยาแสดงอาการที่เคลื่อนที่ ก็อาจจะมีหน่วยนามที่หมายถึงจุดหมายหรือแหล่งเดิมของกริยาปรากฏร่วมด้วย

- ตัวอย่าง**
- ก. น้องหัวเราะ
 - ข. เด็กๆ ไปโรงเรียน
 - ค. คุณพ่อเดินจากบ้าน

5.2 คำกริยาแสดงสภาพ คือ คำที่มีความหมายแสดงสภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นสภาพจิตใจ หรือสภาพร่างกาย คำกริยาบางคำจะบอกลักษณะ เช่น กลม แบน ยาว เรียว บางคำบอกสัมผัส เช่น นุ่ม เบา ร้อน สาก บางคำบอกสี เช่น ดำ ขาว เขียว บางคำบอกนิสัย เช่น หยิ่ง ใจดี ขี้อิจฉา บางคำบอกอายุ เช่น แก่ หนุ่ม สาว บางคำบอกค่า เช่น ดี เลว ใช้ได้ และบางคำบอกความเร็ว เช่น เร็ว ช้า ชุ่มฉ่ำ คำกริยาที่แสดงสภาพ จะปรากฏร่วมกับหน่วยนามที่หมายถึงบุคคลหรือสิ่งที่เป็นเจ้าของสภาพนั้นๆ

- ตัวอย่าง**
- ก. ตอนนี้นั้นสกปรกจัง
 - ข. เด็กคนนี้หัวดื้อ
 - ค. บ้านเขาใหญ่ชะ

5.3 คำกริยาแสดงการประสบ คือ คำที่มีความหมายเกี่ยวกับการรับรู้ การรู้สึก หรือประสาทสัมผัส คำกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการรับรู้ จะปรากฏร่วมกับหน่วยนามที่หมายถึงผู้รู้

- ตัวอย่าง**
- ก. เรารู้
 - ข. ฉันไม่เข้าใจ

เมื่อพิจารณาเนื้อหาจากไวยากรณ์แนวใหม่ของนวรรณ พันธุมะธาพบว่า มีความสอดคล้องกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 แต่มีบางเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกัน ทำให้เห็นว่าเนื้อหาของไวยากรณ์แนวใหม่มีความซับซ้อน ยิ่งไปกว่านั้นชื่อประเภทของคำกริยาก็มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ คำกริยาแสดงอาการสอดคล้องกับคำกริยาที่มีหน่วยกรรมและคำกริยากรรมในหนังสืออุเทศภาษาไทย คำกริยาแสดงสภาพสอดคล้องกับคำกริยาคุณศัพท์และคำกริยาต้องเติมเต็มในหนังสืออุเทศภาษาไทย และคำกริยาแสดงการประสบสอดคล้องกับคำกริยากรรมในหนังสืออุเทศภาษาไทย การจัดจำแนกประเภทของคำกริยาโดยใช้ความหมายเป็นเกณฑ์ อาจจะทำให้เกิดความสับสนได้

การวิเคราะห์เนื้อหาประเภทของคำกริยาจากตำราไวยากรณ์ไทยต่างๆ พบว่า ไวยากรณ์ต่างๆ มีเนื้อหาที่สอดคล้องและใกล้เคียงกัน แตกต่างกันเพียงชื่อเรียกเป็นสำคัญเท่านั้น แต่การอธิบายแนวคิดสัมพันธ์สอดคล้องกัน ยกเว้นแนวคิดไวยากรณ์แนวเดิมจากหนังสือหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสารที่แตกต่างจากหนังสืออุเทศภาษาไทยในด้านการจัดหมวดหมู่เนื้อหา ส่งผลให้คำกริยานุเคราะห์เปลี่ยนหน้าที่เป็นคำช่วยกริยาซึ่งเป็นคำชนิดใหม่ในหนังสืออุเทศภาษาไทย

ความง่าย ความยาก : วิพากษ์ความเหมาะสมกับนักเรียน ป.3

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีอายุอยู่ในช่วง 8-9 ปี การเรียนรู้ที่ดีสำหรับนักเรียนในช่วงวัยนี้ คือ การเรียนรู้ผ่านสิ่งต่างๆ ที่เป็นรูปธรรม นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ผ่านองค์ความรู้ที่เป็นนามธรรมได้ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ซึ่งมารุต พัฒนา (2565 : 15-16) กล่าวไว้สามารถสรุปได้ว่า เด็กที่มีอายุช่วง 7-11 ปี จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในระยะที่ 3 ขั้นคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นรูปธรรม (Concrete Operation Stage or Period of Concrete Operation) กล่าวคือ เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาในการใช้เหตุผล ในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา สามารถจินตนาการภาพในสมอง (mental representations) เข้าใจการคงสภาพปริมาณของสสาร (conservation) ตลอดจนการคิดเชิงหาความสัมพันธ์ การเรียงลำดับ การจัดหมวดหมู่ การคิดสะท้อน (reflective thinking) การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตามเด็กยังมีข้อจำกัดในการเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรมสูง นอกจากนี้ยังสามารถสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (inductive logic) โดยนำประสบการณ์ของตนเองไปสร้างข้อสรุปทั่วไปได้ แต่ยังไม่สามารถสร้างข้อสรุปแบบนิรนัย (deductive logic) ได้ดีมากนัก

ดังนั้นการคัดเลือกเนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของคำกริยา เพื่อใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จึงจำเป็นจะต้องยึดสิ่งที่เป็นรูปธรรม จับต้องได้ และมองเห็นได้ เพื่อสร้างความเข้าใจและองค์ความรู้ที่คงทนให้กับนักเรียน เมื่อพิจารณาแนวคิดทางไวยากรณ์ไทยต่างๆ แล้ว สามารถอธิบายรายละเอียดได้ ดังนี้

1. ไวยากรณ์แนวเดิม

พระยาอุปกิตศิลปสารได้กำหนดชื่อเรียกประเภทของคำกริยาที่ค่อนข้างยาก เมื่อเปรียบเทียบกับหนังสืออุเทศภาษาไทยที่มีการกำหนดชื่อเรียกตามลักษณะของคำประเภทนั้นๆ ผู้ศึกษาเข้าใจได้ทันทีโดยไม่ต้องค้นหาความหมายหรือลักษณะเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เช่น การเปรียบเทียบระหว่างคำว่า “วิตรรกกริยา” ในหนังสือหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสารและคำว่า “กริยาต้องเติมเต็ม” ในหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 จะเห็นได้ว่า เมื่อพบคำกริยาประเภทนี้แล้ว คำเรียกที่เข้าใจได้ทันทีคือ “กริยาต้องเติมเต็ม” ซึ่งเป็นชื่อเรียกที่สามารถอธิบายลักษณะเฉพาะของคำกริยาประเภทนั้นๆ ไว้แล้ว ดังนั้นแนวคิดไวยากรณ์แนวเดิมของพระยาอุปกิตศิลปสาร จึงไม่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไม่สามารถเข้าใจคำศัพท์ที่ยากๆ หรือคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคยได้ สอดคล้องกับระวีวรรณ ศรีครามครัน (2562 : 153) อธิบายเกี่ยวกับการสอนคำศัพท์ไว้สามารถสรุปได้ว่า การสอนคำใดคำหนึ่ง ควรจะต้องเน้นคำที่ต้องการสอน ไม่ให้ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินความเข้าใจของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นอุปสรรค และส่งผลให้การเข้าใจความหมายเกี่ยวกับคำคำนั้นไขว้เขวไป

เมื่อพิจารณาบัญชีคำที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต้องเรียนตลอดจนเขียนและอ่านได้พบว่า ไม่ปรากฏคำศัพท์ที่สอดคล้องกับชื่อเรียกชนิดของคำตามไวยากรณ์แนวเดิมของพระยาอุปกิตศิลปสาร แสดงให้เห็นว่าหากใช้ไวยากรณ์แนวเดิม ไปออกแบบการจัดการเรียนรู้อาจจะส่งผลให้นักเรียนไม่เข้าใจหรือเกิดความเบื่อหน่ายที่ต้องเรียนในสิ่งที่ยากเกินความสามารถของตนเอง

2. ไวยากรณ์โครงสร้าง

วิจินต์ ภาณุพงศ์ ได้อธิบายประเภทของคำกริยา โดยใช้กรอบประโยคทดสอบซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่สามารถทำให้ผู้อ่านหรือผู้ศึกษาเข้าใจได้ง่าย ตลอดจนสามารถจำแนกคำกริยาออกเป็นหมวดหมู่ได้โดยใช้เวลาไม่นาน เนื่องจากมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ดังนั้นแนวคิดไวยากรณ์โครงสร้างของวิจินต์ ภาณุพงศ์ จึงมีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากเป็นแนวคิดไวยากรณ์ไทยที่สามารถแสดงเป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน นั่นคือ การกำหนดกรอบประโยคทดสอบ เพื่อระบุตำแหน่งของคำกริยา คำใดที่ปรากฏในตำแหน่งประโยคทดสอบต่างๆ ได้ตามที่กำหนด คำนั้นก็จัดเป็นคำกริยาประเภทนั้นๆ ได้

หากให้นักเรียน เรียนรู้ประเภทของคำกริยาผ่านการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองหรือเรียนรู้จากครู ย่อมทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจผิดหรือความสับสนของคำกริยาบางคำ ที่อาจจะมีความสับสนในการจัดประเภท ต้องใช้ความคิดขั้นสูง และกระบวนการวิเคราะห์อย่างละเอียดในการจำแนกคำนั้นๆ ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อาจจะทำไม่ได้

การออกแบบกรอบประโยคทดสอบของวิจินต์ ภาณุพงศ์ ยังมีความสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การอุปนัย ซึ่งทศนา แหมมณี (2557 : 340) อธิบายไว้สามารถสรุปได้ว่า วิธีสอนโดยการใช้การอุปนัยเป็นกระบวนการสอนที่ครูใช้ในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการนำตัวอย่าง ข้อมูล ความคิด เหตุการณ์ สถานการณ์ ปรากฏการณ์ที่มีหลักการ แนวคิดที่ต้องการสอนให้แก่ผู้เรียน มาให้ผู้เรียนศึกษาวิเคราะห์จนสามารถถึงหลักการ แนวคิดที่แฝงอยู่ออกมาเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ต่อไป กล่าวได้ว่า วิธีสอนโดยการใช้การอุปนัยเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนสรุปหลักการจากตัวอย่างต่างๆ ด้วยตนเอง

จากความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางภาษาศาสตร์ของวิจินต์ ภาณุพงศ์กับแนวคิดวิธีสอนโดยการใช้การอุปนัยของทศนา แหมมณี สามารถอธิบายอย่างเข้าใจได้ว่า กระบวนการใช้กรอบประโยคทดสอบเพื่อจำแนกคำกริยาออกเป็นประเภทต่างๆ จะต้องใช้ตัวอย่างคำกริยาจำนวนหนึ่งเพื่อแบ่งกลุ่ม จากนั้นร่วมกันสรุปลักษณะที่คล้ายกันของคำกริยาในแต่ละกลุ่มเสมือนกับกระบวนการสอนโดยการใช้การอุปนัยที่ต้องศึกษา สังเกตลักษณะ

ของตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อจัดกลุ่มแล้วสรุปลักษณะสำคัญของกลุ่มนั้นๆ ให้สอดคล้องกับแนวคิดหรือทฤษฎีหนึ่งๆ

3. ไวยากรณ์แนวปริวรรต

อุดม วโรตม์สิกขิตต์ ได้อธิบายการจำแนกประเภทของคำกริยาโดยใช้แนวคิดโครงสร้างลึกและโครงสร้างผิว แสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนในเรื่องโครงสร้างของประโยคที่ส่งผลต่อการจำแนกประเภทของคำกริยา กล่าวคือ หากนำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะต้องสอนให้นักเรียนเข้าใจรูปประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ (โครงสร้างลึก) ไม่ใช่เพียงสังเกตประโยคในการสื่อสารหรือสนทนา (โครงสร้างผิว) เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ความซับซ้อนในการพิจารณาประเภทของคำกริยาตามแนวคิดไวยากรณ์แนวปริวรรตนี้จึงไม่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากมีความซับซ้อนในการวิเคราะห์และตีความความหมายของรูปประโยคซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม นักเรียนไม่สามารถเข้าใจโดยปราศจากลักษณะที่เป็นรูปธรรมได้ ยิ่งไปกว่านั้นกระบวนการเชื่อมโยงและค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งของสองสิ่งในช่วงอายุนี้นี้ ยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากยังมีประสบการณ์ร่วมค่อนข้างน้อย ตลอดจนเนื้อหาเรื่องคำกริยาเป็นเนื้อหาใหม่ที่เริ่มต้นสอนในระดับชั้นนี้

4. ไวยากรณ์ศัพท์การก

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ได้อธิบายการจำแนกคำกริยาออกจากคำชนิดอื่น โดยอาศัยคำว่า “ไม่” เป็นหลักในการสังเกต กล่าวคือ หากคำใดตามหลังคำว่า “ไม่” ได้ คำนั้นจะจัดเป็นคำกริยา ดังนั้นแนวคิดไวยากรณ์ศัพท์การกของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ จึงมีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากแนวคิดไวยากรณ์ศัพท์การก อาศัยความสัมพันธ์ของคำในประโยคเพื่อระบุว่าคำนั้นๆ เป็นคำใด ลักษณะเช่นนี้เป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถสังเกตและเข้าใจในแนวคิดทางภาษาศาสตร์ได้ เมื่อนักเรียนมองเห็นความรู้หรือเนื้อหาที่ครูกำลังสอนอย่างเป็นรูปธรรม นักเรียนจะสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้อย่างเข้าใจนั่นเอง สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดของไวยากรณ์ศัพท์การกมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

5. ไวยากรณ์แนวใหม่

นววรรณ พันธุ์เมธา กล่าวถึงการจำแนกประเภทของคำกริยาโดยใช้ความหมายเป็นเกณฑ์ในการจำแนกความหมาย มีลักษณะเป็นนามธรรมที่ต้องใช้กระบวนการคิดอย่างซับซ้อน จึงจะสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ด้านต่างๆ เข้าด้วยกันได้ ยิ่งไปกว่านั้นการจำแนกประเภทคำกริยาของนววรรณ พันธุ์เมธา มีความแตกต่างจากหนังสืออุเทศภาษาไทย คำอรรถของไวยากรณ์แนวใหม่แยกเป็นสองกลุ่ม ซึ่งอาจจะทำให้นักเรียนสับสนการจำแนกประเภทได้ เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไม่สามารถคิดเชื่อมโยงและเข้าใจในลักษณะที่เป็นนามธรรมได้ ยิ่งไปกว่านั้นไวยากรณ์แนวใหม่ เป็นแนวคิดที่พัฒนาโดยใช้ข้อดีหรือจุดเด่นของไวยากรณ์ต่างๆ

มาผสมผสานกัน จึงเกิดเป็นไวยากรณ์แนวใหม่ดังที่นวรรณ พันธุเมธา (2559 : คำนำ) กล่าวว่า ความคิดต่างๆ ที่มีอยู่ในไวยากรณ์ฉบับนี้ แม้จะเป็นของผู้เขียนเองจริง แต่ก็ เป็นความคิดที่ได้รับอิทธิพลจากไวยากรณ์ไทยฉบับอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งของพระยาอุปทิศศิลปสารและรองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์ นอกจากนี้ ผู้เขียนยังเกิดความคิดจากการได้เรียนทฤษฎีไวยากรณ์ต่างๆ เช่น ไวยากรณ์ปริวรรต ไวยากรณ์การก และไวยากรณ์ภาษาอื่น

การวิเคราะห์ความเหมาะสมของเนื้อหาประเภทของคำกริยาจากตำราไวยากรณ์ไทยต่างๆ พบว่า แนวคิดทางไวยากรณ์ไทยที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มากที่สุด ได้แก่ แนวคิดไวยากรณ์โครงสร้างของวิจิตร ภาณุพงศ์ และไวยากรณ์ศัพท์การกของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ เนื่องจากมีลักษณะเป็นรูปธรรมที่สามารถจับต้อง มองเห็น และเป็นแนวคิดที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามช่วงวัย ส่วนแนวคิดไวยากรณ์อื่นๆ ไม่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากมีลักษณะเป็นนามธรรม ต้องใช้ความซับซ้อนทางกระบวนการคิดในการเรียนรู้ ตลอดจนมีการใช้คำศัพท์ที่ยากเกินความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อีกด้วย

เกมตกปลาหาคำกริยา : กิจกรรมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์

สถาพร พุทธิพิฏฐ (2558 : 2) กล่าวเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning สามารถสรุปได้ว่า Active Learning คือ กระบวนการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเองด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้แนะนำ กระตุ้นคิด หรืออำนวยความสะดวกให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นด้วยกระบวนการคิดขั้นสูง กล่าวคือ นักเรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมาย และนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเภทของคำกริยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำเป็นจะต้องใช้แนวคิด Active Learning เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรม เนื่องจากนักเรียนในระดับชั้นนี้มีความอยากรู้อยากลอง ชอบทำกิจกรรมหรือลงมือปฏิบัติมากกว่าการฟังการบรรยายหรือจดจำกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเวลานาน สอดคล้องกับอรุณข ลิมตศิริ (2562 : 54-56) กล่าวไว้สรุปได้ว่า เด็กประถมศึกษา (อายุ 6-12 ปี) จะเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ ชอบสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว มีความสนใจในระยะสั้น ไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบทำกิจกรรมหลายๆ อย่าง ตลอดจนเรียนรู้ผ่านการเล่น เพราะการเล่นถือเป็นกิจกรรมตามธรรมชาติของเด็กที่ทำให้เด็กมีความสุขสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเภทของคำกริยา ในบทความนี้ มุ่งเน้นไปที่กระบวนการเรียนรู้ผ่านการเล่นตามแนวคิด PLEARN (เพลิน) ของชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541 : 365-380) กล่าวโดยสรุปได้ว่า คำว่า “PLEARN” เกิดจากคำว่า “PLAY” กับ “LEARN” มีเสียงที่กลมกลืนเป็น “เพลิน” คือ อาการที่เพลิดเพลิน

ไปกับกระบวนการเล่นและเรียน โดยเริ่มต้นการดำเนินการให้สมองมีความสนุกผ่านการทบทวนประสบการณ์เดิม เมื่อสมองมีความเพลิดเพลินก็จะนำไปสู่ความสุขและพร้อมต่อการทำกิจกรรมต่างๆ หลังจากนั้นจึงเริ่มเรียน และเล่นอย่างสมดุล มีสัดส่วนเหมาะสม กล่าวคือ Play โดยไม่ Learn ไม่ได้หรือ Learn โดยไม่ Play ก็ไม่ได้เช่นกัน ยิ่งไปกว่านั้นการเรียนและเล่น จะต้องคิดเกี่ยวกับรายละเอียดของสิ่งต่างๆ รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รายละเอียดจากผู้อื่นหรือสมาชิกในกลุ่มอีกด้วย เมื่อได้ความรู้ ข้อมูล คำตอบต่างๆ มาแล้ว จึงสรุปเป็นองค์ความรู้ ทั้งหมด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเภทของคำกริยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขอบเขตเนื้อหา คือ ประเภทของคำกริยาเฉพาะกรรมกริยาและกรรมกริยาเท่านั้น มีจุดประสงค์การเรียนรู้ และการวัดประเมิน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจุดประสงค์การเรียนรู้และการวัดประเมินผล

ด้าน	จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ การประเมิน	เกณฑ์ การประเมิน	ผู้ประเมิน
ความรู้ (K)	นักเรียนบอกลักษณะของ คำกริยาประเภทต่างๆ ได้	ประเมิน กระดาษแผ่นจั่ว	แบบประเมิน กระดาษแผ่นจั่ว	ผ่านเกณฑ์อยู่ใน ระดับดีขึ้นไป	- ผู้สอน
ทักษะ กระบวนการ (P)	นักเรียนจำแนกประเภทของ คำกริยาได้	ประเมินใบกิจกรรม “ตกปลาหาคำกริยา”	แบบประเมิน ใบกิจกรรม “ตกปลาหาคำกริยา”	ผ่านเกณฑ์อยู่ใน ระดับดีขึ้นไป	- ผู้สอน - ผู้เรียน
คุณลักษณะ (A)	นักเรียนเห็นประโยชน์ใน การเรียนเรื่องประเภทของ คำกริยาผ่านการตอบคำถามได้	สังเกตการตอบ คำถามรายบุคคล	แบบสังเกตการตอบ คำถามรายบุคคล	ผ่านเกณฑ์อยู่ใน ระดับดีขึ้นไป	- ผู้สอน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ประเภทของคำกริยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยแนวคิด PLEARN ดังนี้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนสังเกตประโยคที่ครูกำหนดให้บนกระดาน จำนวน 5 ประโยค ซึ่งเป็นประโยคที่ละคำกริยาไว้ จากนั้นนักเรียนจะต้องร่วมกันวิเคราะห์ว่า จะเติมคำใดลงในช่องว่างในแต่ละประโยค

ประโยคที่ใช้ในกิจกรรม

นักเรียน_____ก๊วยเตี๋ยว

พ่อ_____รถยนต์

เด็กคนนั้น_____หนังสือ

มานะ_____กระเป๋

ฉัน_____ม้า

2. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคำตอบที่ได้ในแต่ละประโยคว่ามีลักษณะอย่างไร

3. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่เรียนด้วยคำถามที่ว่า “คำที่มีลักษณะดังกล่าวเป็นคำชนิดใด”

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

4. นักเรียนทำกิจกรรม “ตกปลาหาคำกริยา” โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 นักเรียนร่วมกันค้นหาคำกริยาจากบ่อปลาจำลอง ซึ่งจะใส่บัตรคำชนิดต่างๆ คละกันจำนวนมาก โดยนักเรียนจะต้องใช้คำว่า “ไม่” เป็นเครื่องมือในการเลือกคำกริยาออกมาจากบ่อปลาจำลอง (แนวคิดการจำแนกคำกริยาจากไวยากรณ์ศัพท์การกของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

4.2 เมื่อนักเรียนรวบรวมคำกริยาทั้งหมดแล้ว จะต้องจำแนกคำกริยาประเภทกริยากรรมออกจากคำกริยาทั้งหมด ด้วยที่ตัดกรอบประโยคทดสอบชุดที่ 1 (แนวความคิดการจำแนกคำกริยาจากไวยากรณ์ โครงสร้างของวิจันต์ ภาณพงศ์)

4.3 เมื่อนักเรียนจำแนกคำกริยากรรมเสร็จแล้ว จะต้องจำแนกคำกริยาประเภทกริยากรรมออกจากคำกริยาทั้งหมด ด้วยที่ตัดกรอบประโยคทดสอบชุดที่ 2 (แนวความคิดการจำแนกคำกริยาจากไวยากรณ์ โครงสร้างของวิจันต์ ภาณพงศ์)

4.4 นักเรียนทำใบกิจกรรม “ตกปลาหาคำกริยา” โดยเลือกคำกริยาที่ค้นพบมาจำแนกประเภทให้ถูกต้อง

5. นักเรียนร่วมกันสังเกตลักษณะคำกริยาที่จำแนกทั้ง 2 กลุ่ม จากนั้นเขียนบันทึกข้อมูลบนกระดานในรูปแบบแผนผังความคิด

6. ครูอธิบายเนื้อหาจากข้อค้นพบของนักเรียนบนกระดาน จากนั้นอธิบายเพิ่มเติมผ่านโปรแกรมนำเสนอ ภาพนิ่ง เรื่อง ประเภทของคำกริยา

7. นักเรียนและครูร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนเรื่อง ประเภทของคำกริยา ผ่านการสนทนากลุ่ม

ขั้นสรุป

8. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ประเภทของคำกริยา

9. นักเรียนทำกิจกรรม “สรุปความรู้ด้วยกระดาษแผ่นจิ๋ว” มีขั้นตอนดังนี้

9.1 ครูแจกกระดาษแผ่นจิ๋วให้นักเรียนทุกคนคนละ 1 แผ่น

9.2 นักเรียนเขียนอธิบายลักษณะของคำกริยาประเภทต่างๆ ตามความเข้าใจของตนเอง

9.3 นักเรียนนำกระดาษแผ่นจิ๋วส่งครูก่อนออกจากห้องเรียน

ผลที่คาดหวังหลังจากจบกิจกรรมนี้ คือ นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะของคำกริยาประเภทต่างๆ ได้ตลอดจนจำแนกคำกริยาออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ถูกต้อง และเห็นประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่องประเภทของคำกริยาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนระดับที่สูงขึ้น เช่น การเรียนเรื่องประโยคสองส่วน และประโยคสามส่วน การวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้นนักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทยที่เพิ่มสูงขึ้น

บทสรุป

จากการวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์ที่สอดคล้องกับไวยากรณ์ไทยทั้ง 5 แนวคิด แสดงให้เห็นว่าการใช้แนวคิดต่างๆ มาจำแนกประเภทของคำกริยา ย่อมทำให้เกิดความแตกต่างกันไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เฉพาะในแต่ละแนวคิด จึงจำเป็นจะต้องศึกษาและวิเคราะห์ให้รอบด้าน เมื่อต้องการเลือกแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งมาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์ที่สอดคล้องกับไวยากรณ์ไทยจึงเปรียบเสมือนการวิเคราะห์เนื้อหาที่จะใช้สอนในแต่ละระดับชั้น ยิ่งไปกว่านั้นครูผู้สอนจำเป็นจะต้องอ้างอิงเนื้อหาจากหนังสืออุเทศภาษาไทยที่ใช้เป็นแกนหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันรวมทั้งวิเคราะห์นักเรียนเพื่อคัดเลือกเนื้อหาให้เหมาะสม หากเนื้อหามีความยากหรือซับซ้อนเกินไปก็อาจจะส่งผลให้นักเรียนไม่เข้าใจหรือเกิดความสับสนได้ ดังนั้นการออกแบบการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องวิเคราะห์ให้ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ หลักสูตร เนื้อหา นักเรียน ครูผู้สอนและบริบทสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประเภทของคำกริยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ควรเลือกใช้แนวคิดภาษาศาสตร์ไวยากรณ์โครงสร้างของวิจิตรน ภาณุพงศ์และไวยากรณ์ศัพทการของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ แต่อย่างไรก็ตาม หากนำเนื้อหาเรื่อง คำกริยา หรือประเภทของคำกริยาไปสอนระดับชั้นอื่นๆ ก็ไม่จำเป็นจะต้องยึดไวยากรณ์แนวเดียวกับบทความนี้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อการออกแบบการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อออกแบบกิจกรรมให้มีความสอดคล้อง และเหมาะสมมากที่สุด

ข้อจำกัดในการนำเสนอการวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประเภทของคำกริยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ คือ ข้อมูลการวิเคราะห์เกิดจากผู้เชี่ยวชาญท่านต่างๆ ร่วมกับประสบการณ์ของผู้เขียนเป็นหลักในการอธิบาย อาจจะทำให้ข้อมูลที่ปรากฏในบทความนี้มีความเป็นอัตวิสัยและอาจจะแตกต่างจากประสบการณ์ของผู้อ่านท่านอื่นบ้าง ข้อจำกัดอีกประการหนึ่ง คือ แนวทางการวิเคราะห์และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ “ตกปลาหาคำกริยา” เกิดจากความคิดของผู้เขียนที่เห็นความสอดคล้องระหว่างแนวคิดทางภาษาศาสตร์กับกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแนวคิด PLEARN จึงได้นำมาเสนอเป็นแนวทางหนึ่งเพื่อให้ผู้อ่านนำไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนและปรับปรุงในส่วนดีให้เพิ่มขึ้นและแก้ไขในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

กิจกรรมการเรียนรู้ “ตกปลาหาคำกริยา” เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นจากกิจกรรมการเล่นตกปลาในวันหยุดของนักเรียน ผู้เขียนเห็นว่ายังสามารถบูรณาการการเล่นประเภทต่างๆ ในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่หรือมีความคุ้นเคยก็อาจจะช่วยเพิ่มความสนุกสนาน และตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). *เพลิน*. กรุงเทพฯ: พีเพรส จำกัด.
- นworรณ พันธุเมธา. (2559). *ไวยากรณ์ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาลิตา ผลประดับเพ็ชร. (2562). การจำแนกชนิดของคำในภาษาไทย : ความเหมือน ความต่างของตำราหลักภาษาไทยกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3. ใน *วารสารวิจิตรวรรณสาร*, 3(3), 25-62.
- พระยาอุปกิตศิลปสาร. (2545). *หลักภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มารุต พัฒนา. (2565). *ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มการรู้คิด*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ระวีวรรณ ศรีคร้ามครัน. (2562). *การสอนวิชาภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิจินตน์ ภาณุพงศ์. (2543). *โครงสร้างของภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สถาพร พงษ์พิบูล. (2558). *การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning*. สระแก้ว: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *หนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 ชนิดของคำ วลี ประโยคและลัษณ์พันธสาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- สำนักวิชาและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2553). ชนิดของคำในภาษาไทย : การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: เอเอสพี.

อุดม วโรตม์สิกขดิตถ์. (2563). ภาษาศาสตร์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 24. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

คำแนะนำและแนวทางการจัดการต้นฉบับสำหรับผู้เขียน วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ และผลงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ กำหนดพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ อาจารย์และนักวิจัยทุกท่านสามารถส่งเรื่อง มาลงพิมพ์ได้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกหรือสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผลงานที่ได้รับการพิจารณา ลงพิมพ์ในวารสารจะต้องมีสาระน่าสนใจ เป็นงานที่ทบทวนความรู้เดิม หรือองค์ความรู้ใหม่ที่ทันสมัย รวมทั้งข้อคิดเห็นทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน และจะต้องเป็นงานที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณา ลงพิมพ์ในวารสารใดๆ ทั้งนี้บทความอาจถูกดัดแปลง แก้ไขเนื้อหา รูปแบบ และสำนวน ตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร เพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับ มาตรฐานสากลและนำไปอ้างอิงได้

ขอบเขตการรับตีพิมพ์บทความ

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รับตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ และบทความวิจัยในสาขาภาษาไทย ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ภาษาอังกฤษ ภาษาศาสตร์ และอื่นๆ ที่สัมพันธ์ กับด้านมนุษยศาสตร์

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีวาระการพิมพ์เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม-มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม)

การเตรียมต้นฉบับ

1. ภาษา เขียนบทความเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ แต่ละเรื่องจะต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษตามหลัก ของราชบัณฑิตยสภา อย่างไรก็ตามให้หลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยในข้อความ ยกเว้นกรณี จำเป็น เช่น ศัพท์ทางวิชาการที่ไม่มีคำแปล หรือคำที่ใช้แล้วทำให้เข้าใจง่ายขึ้น คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียน ปนภาษาไทยให้ใช้ตัวพิมพ์เล็กทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะ สำหรับต้นฉบับภาษาอังกฤษ ควรได้รับการตรวจสอบ ความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษก่อน

2. ขนาดของต้นฉบับ ใช้กระดาษขนาด A4 (8.5 x 11 นิ้ว) และพิมพ์โดยเว้นระยะห่างจากขอบกระดาษ ด้านละ 1 นิ้ว จัดเป็นคอลัมน์เดียว ระยะห่างระหว่างบรรทัด ภาษาไทยใช้ double space ภาษาอังกฤษล้วน ให้ใช้ single space

3. ชนิดและขนาดตัวอักษร ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ชื่อเรื่อง ใช้ตัวอักษรขนาด 20 pt. ตัวหนา หัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา หัวข้อย่อยใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียนใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ ต้นสังกัดหรือที่อยู่ของผู้เขียนใช้อักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ

4. การพิมพ์ต้นฉบับ ผู้เสนอผลงานจะต้องพิมพ์และส่งต้นฉบับในรูปแบบของแฟ้มข้อมูลเป็น “.doc” หรือ “.doc” (MS Word) และ “.pdf” มาพร้อมกันทั้ง 2 รูปแบบ

5. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่ควรเกิน 15 หน้า รวมตาราง รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง รูปแบบการเขียนต้นฉบับ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทปริทัศน์ หนังสือ

แนวทางการจัดทำบทความวิจัย

1. ชื่อเรื่อง (Title) ควรสั้น กระชับ และสื่อเป้าหมายหลักของงานวิจัย ไม่ใช้คำย่อ ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องให้มีทั้งภาษาไทยและอังกฤษ โดยให้ชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

2. ชื่อผู้เขียน Author (s) และที่อยู่ ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานหรือสถาบันที่สังกัด เพื่อกองบรรณาธิการใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

3. บทคัดย่อ (Abstract) เป็นการย่อเนื้อความงานวิจัยทั้งเรื่องให้สั้น และมีเนื้อหาครบถ้วนตามเรื่องเต็ม ความยาวไม่เกิน 250 คำ หรือ 15 บรรทัด ไม่ควรใช้คำย่อที่ไม่เป็นสากล ให้เขียนบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนภาษาอังกฤษ

4. คำสำคัญ (Keywords) ให้ระบุไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา ไม่เกิน 5 คำ

5. บทนำ (Introduction) เป็นส่วนเริ่มต้นของเนื้อหาที่บอกความเป็นมา เหตุผล และวัตถุประสงค์ ที่นำไปสู่การทำงานวิจัยนี้ รวมถึงทฤษฎีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

6. วัสดุอุปกรณ์และวิธีการศึกษา (Materials and Methods) ให้ระบุรายละเอียดวัสดุอุปกรณ์ สิ่งที่น่าสนใจ จำนวน ลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา อธิบายวิธีการศึกษา แผนการทดลองทางสถิติ วิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ และการแปลข้อมูล

7. ผลการศึกษา (Results) รายงานผลการศึกษาที่ค้นพบ ตามลำดับหัวข้อของการศึกษาวิจัย อย่างชัดเจน ได้ใจความ ถ้าผลไม่ซับซ้อน มีตัวเลขไม่มาก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลข หรือตัวแปรมาก ควรใช้ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิแทน ในบทความไม่ควรมีเกิน 5 ตาราง หรือแผนภูมิ

8. การอภิปรายและสรุปผล (Discussion and Conclusion) แสดงให้เห็นว่าผลการศึกษาตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย หรือแตกต่างไปจากผลงานที่มีผู้รายงานไว้ก่อนหรือไม่ อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น

และมีพื้นฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ควรมีประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป

9. ตาราง รูปภาพ แผนภูมิ (Table, figure, and diagram) ควรคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็น แยกออกจากเนื้อเรื่อง โดยเรียงลำดับให้สอดคล้องกับคำอธิบายในเนื้อเรื่องและต้องมีคำอธิบายสั้นๆ แต่สื่อความหมายได้สาระครบถ้วน กรณีที่เป็นตาราง คำอธิบายอยู่ด้านบน ส่วนรูปภาพ แผนภูมิคำอธิบายอยู่ด้านล่าง

10. กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement) ระบุสั้นๆ ว่า งานนี้ได้รับทุนสนับสนุน และความช่วยเหลือจากองค์กรใดหรือบุคคลใดบ้าง

11. เอกสารอ้างอิง ระบุรายการเอกสารอ้างอิงให้ครบถ้วนท้ายเรื่อง สามารถดูตัวอย่างได้ที่ <http://ois.mbu.acth/index.php/johu> เอกสารที่นำมาอ้างอิงต้องเป็นเอกสารที่ได้รับการตีพิมพ์และได้รับการยอมรับทางวิชาการ

แนวทางจัดทำบทความวิชาการ

บทความวิชาการ หรือ Review article ต้องมีส่วนประกอบหลัก ได้แก่ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน บทคัดย่อ คำสำคัญ บทนำ เนื้อหา บทสรุป และเอกสารอ้างอิง

แนวทางจัดทำบทปริทัศน์หนังสือ

บทปริทัศน์หนังสือ ต้องมีส่วนประกอบหลัก ได้แก่ ข้อมูลทางบรรณานุกรม ชื่อผู้วิจารณ์ บทวิจารณ์

การส่งต้นฉบับและการพิจารณา

ผู้เขียนบทความสามารถส่งบทความผ่านเว็บไซต์วารสารออนไลน์ โดยการลงทะเบียนในฐานะผู้เขียนบทความ (Author) และส่งไฟล์บทความต้นฉบับเข้าระบบ โดย กองบรรณาธิการจะดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. เมื่อกองบรรณาธิการได้รับต้นฉบับแล้ว จะทำการตรวจสอบรูปแบบความถูกต้อง ถ้าไม่ถูกต้องจะส่งกลับให้ผู้เขียนแก้ไข เมื่อผู้เขียนแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ส่งกลับมายังกองบรรณาธิการเพื่อดำเนินการต่อไป

2. กองบรรณาธิการจะประชุมพิจารณาต้นฉบับที่ได้รับการแก้ไขถูกต้องแล้วว่า สมควรตีพิมพ์หรือไม่ และพิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา

3. กองบรรณาธิการจัดส่งต้นฉบับตามข้อ 2 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนอย่างน้อย 3 ท่าน เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

4. เมื่อกองบรรณาธิการได้รับต้นฉบับกลับคืนมาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จะส่งให้ผู้เขียนแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เขียนจะต้องส่งต้นฉบับกลับคืนมายังกองบรรณาธิการภายในเวลาที่กำหนด ถ้าผู้เขียนไม่แก้ไข กองบรรณาธิการจะไม่ตีพิมพ์

5. กองบรรณาธิการจะตรวจสอบ ทบทวนรายละเอียดต้นฉบับอีกครั้งก่อนพิมพ์

การอ้างอิง

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำหนดให้ผู้เขียนใช้ระบบการอ้างอิงแบบ APA version 6 (American Psychological Association) ผู้เขียนจะต้องยึดถือความถูกต้องตามแบบอย่างเคร่งครัด

การเรียนรู้ภาษา
คือการเรียนรู้มนุษย์
Languages lead to
the understanding
of human beings.

เจ้าของ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
248 หมู่ 1 ถนนศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล
จ.นครปฐม 73170 โทรศัพท์ 0-2444-6000 ต่อ 1079-1081